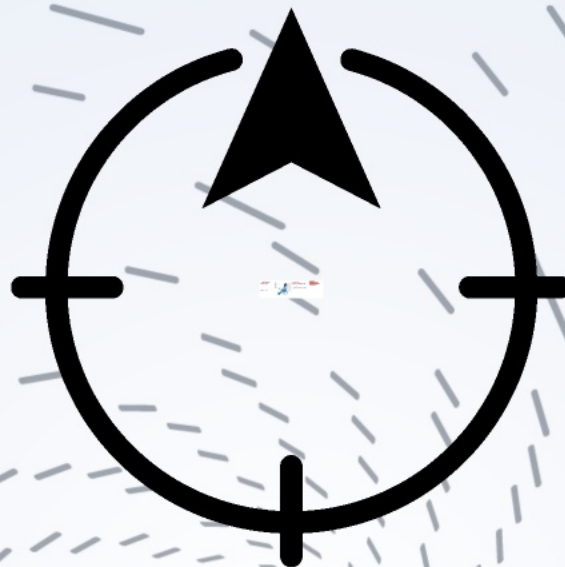

Kakovost življenja

Kakovost življenja

**Družbeni
razvoj**

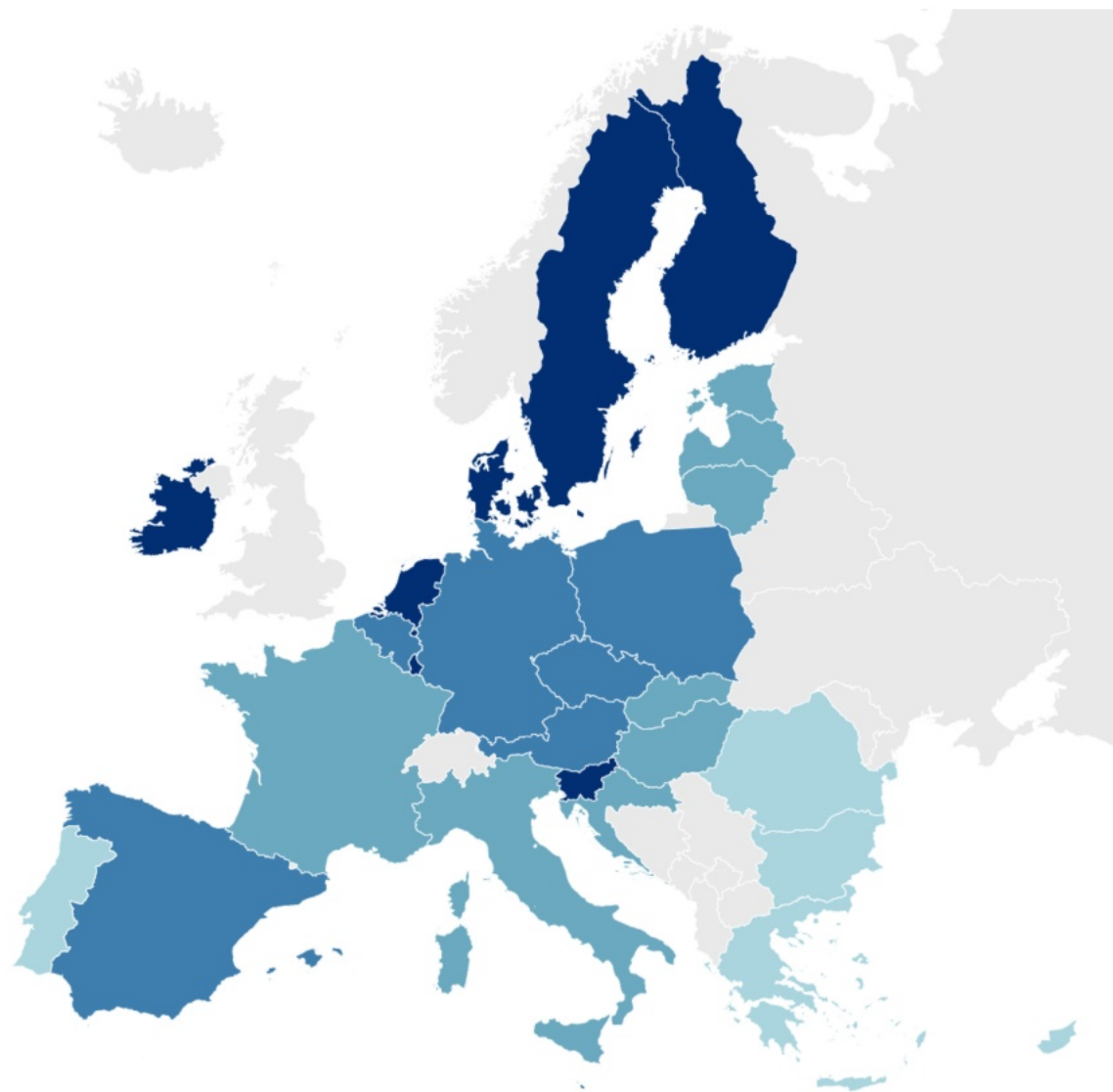
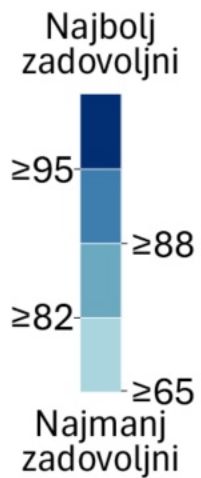

**Gospodarski
razvoj**

Okolje

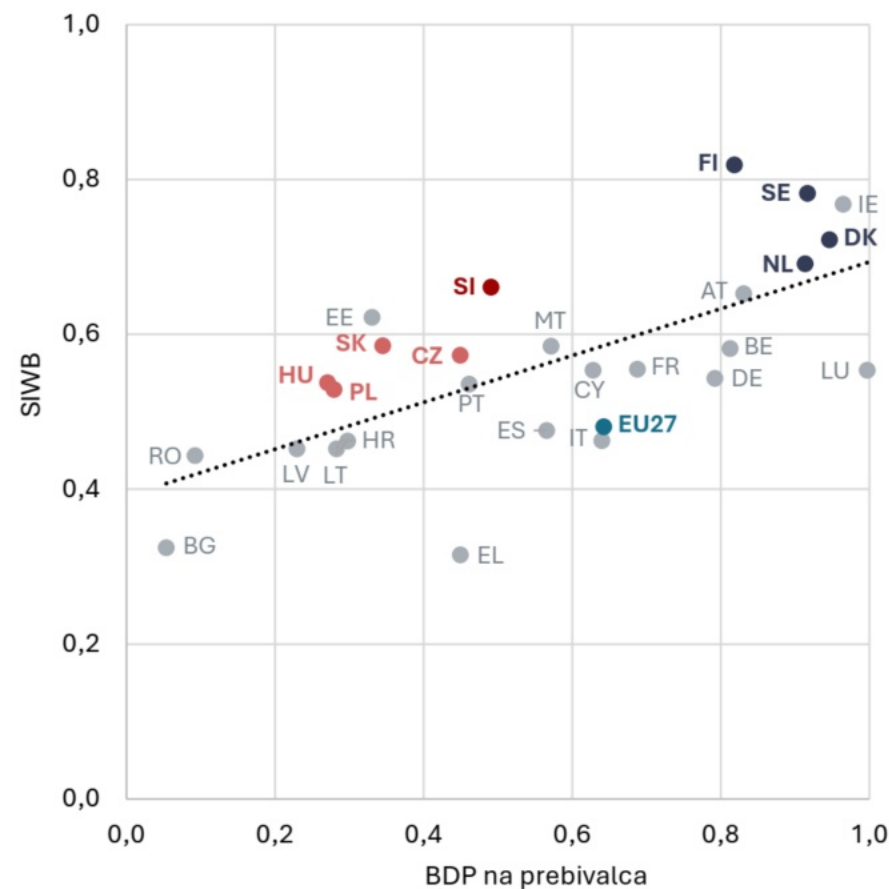
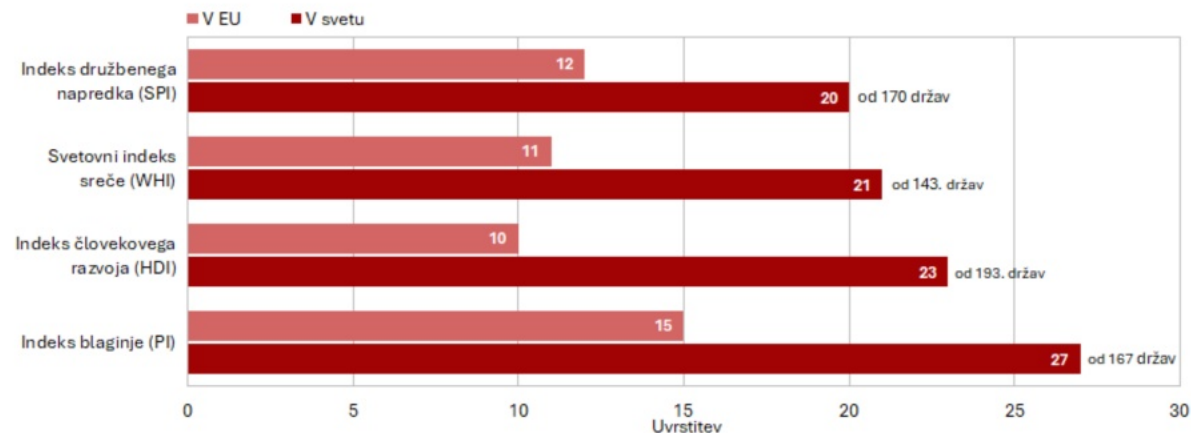
Zadovoljstvo z življenjem

Samoocena zadovoljstva z življenjem
je med najvišjimi v EU
(7. mesto).

Kazalniki kakovosti življenja

- Po večini kazalnikov kakovosti življenja se Slovenija uvršča v zgornjo polovico držav EU.
- Po Indeksu trajnostne in vključujoče blaginje (SIWB) 6. mesto.
- Po kakovosti življenja Slovenija bolj uspešna kot pri gospodarski razvitosti (SI v sredini držav EU).

Kakovost življenja

**Družbeni
razvoj**

**Gospodarski
razvoj**

Okolje

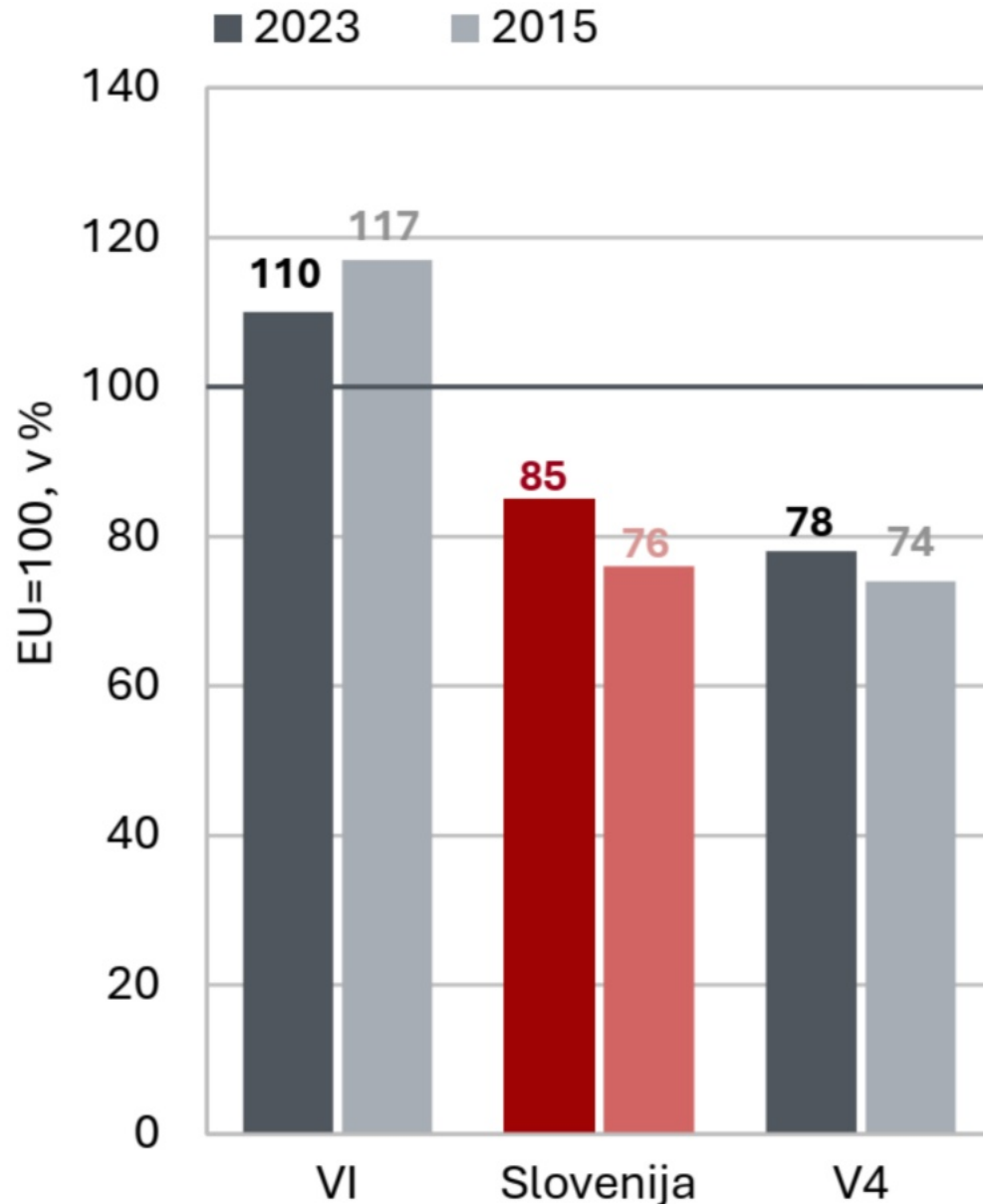
Materialna blaginja

Materialna blaginja prebivalstva se izboljšuje.

Dejanska individualna potrošnja:

- 85% povprečja EU
- 9 o. t. več kot leta 2015

DIP na prebivalca v SKM

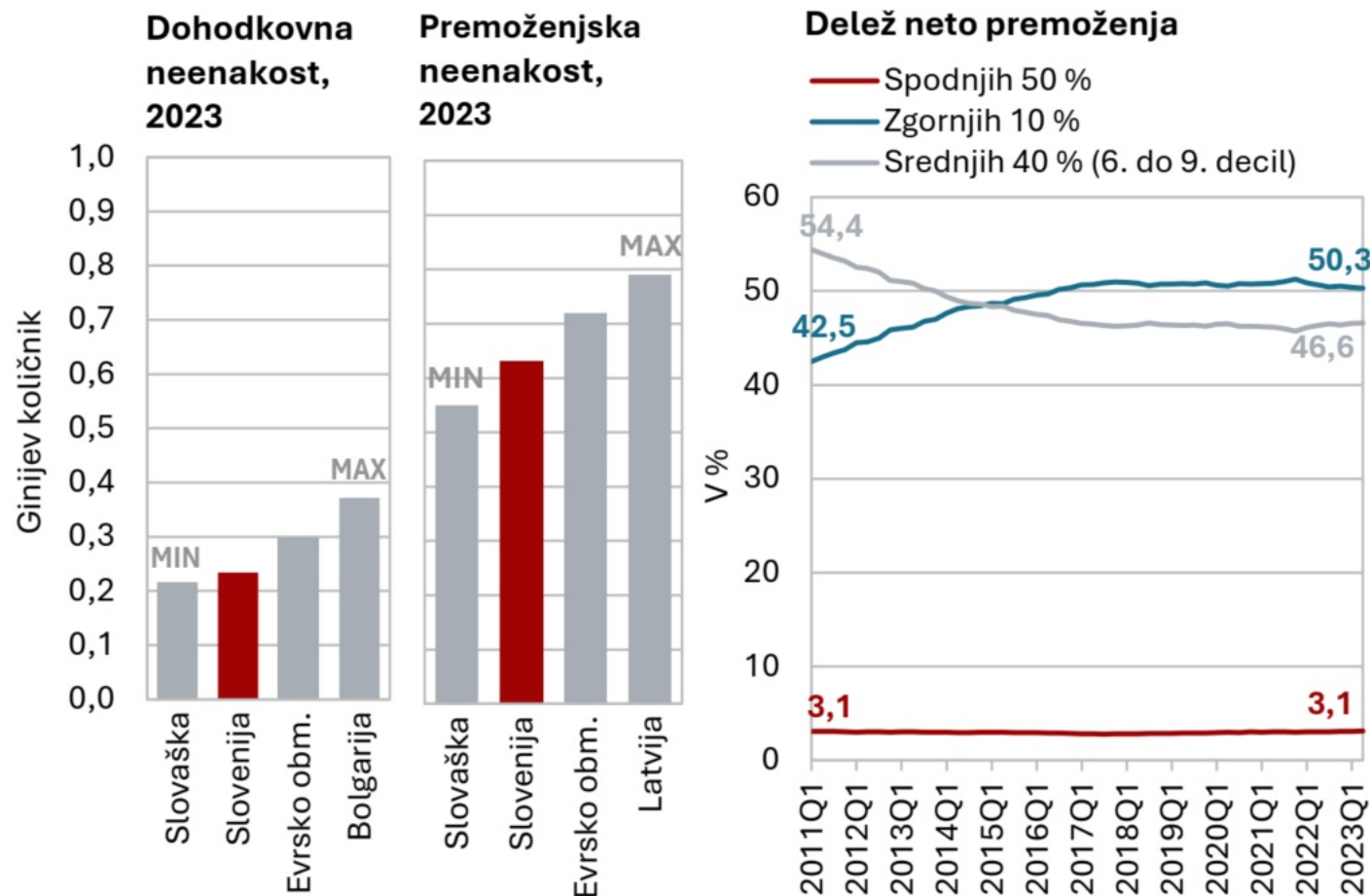

Neenakost

Dohodkovna neenakost je ena najmanjših v EU.

Premoženjska neenakost je četrta najmanjša v evrskem območju.

Razmerja med deleži premoženja med najbolj in najmanj premožnimi se ne spreminjajo (več).

Revščina in socialna izključenost

Stopnji tveganja socialne izključenosti (302K) in revščine (276K) ostajata kljub rahlemu povišanju v zadnjih treh letih **med nižjimi v EU**.

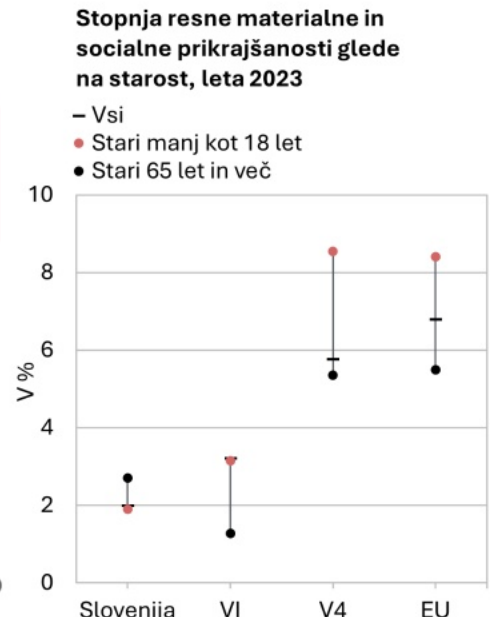
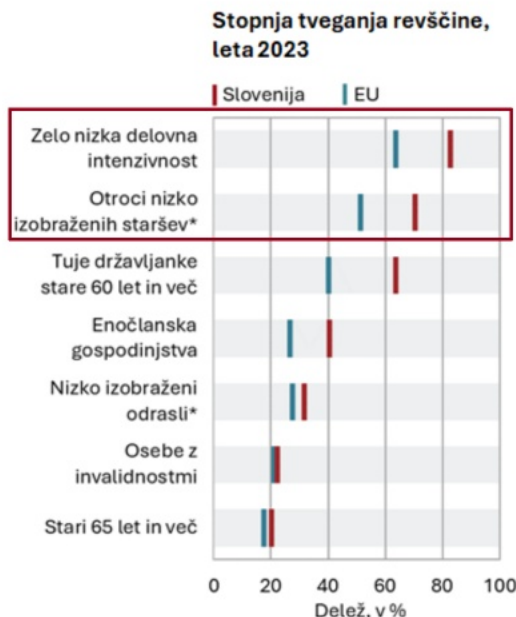
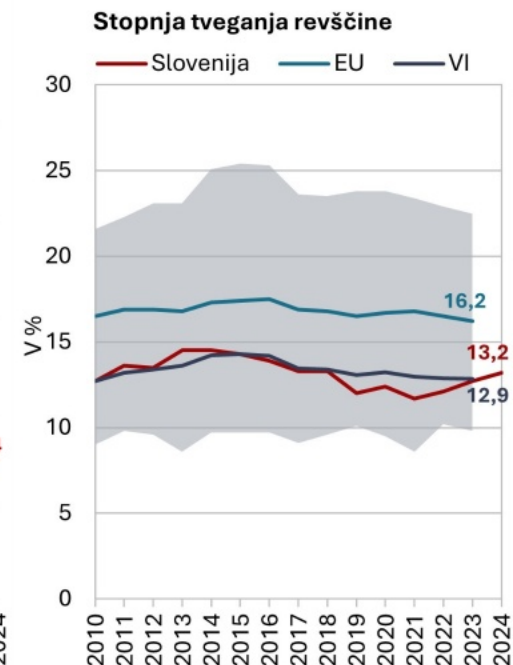
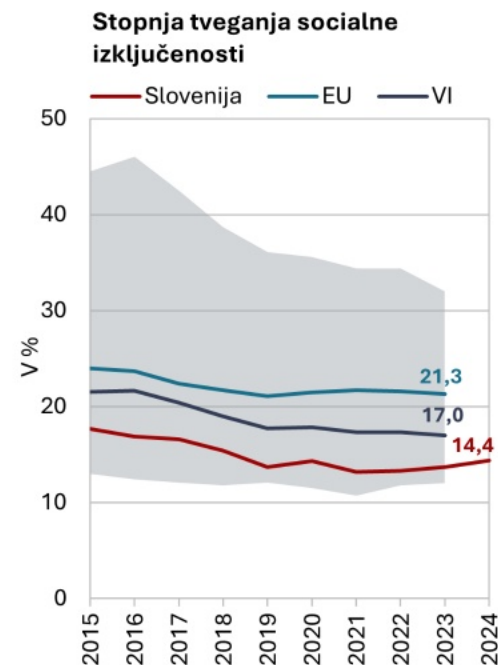
Ob visoki izpostavljenosti nekaterih ranljivih skupin:

- gospodinjev z **nizko delovno aktivnostjo**
- otrok staršev z **nizko izobrazbo**
- priseljencev, enočlanskih gospodinjev in
- tudi nekaterih upokojencev (invalidske, družinske in vdovske pokojnine).

Stopnja resne socialne in materialne prikrajšanosti je **najnižja** (38K) in se je še nekoliko znižala.

V dolgotrajni revščini živi 135.000 ljudi ==> začaran krog revščine.

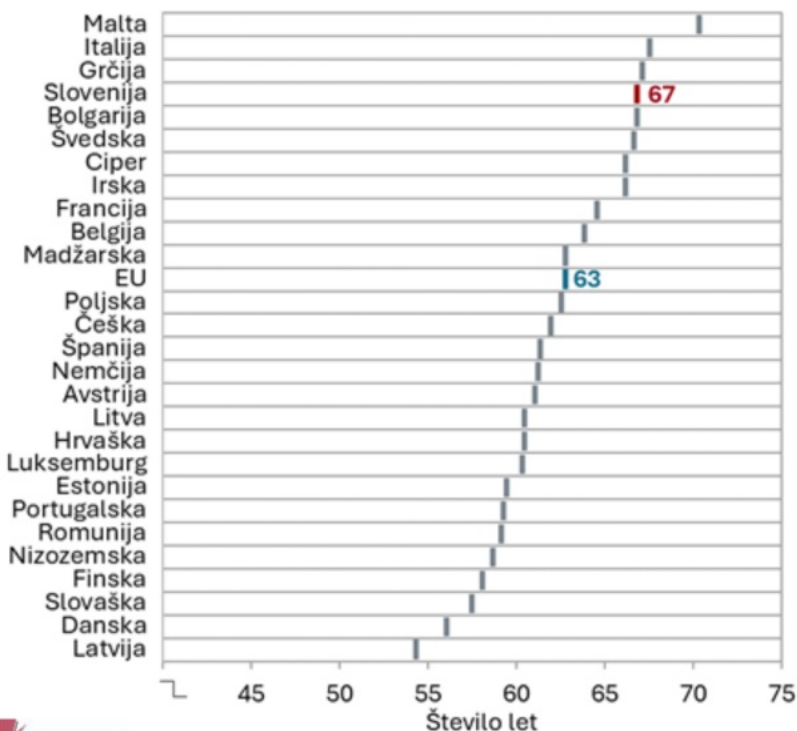
Zgoščenost preb. z dohodki do 10 % nad pragom tveganja revščine (169K) ==> visoka izpostavljenost / tveganje.

Zdravje

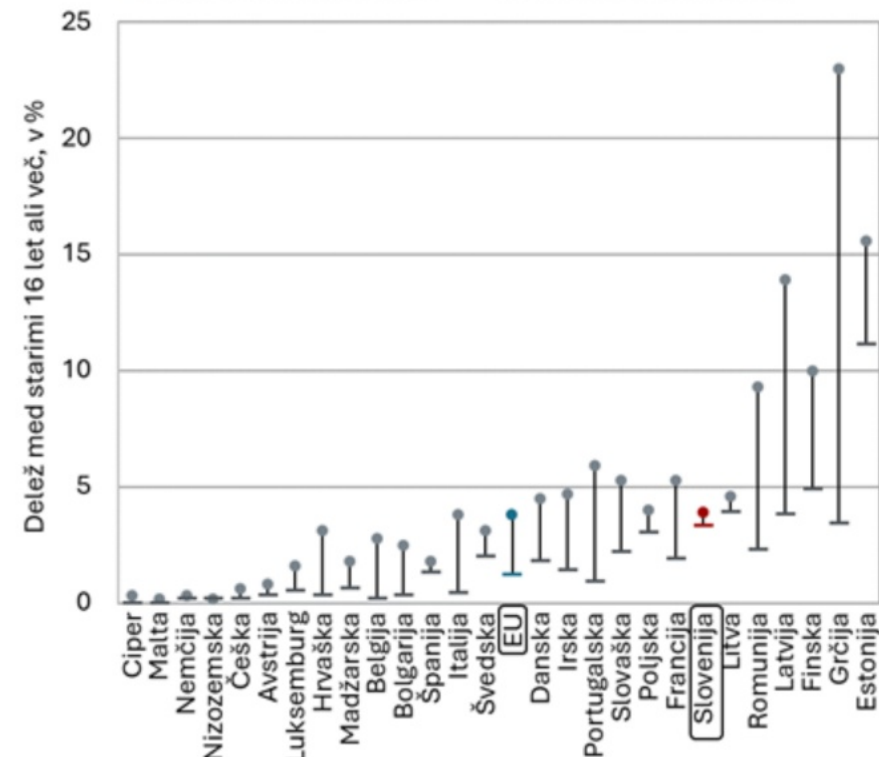
Leta zdravega življenja močno presegajo povprečje EU.

Leta zdravega življenja ob rojstvu, 2022

Delež neizpolnjenih potreb po zdravstveni oskrbi glede na dohodkovni razred, 2023

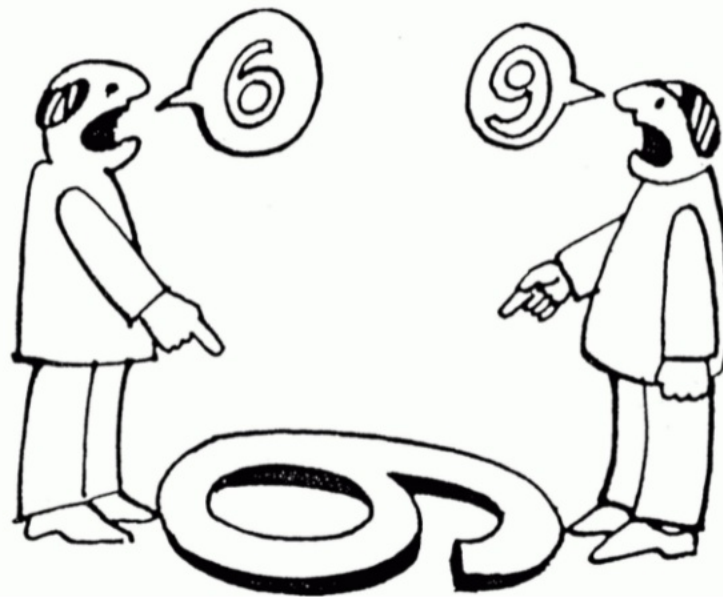
• 1. kvintil. dohodk. razred — 5. kvintil. dohodk. razred

Delež neizpolnjenih potreb po zdravstveni oskrbi je znatno nad povprečjem EU.

So pa neenakosti v dostopnosti do zdravstvene oskrbe glede na dohodek majhne.

Rasti dohodkov gospodinjstev z nizkimi plačami in pokojninami ne dosegajo rasti življenjskih stroškov, kar zahteva **celovito ukrepanje** na področju plačne, socialne in pokojninske politike ...

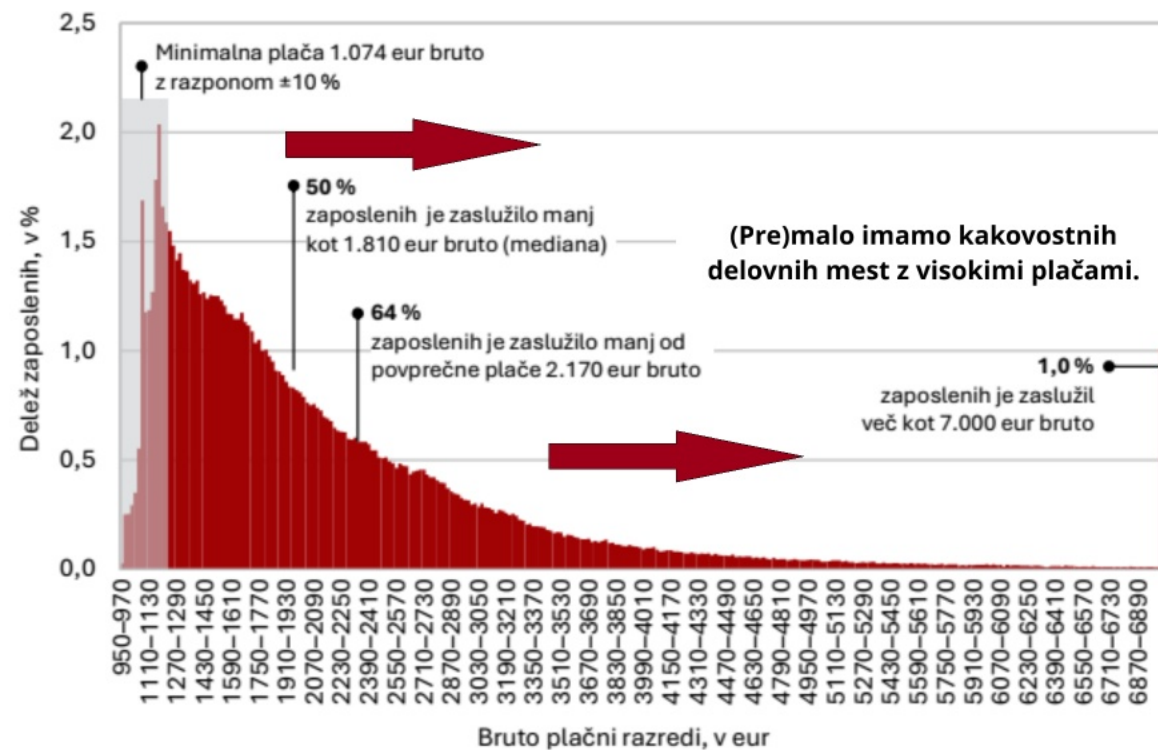
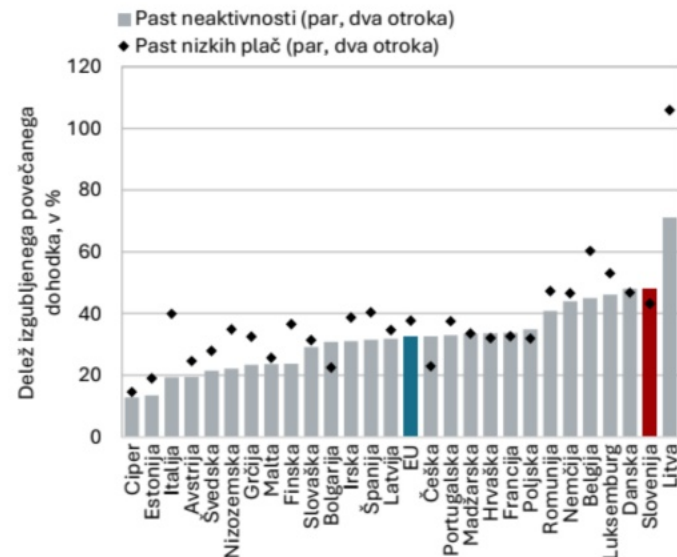
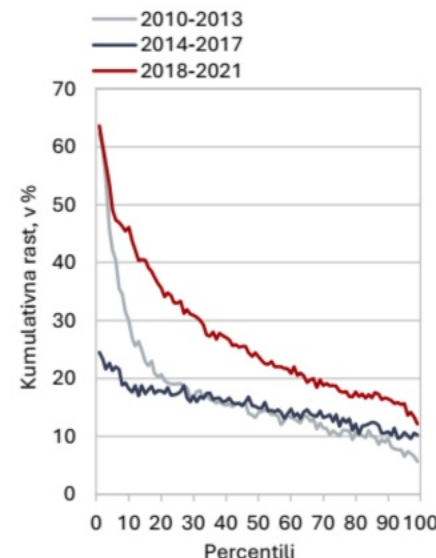
... podprto s pospešeno rastjo produktivnosti.

Porazdelitev plač

Pasti neaktivnosti in nizkih plač sta visoki.

Zaposlenim, ki prejemajo **nižje plače**, te že vrsto let **rastejo hitreje** od tistih z višjimi plačami.

Porazdelitev plač je močno zgoščena pri nizkih plačah (razlika med minimalno in povprečno plačo je med najmanjšimi v EU).

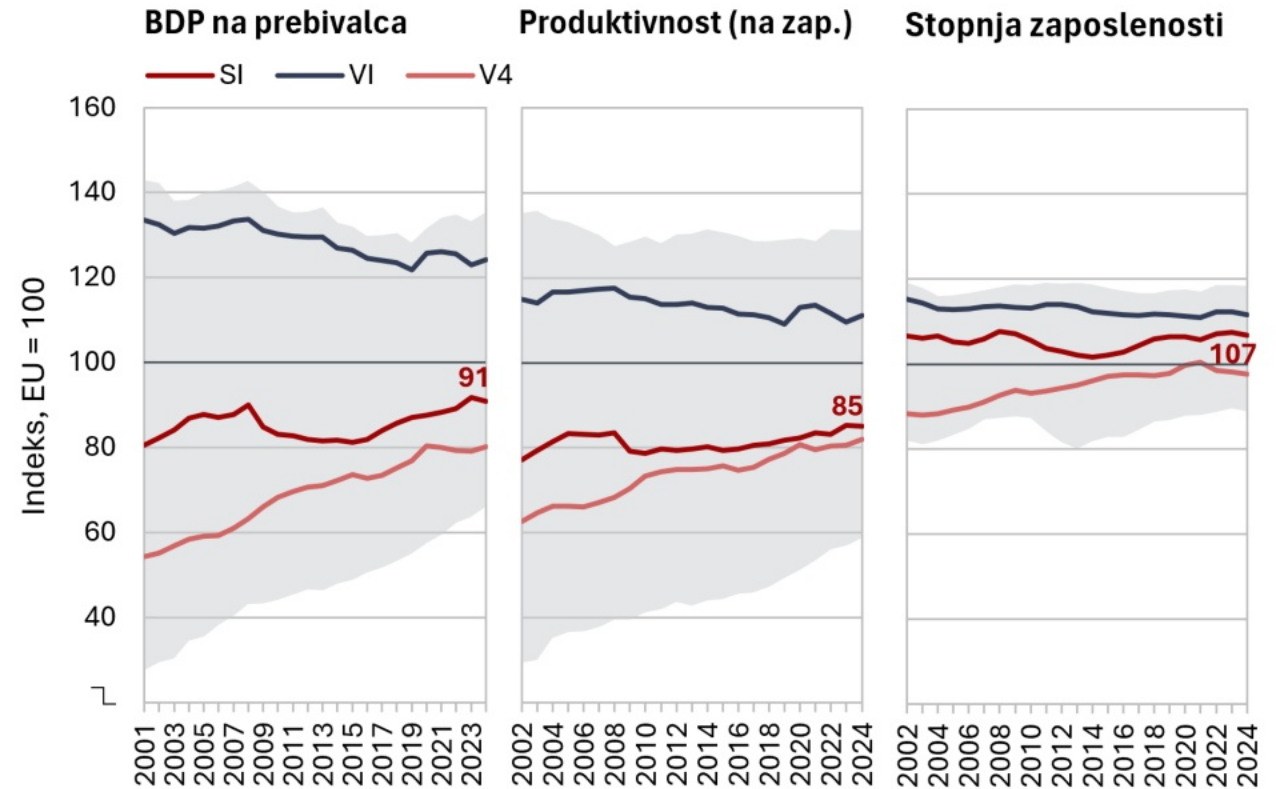
Produktivnost

(in dvig vseh ladij)

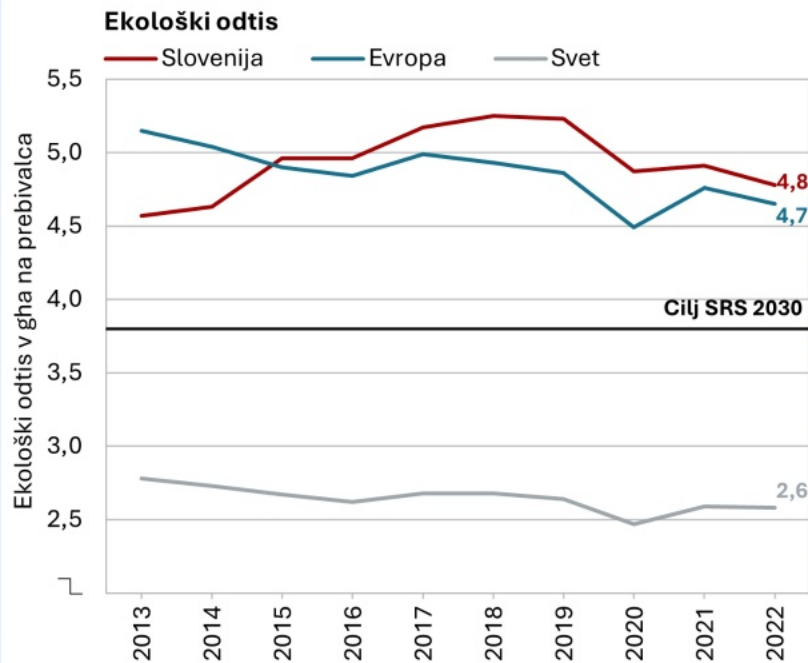
POP21: **Najhitreje rastoča podjetja po produktivnosti** plače povečujejo še enkrat hitreje od ostalih podjetij (in hkrati nadpovprečno zaposlujejo).

= OECD: na ravni podjetij in dejavnosti (Calligaris et al., 2023)

Vrzel v gospodarski razvitosti izhaja iz **podpovprečne produktivnosti**:

- Rast višja kot EU, a manjša kot v V4 (razen po 2020).
- Rast pred 2008 3 %; 15-19: 1,5 %; 20-24: 1,1 %.

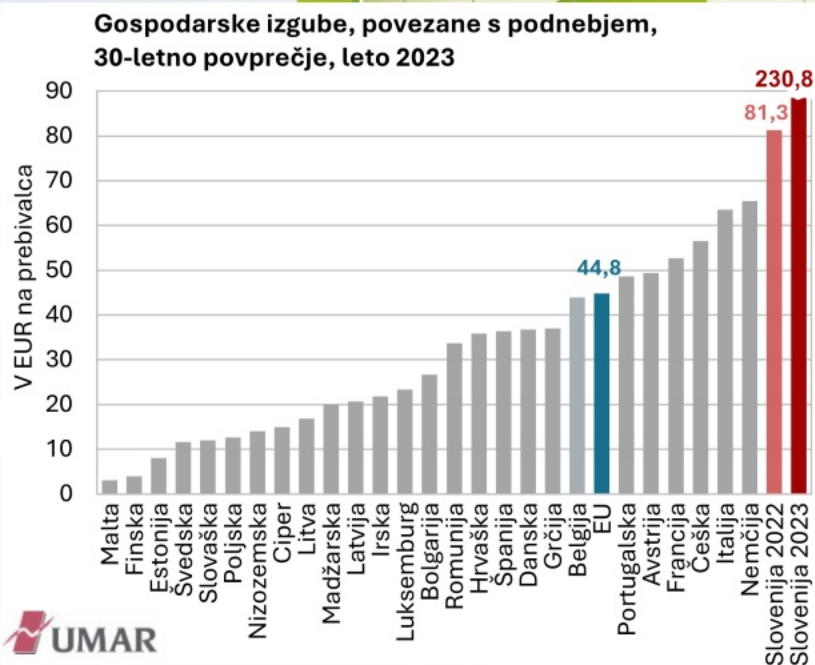

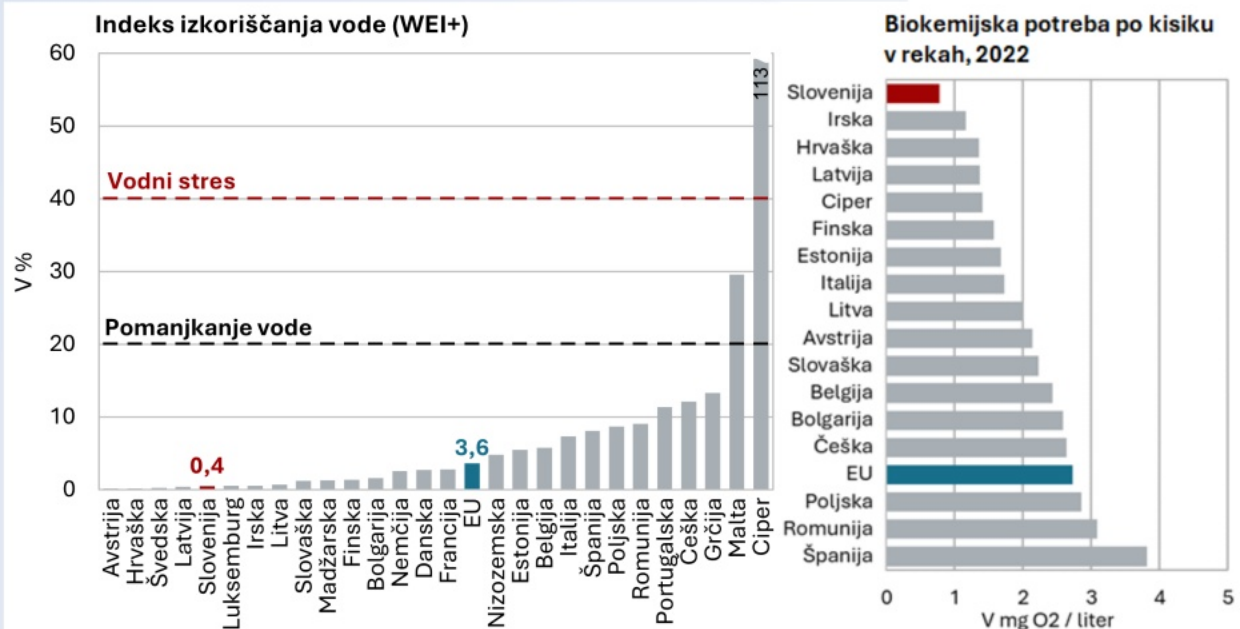
Naravno okolje je (v povprečju) dobro ohranjeno, toda ...

Obremenjenost narave s proizvodnimi procesi in življenjskim slogom je v Sloveniji **nad povprečjem EU**.

(Ciljna vrednost ekološkega odtisa v SRS do leta 2030 pa postaja težko dosegljiva).

Gospodarske izgube (na preb.), povezane s podnebjem, so v Sloveniji med najvišjimi v EU.

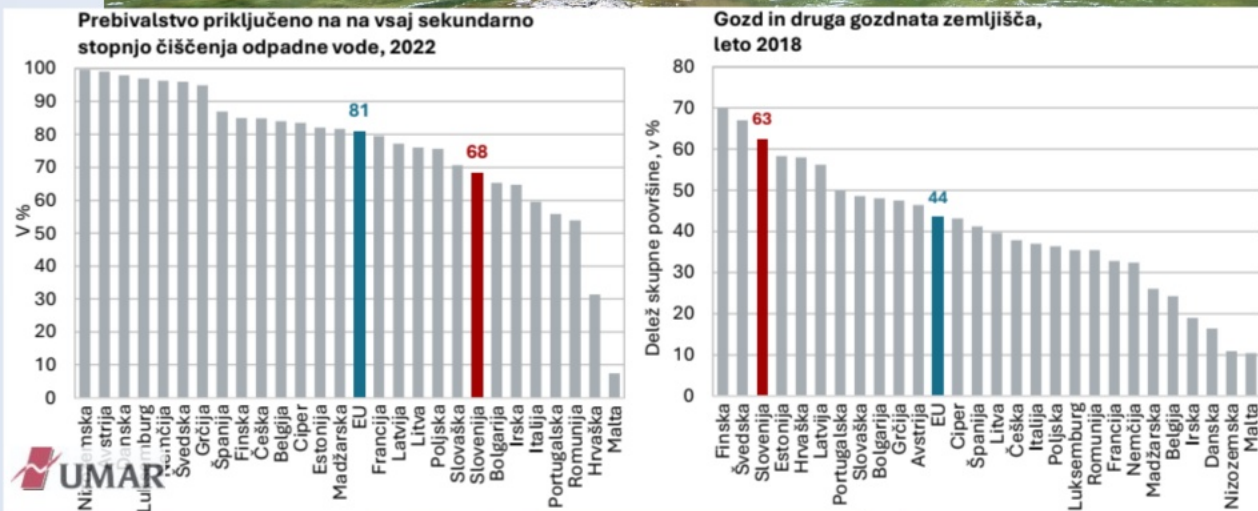
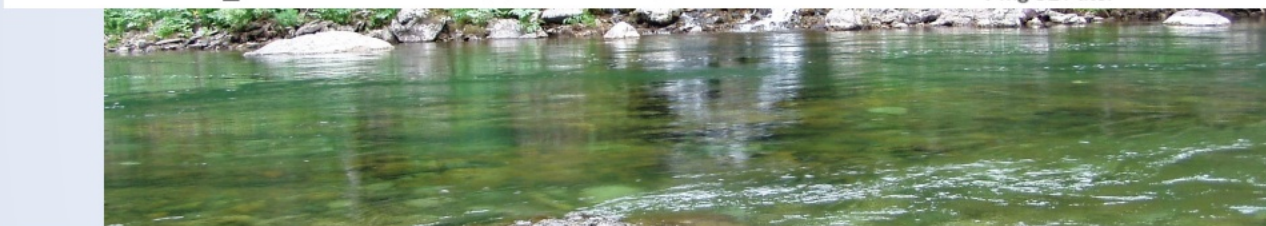

Prednosti:

- voda
- gozd

Slovenija je vodnata država ==> **brez vodnega stresa, z najbolj čistimi vodotoki:**

- ob precejšnjih regionalnih razlikah in
- ob večanju razponov pri napajanju vodonosnikov (poplave & suše),
- izziv pa ostaja tudi priključenost na čiščenje odpadne vode.

Slabosti:

- **zrak**
- **prostor(ski razvoj)**

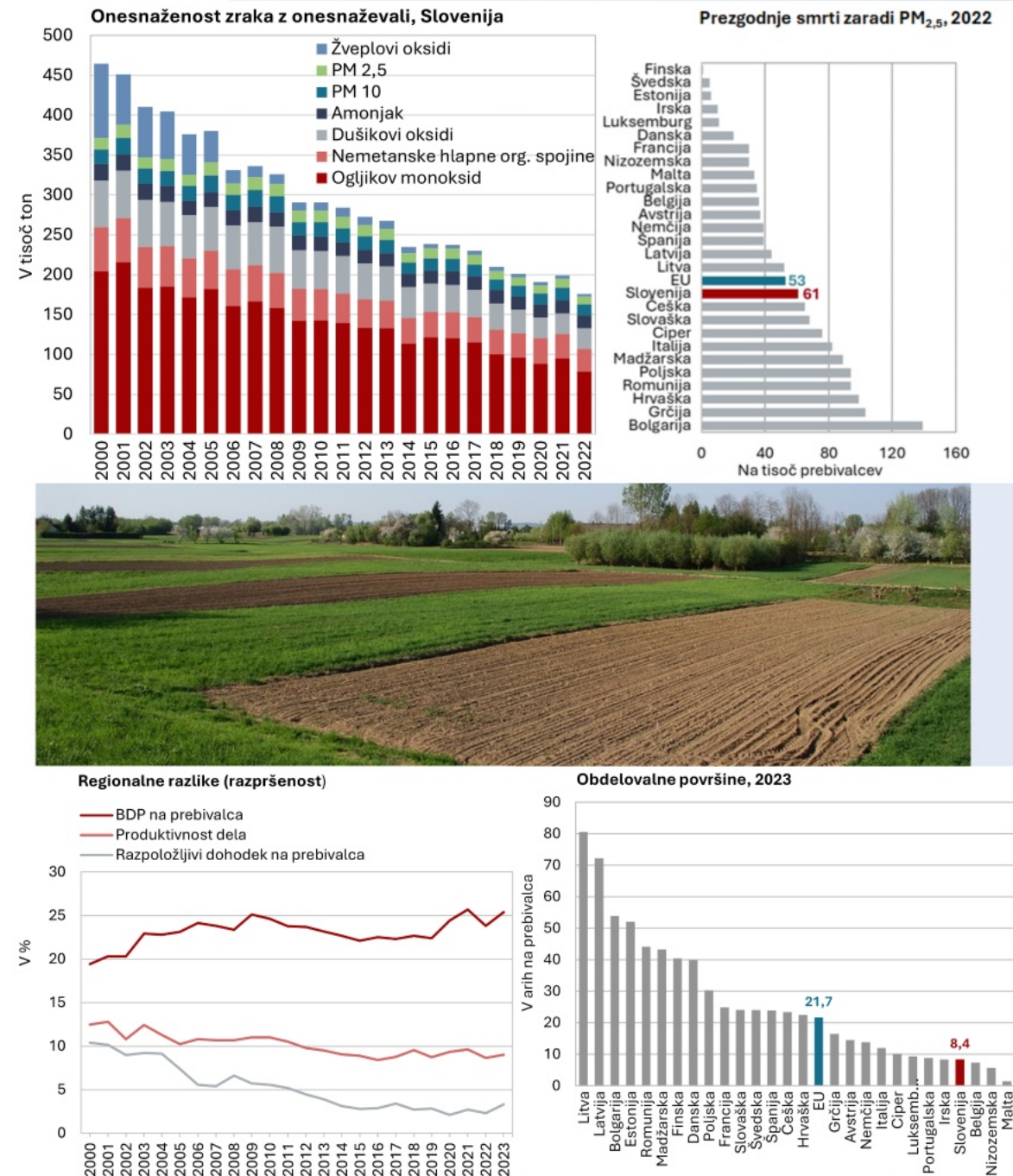
Kakovost zraka se je v daljšem časovnem obdobju **izboljšala**, lokalno pa jo poslabšujejo neustrezno zgorevanje lesne biomase, promet in slaba prevetrenost območij.

Število prezgodnjih smrti še vedno nekoliko nad povprečjem EU (slabo tudi za produktivnost).

Nadaljevanje **regionalno neusklajenega in prostorsko stihijskega razvoja**, ki ne sledi modelu policentričnega urbanega razvoja s širšimi mestnimi območji ter nadaljnjo krepitvijo delovnih migracij v osrednjeslovensko regijo (delno pa tudi tujino).

Kakovost tal je v splošnem zadovoljiva in njihova onesnaženost ni velika:

- obseg kmetijskih zemljišč v uporabi se je v zadnjem desetletju stabiliziral,
- ob izjemno skromnem obsegu obdelovalnih površin (njiv).

INOVATIVNOST

DRUŽBA

**Kakovost
življenja**

TRAJNOST

Temelječa na znanju in ustvarjalnosti

Polno aktivna

*Ustvarjalna
in dolgoživa*
DRUŽBA

21. stoletja

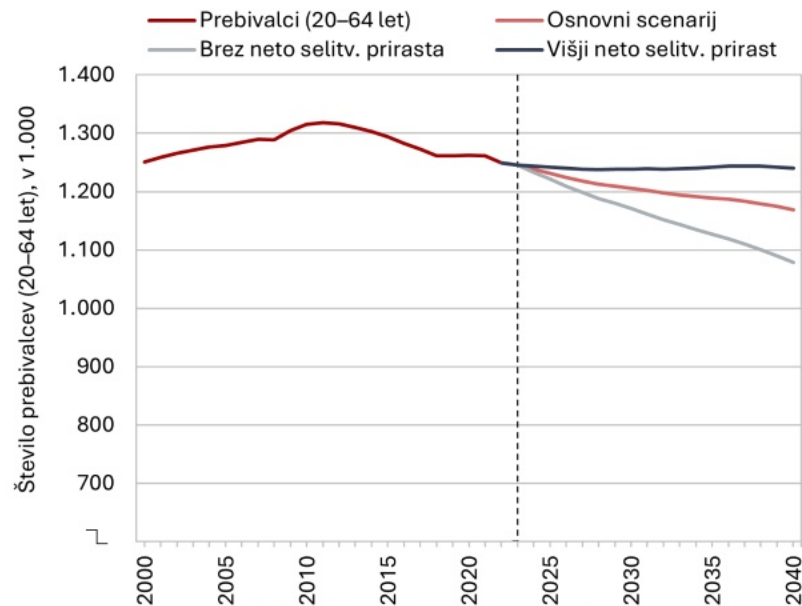

Demografija

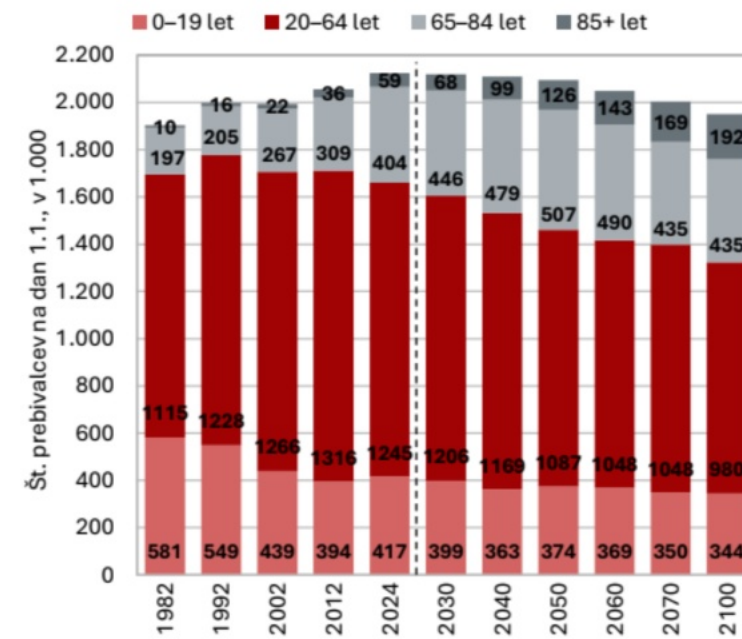
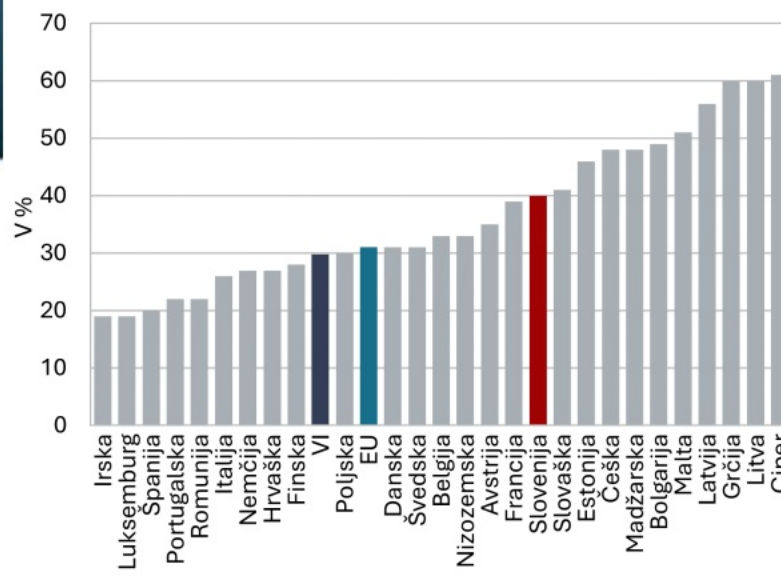
Po projekciji naj bi se v povprečju **vsako leto do leta 2050 število prebivalcev v najbolj aktivni dobi zmanjšalo za 6 tisoč oseb** ==> ustreza številu vseh zaposlenih v občini Kočevje leta 2024.

Rast zaposlenosti, poleg nekaterih strukturnih dejavnikov, **močno poganja zaposlovanje tujcev.**

Staranje in dolgoživost: leta 2100 bo 627K ljudi 65+, od tega 192K 85+ (danes jih je 59K).

Delež vprašanih, ki menijo, da je priseljevanje oseb, ki niso državljani članic EU, bolj problem kot priložnost, 2021

Razvojni model za 21. stoletje

Negotovosti & hitrost sprememb ==> **agilnost**.

Tehnološka revolucija z avtomatizacijo in takoj dostopnimi informacijami.

Od konkuriranja s kakovostjo, prilagodljivostjo in ceno ...

... k diferenciaciji na osnovi **inovativnosti** in **ustvarjalnosti**

... na valu **priložnosti** digitalne in zelene preobrazbe!

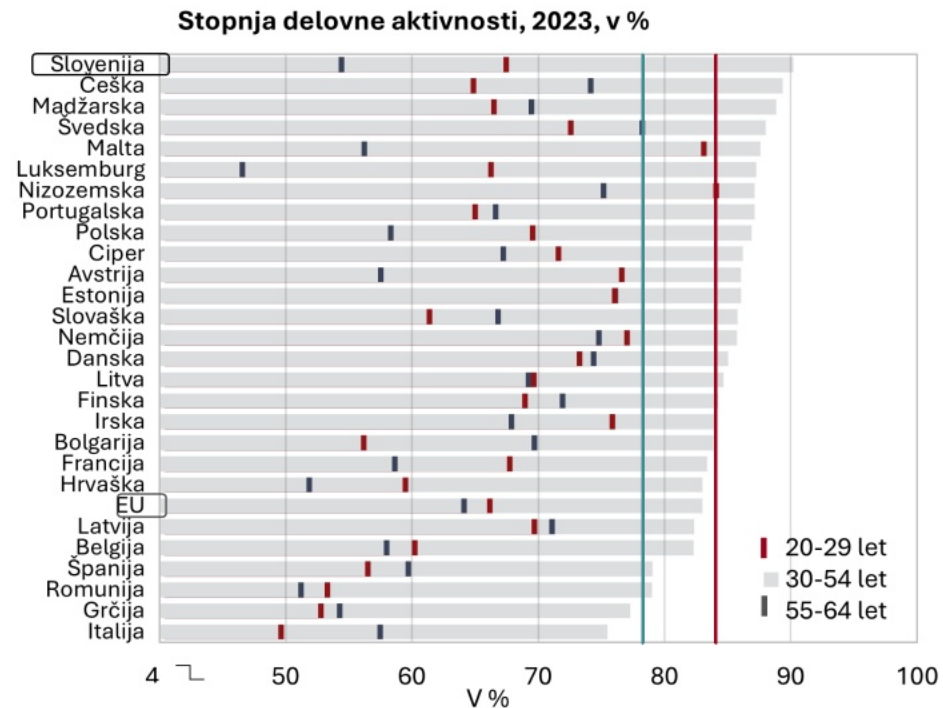
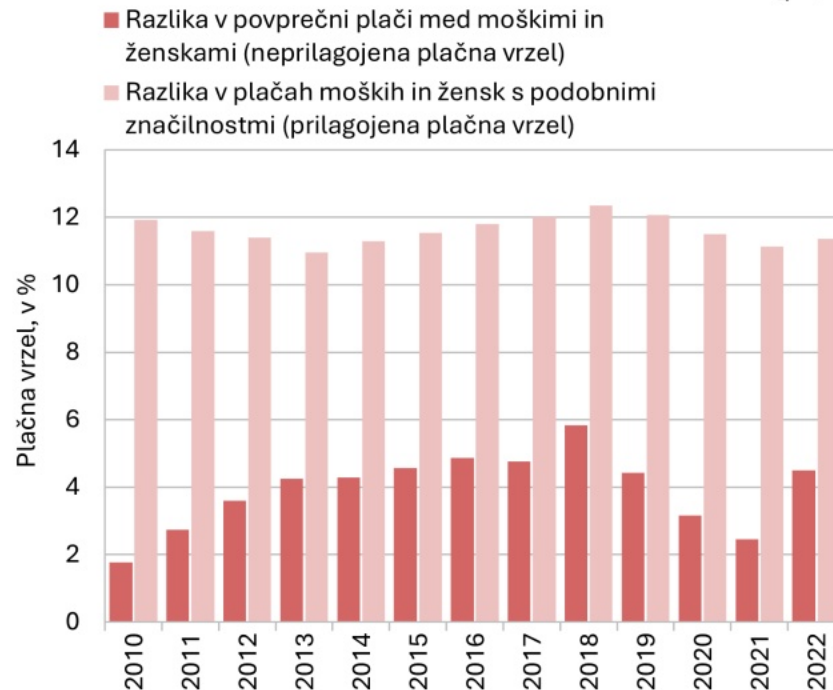
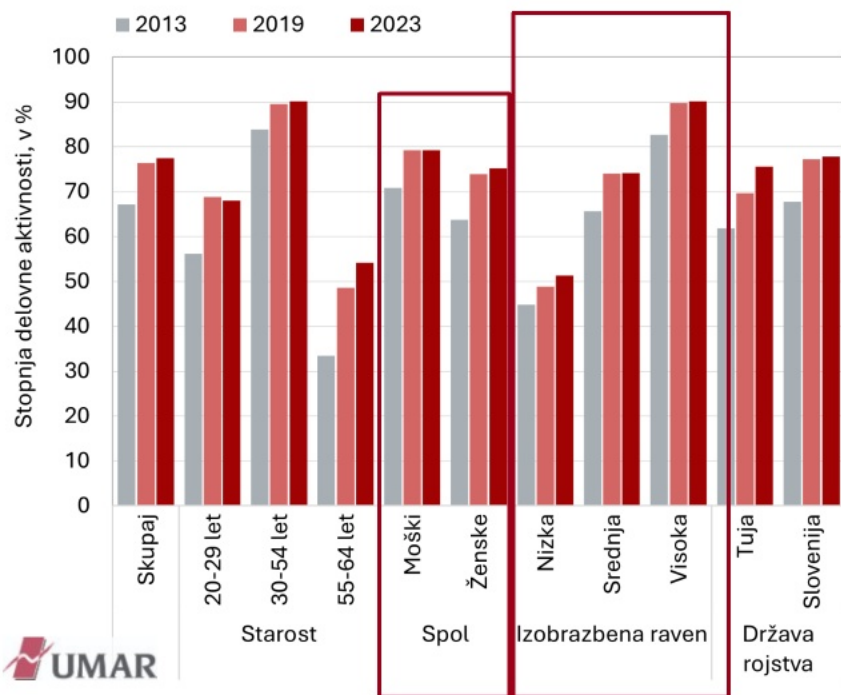

Polno aktivna

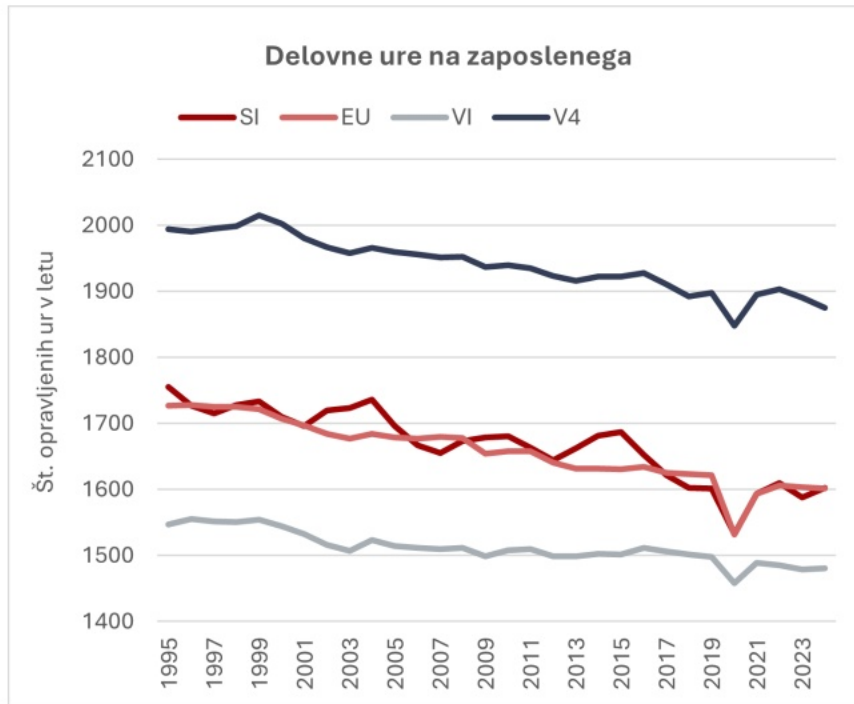
Koliko nas dela?

- 77,5 % (EU 75,3 %) ==> presežen cilj SRS
- "Rezerve" med mladimi (17 o. t. ~ 35K) in starejšimi (24 o. t. ~ 71K)
- in tudi med slabše izobraženimi, ranljivimi skupinami, invalidi ...

Koliko delamo?

- Za 9 % manj kot 1995.
- Razmerja med skupinami držav ostajajo približno enaka (čeprav obseg delovnih ur zmanjšujemo nekoliko hitreje od ostalih skupin držav).
- Tistih, ki želijo delati več, je vse manj - in obratno.

Temelječa na znanju in ustvarjalnosti

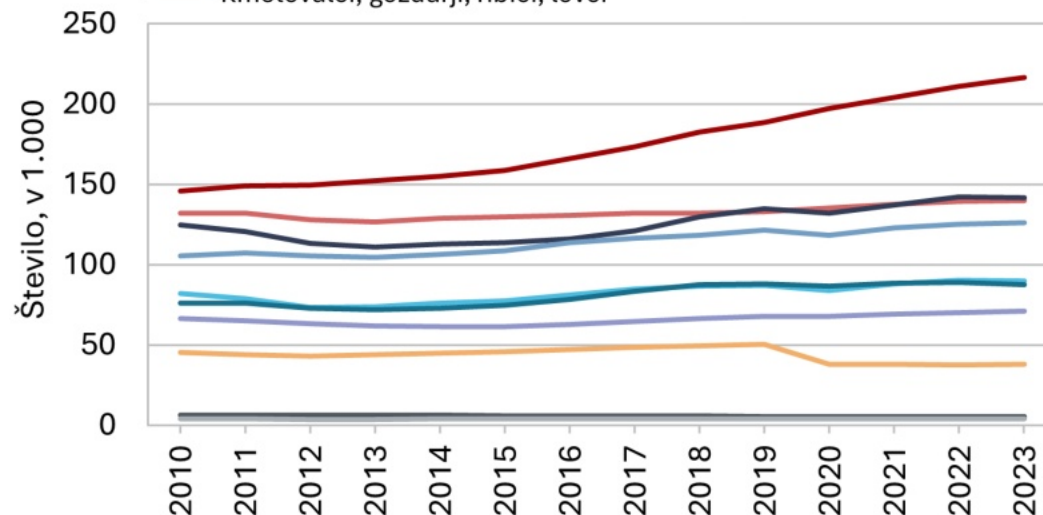
Trg dela

Koga zaposlujemo?

PRIMANJKLJAJ

Analitiki, razvijalci, programerji	Mehaniki, serviserji motornih vozil, koles	Strugarji
Avdiologi, govorni terapevti	Mehaniki, serviserji strojev	Svetovalni delavci v VIZ
Betonerji, železokrivci	Mesarji	Tehniki za elektroniko
Biologi, botaniki, zoologi	Mizarji	Tehniki za elektrotehniko
Bolničarji negovalci v zavodih	Monterji pohištva, montažnih hiš, senčil	Tehniki za fiziko, kemijo
Čistilci, strežniki, gospodinjki pomočniki	Monterji, serviserji klimatskih, hladilnih naprav	Tehniki za gradbeništvo, geodezijo
Delavci za preprosta dela v gradbeništvu	Monterji, serviserji vodovodnih, plinskih inštalacij, naprav	Tehniki za strojništvo
Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih	Natakarji	Tesarji
Delovni terapevti	Orodjarji, ključavničarji	Učitelji poklicnih predmetov
Elektroinštalaterji	Osebnih asistenti	Učitelji razrednega pouka
Elektromehaniki	Peki	Učitelji splošnih predmetov v srednjih šolah
Farmacevti	Pleskarji	Upravljalci strojev v kovinarstvu
Fizioterapevti	Polaganci podov	Upravljalci strojev v prehrambeni proizvodnji
Gasilci	Policisti	Upravljalci strojev v tekstilstvu, usnjarstvu
Glavni kuharji	Polirci, brusilci, ostrilci	Upravljalci strojev za proizvodnjo gumenih, plastičnih izdelkov
Gozdarji	Pomočniki vzgojiteljev	Upravljalci strojev za zemeljska dela
Gradbeni nadzorniki	Pravni strokovnjaki	Upravljalci žerjavov, dvigal
Hotelski receptorji	Predmetni učitelji v osnovni šoli	Usmerjevalci in raznašalci pošte
Inženirji elektronike	Pripravljalci hitre hrane	Varilci
Inženirji elektrotehnike	Pripravljalci, monterji kovinskih konstrukcij	Varnostniki
Inženirji gradbeništva	Prodajalci živil	Veterinarji
Inženirji strojništva	Psihologi	Viličaristi
Izolaterji	Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo	Vojaki
Izvajalci suhomontažne gradnje, štukaterji	Socialni oskrbovalci	Vozniki avtobusov
Kemiki	Strokovni sodelavci za zdravstveno nego	Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev
Kleparji	Strokovnjaki za računovodstvo, revizijo	Vozniški inštruktorji
Krojači, šiviljci, usnjarji	Strokovnjaki za socialno delo in svetovanje	Vzgojitelji predšolskih otrok
Krovci	Strokovnjaki za vzgojo in izob. oseb s pos. potrebami	Zdravniki specialisti
Kuharji	Strokovnjaki za zdravstveno nego	Zdravniki splošne medicine
Kuhinjski pomočniki		Zidarji
Kurirji, dostavljavci		Zobozdravniki
Ličarji, loščilci		
Livarji		

- Strokovnjaki
- Tehniki in drugi strokovni sodelavci
- Poklici za neindustrijski način dela
- Poklici za storitve, prodajalci
- Poklici za preprosta dela
- Upravljalci strojev in naprav, industrijski izdelovalci in sestavljalci
- Uradniki
- Zakonodajalci, visoki uradniki, menedžerji
- Vojaški poklici
- Kmetovalci, gozdarji, ribiči, lovci

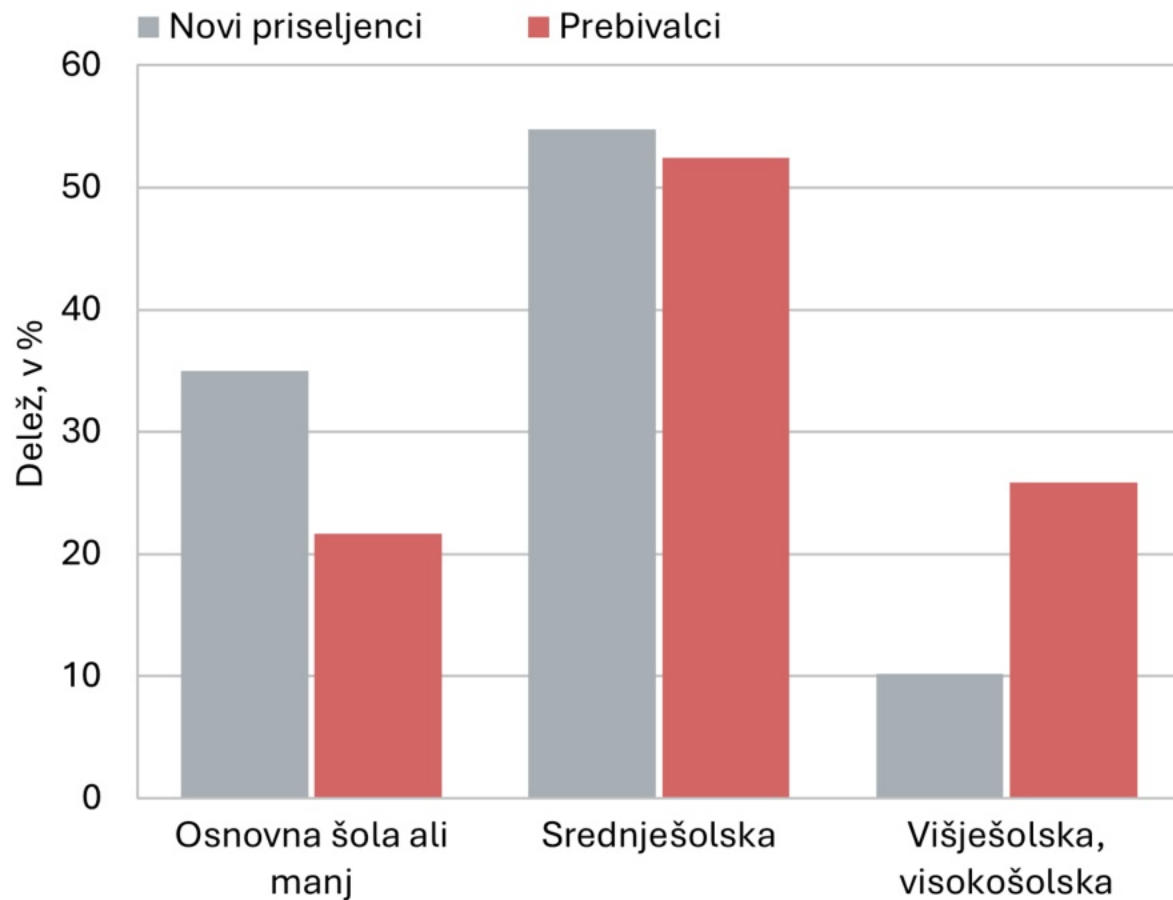

Katerih poklicev primanjkuje?

Trg dela

Koga uspemo pritegniti v Slovenijo?

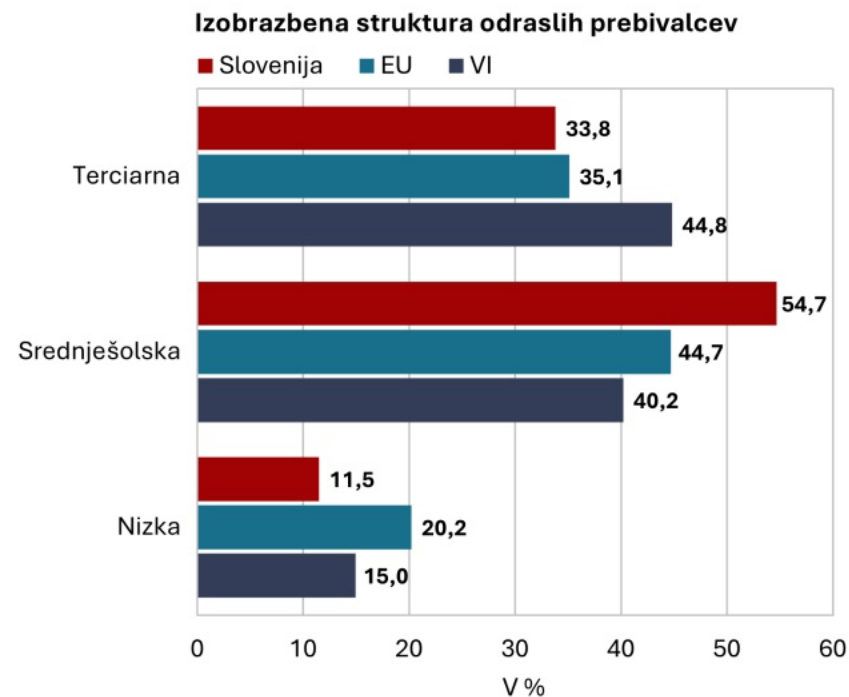
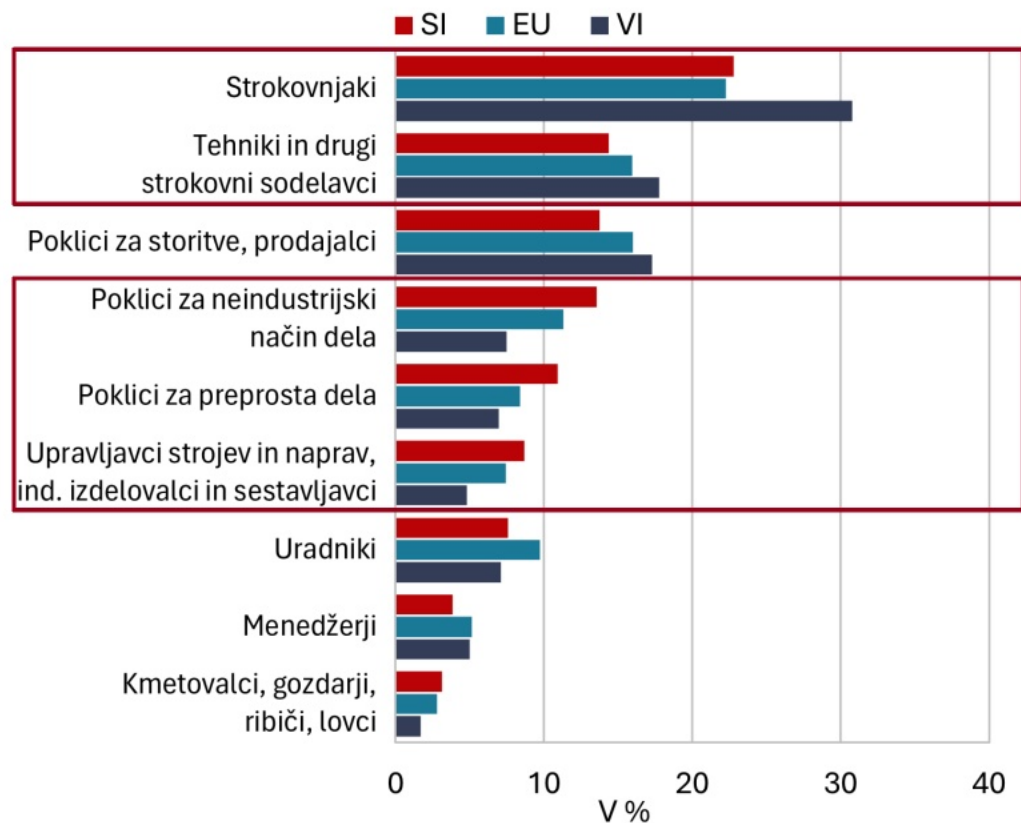
Izobrazbena struktura prebivalcev, 2023

Število delovno aktivnih, po poklicnih skupinah, 2023

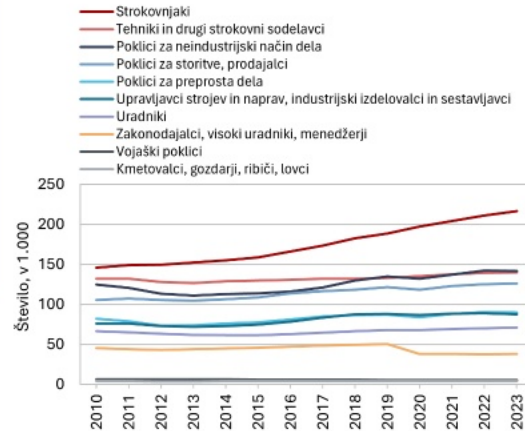

Referenca: vodilne inovatorke

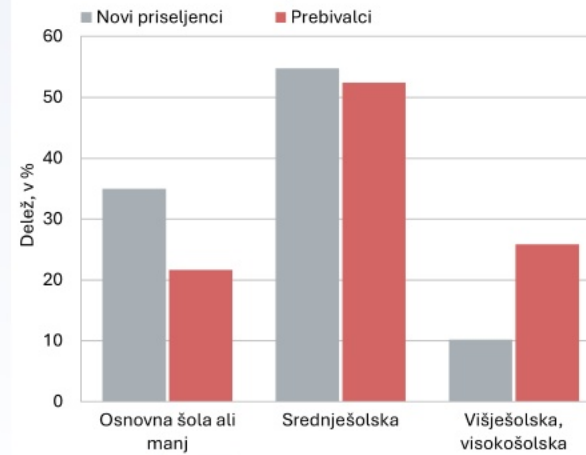

Trg dela

Koga zaposlujemo?

Izobrazbena struktura prebivalcev, 2023

Trg dela

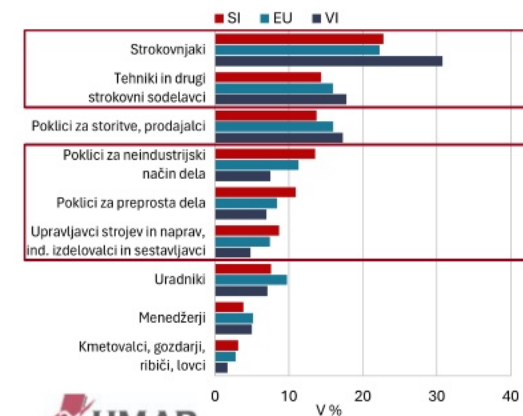
Koga uspemo pritegniti v Slovenijo?

Število delovno aktivnih, po poklicnih skupinah, 2023

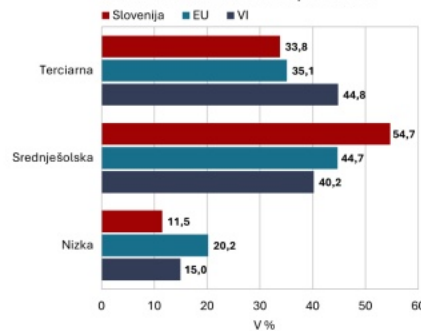

Katerih poklicev primanjkuje?

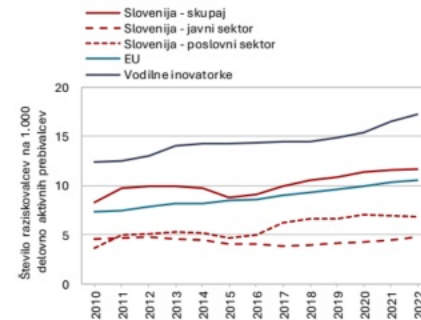
Referenca: vodilne inovatorke

Izobrazbena struktura odraslih prebivalcev

Število raziskovalcev

Proces
(družbeno-
ekonomske)
preobrazbe je
treba POSPEŠITI!

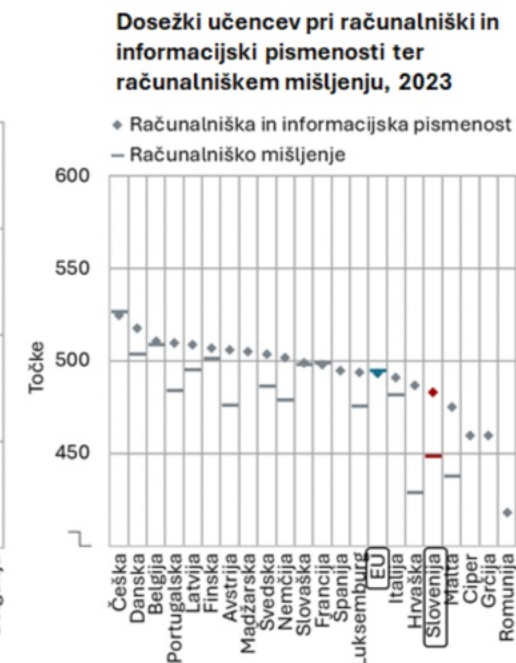
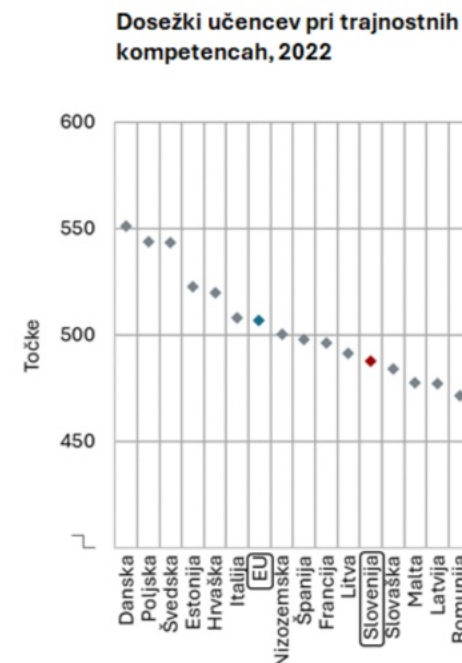
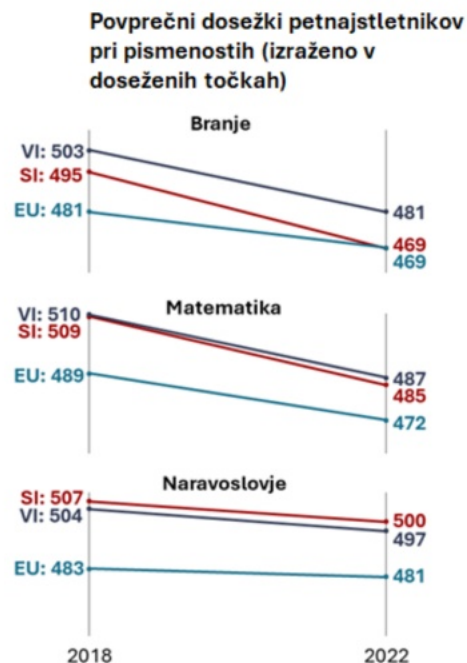
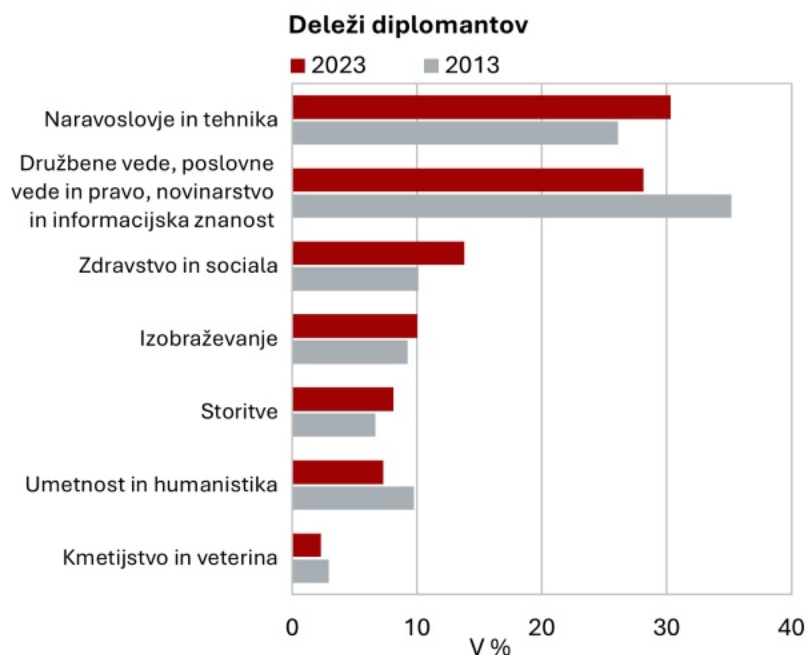

Izobraževanje in usposabljanje: KAJ?

Struktura vpisa v izobraževalne programe se je v zadnjih desetih letih premaknila v smeri povpraševanja na trgu dela, a potrebe delodajalcev ostajajo nezadovoljene.

Velika so bila tudi **neskladja v veščinah in spretnostih**.

Potreben učinkovit **sistem načrtovanja razvoja človeških virov**.

Izobraževanje in usposabljanje: KAKO?

Fokusna tema: **USTVARJALNOST**

- Samoizpolnjenost dijakov ob ustvarjalnem početju,
- samoocena ustvarjalnosti,
- veselje do ustvarjanja zgodb in iger, ki spodbujajo ustvarjalnost,
- uživanje v projektih, ki zahtevajo ustvarjalne rešitve,
- veselje do razmišljanja o novih načinih reševanja problemov,
- uživanje v reševanju zapletenih problemov,
- veselje do zahtevnega šolskega dela,
- zmožnosti predlagati več rešitev za probleme in
- uživanje v učenju novih stvari.

**Zelo pomembno je, da otroke naučimo
domišljije in ustvarjalnosti**
(delež strinjanja, v %)

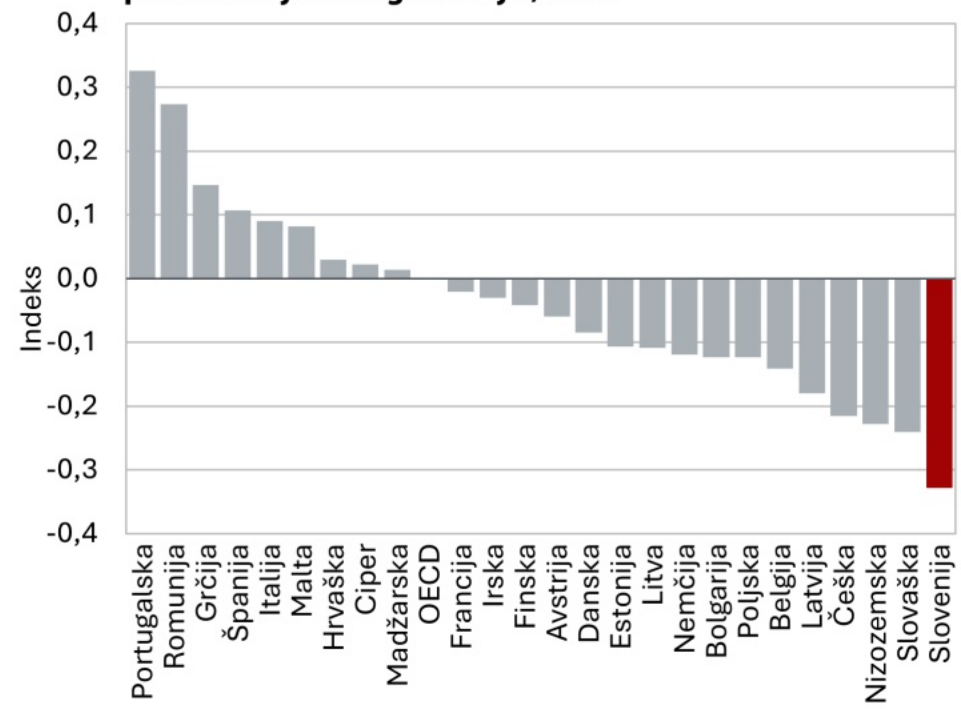
Izobraževanje in usposabljanje: KAKO?

Fokusna tema: **USTVARJALNOST**

- Samoizpolnjenost dijakov ob ustvarjalnem početju,
- samoocena ustvarjalnosti,
- veselje do ustvarjanja zgodb in iger, ki spodbujajo ustvarjalnost,
- uživanje v projektih, ki zahtevajo ustvarjalne rešitve,
- veselje do razmišljanja o novih načinih reševanja problemov,
- uživanje v reševanju zapletenih problemov,
- veselje do zahtevnega šolskega dela,
- zmožnosti predlagati več rešitev za probleme in
- uživanje v učenju novih stvari.

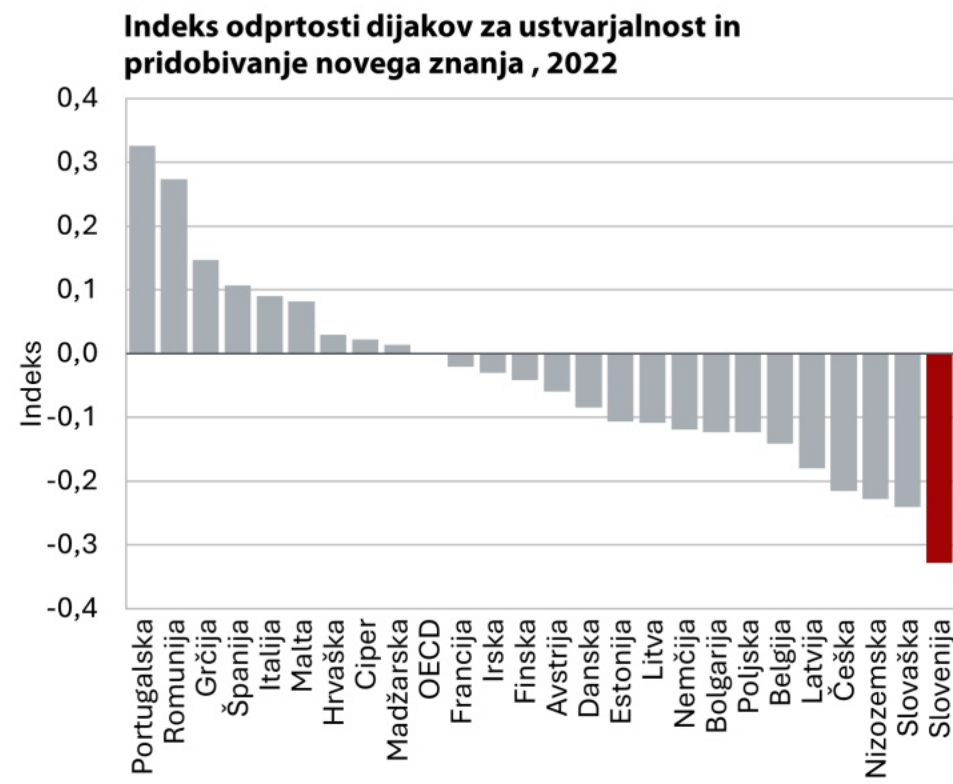
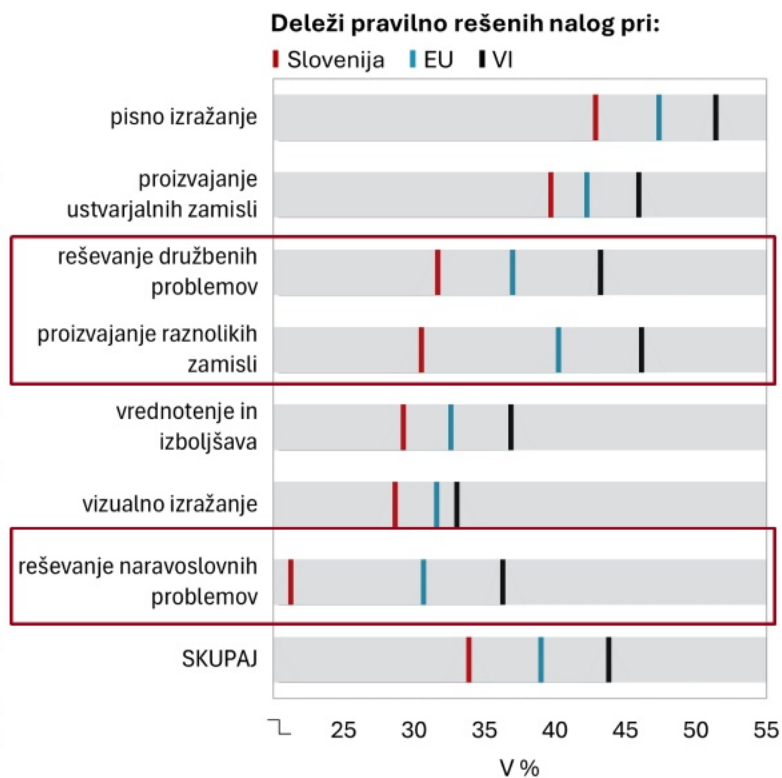
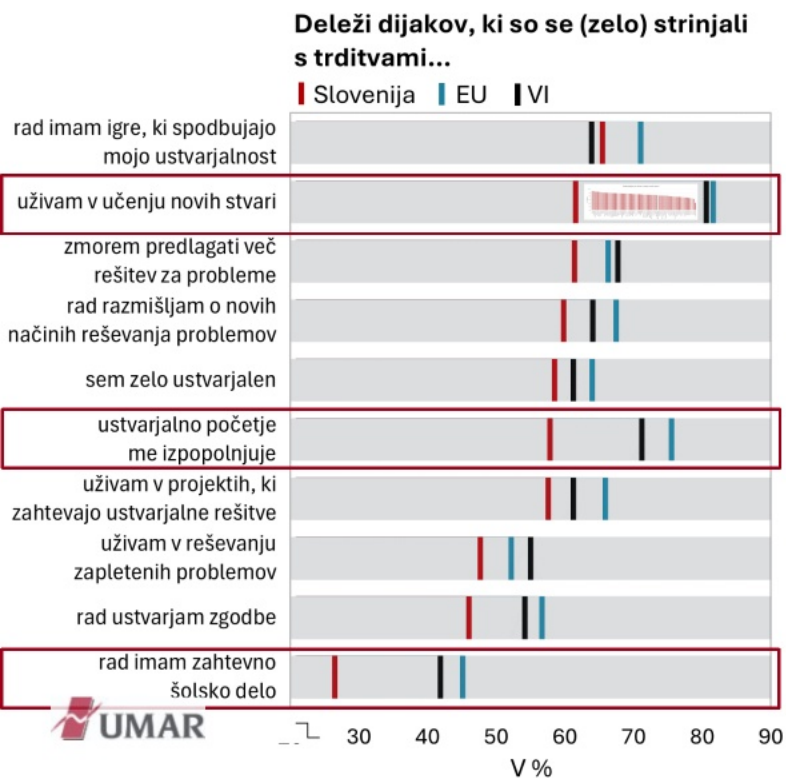
Indeks odprtosti dijakov za ustvarjalnost in pridobivanje novega znanja , 2022

Izobraževanje in usposabljanje: KAKO?

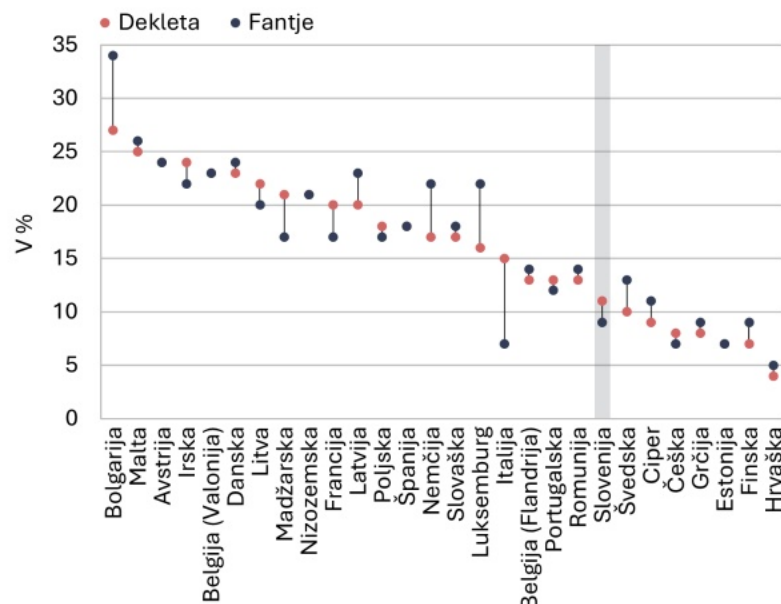
Fokusna tema: USTVARJALNOST

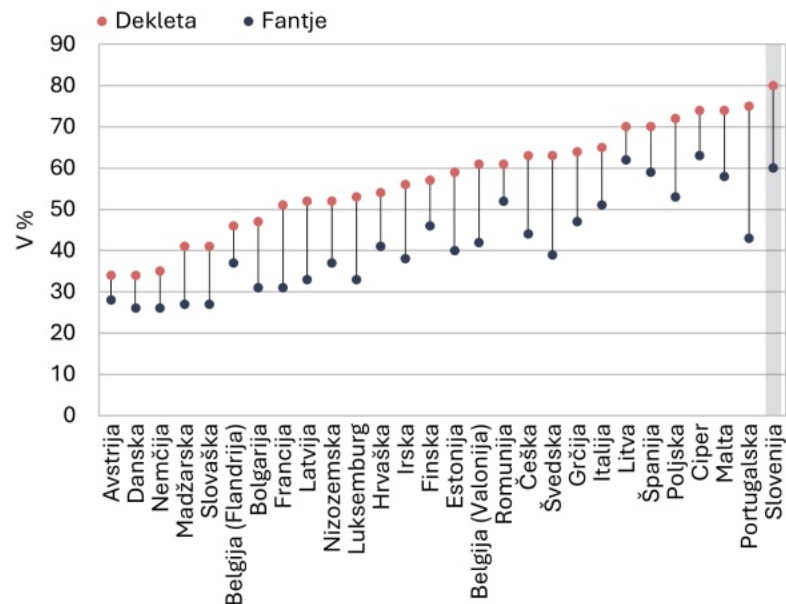
Ne gre za "produktivnost", ampak za kakovost življenja otrok in mladih

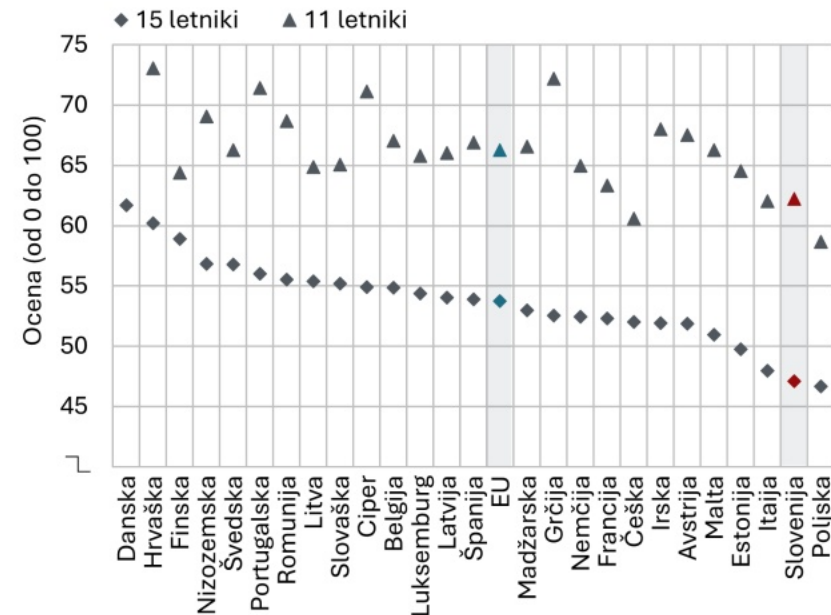
Delež trinajstletnikov, ki ima rad šolo, 2022

Delež trinajstletnikov, ki ga delo za šolo obremenjuje, 2022

Dobro duševno počutje otrok, 2022

**Temelječa na
znanju in ustvarjalnosti**

Polno aktivna

*Ustvarjalna
in dolgoživa
DRUŽBA*

21. stoletja

Potrebne SPREMEMBE

Priporočila

I. Postaviti **ustvarjalnost v jedro vzgojno-izobraževalnih in družbenih procesov** ter prepoznati **kulturo vseživljenjskega učenja** kot pot v dolgoživo družbo, katere kakovost bo odvisna od **strateškega upravljanja človeških virov** in **zagotavljanja zadostnega obsega delovne sile**.

II. **Zagotavljati ustrezno višino socialnih transferjev** za preživetje oseb, ki si tega zaradi različnih razlogov same niso zmožne zagotoviti, saj so pomembni za preprečevanje absolutne revščine in **za ohranjanje človekovega dostojanstva**.

III. **Zmanjšati število čakajočih nad dopustno čakalno dobo v zdravstvu** in sistemsko **odpravljati neenakosti v zdravju, krepiti dolgotrajno oskrbo** na domu za ohranjanje samostojnosti in dostojanstva starejših prebivalcev.

INOVATIVNOST

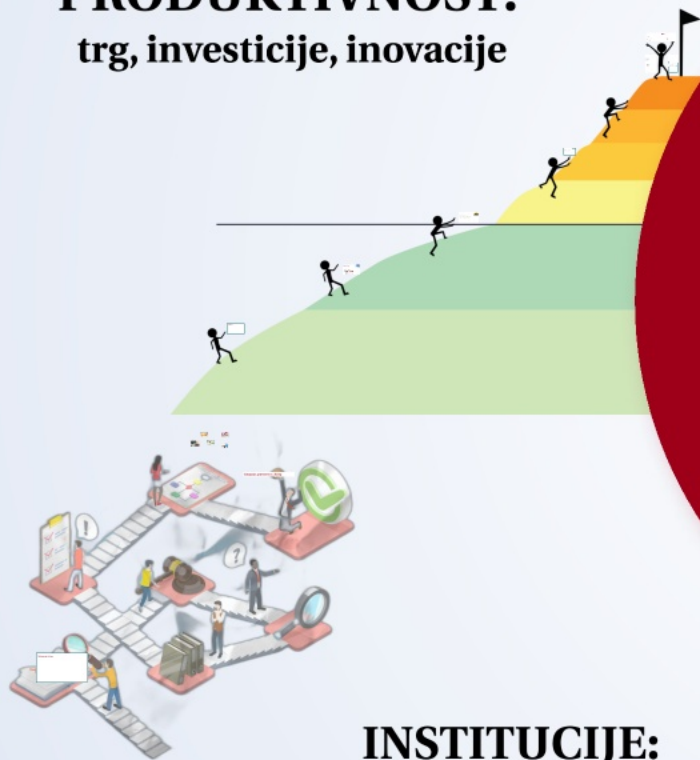
DRUŽBA

**Kakovost
življenja**

TRAJNOST

PRODUKTIVNOST:
trg, investicije, inovacije

INSTITUCIJE:
agilno, kakovostno, povezano

*Inovacijsko
podprta rast*

Delovanje države

Slovenija je naredila pomembne korake zlasti pri:

- digitalizaciji javnih storitev in razvitosti e-uprave,
- uvajanju standardov kakovosti v organe javne uprave,
- posodobitvi sistema javnega naročanja,
- učinkovitosti ter kakovosti sodstva,
- sprejetih je bilo tudi več ukrepov za zmanjšanje administrativnih ovir in preprečevanje korupcije.

TODA

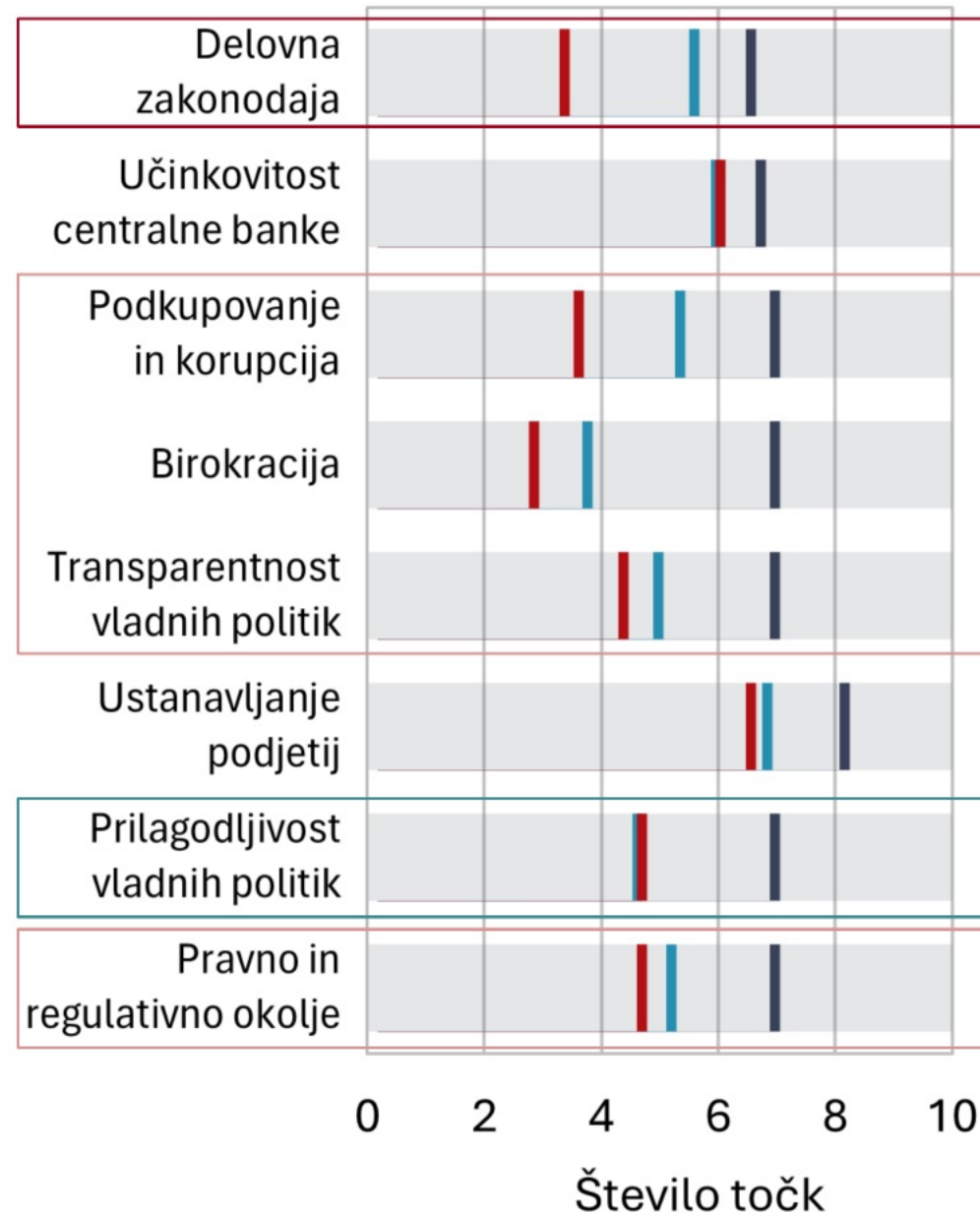
Atraktivnost

Izvršna
spodobnost

Agilnost

Institucionalna konkurenčnost

SI EU VI

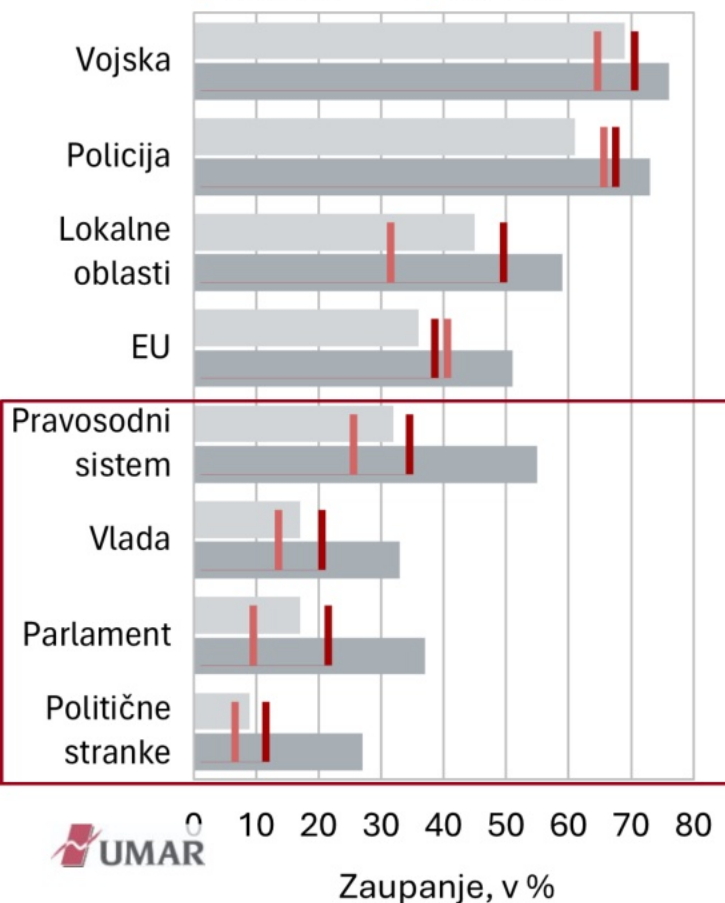

Zaupanje, partnerstvo, dialog

Potreben pogoj tudi za prehod v inovacijsko podprto rast

Zaupanje v institucije države

SI 2024 EU 2024
SI 2014 SI 2023

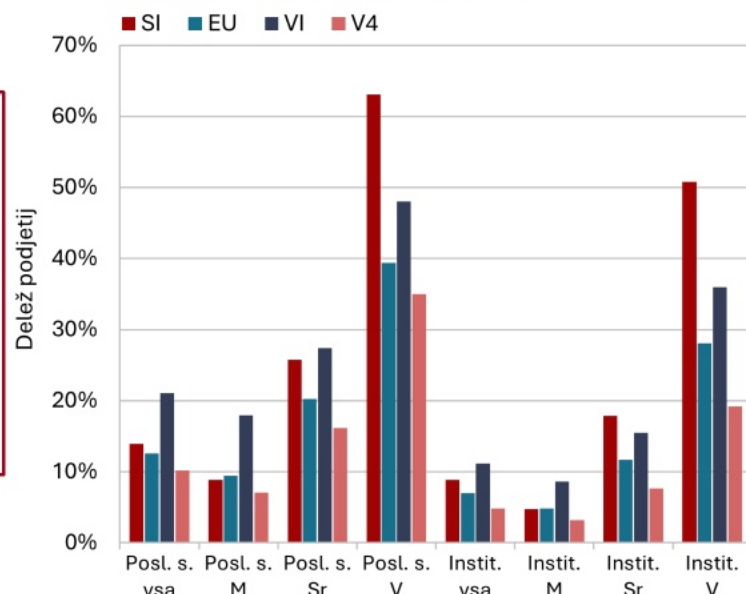

Vključevanje javnosti v pripravo in spremljanje politik kaže na nekatere pomanjkljivosti in neizkoriščene priložnosti.

Vpetost deležnikov v Sloveniji v **socialni dialog** je ob nihanjih v različnih obdobjih **razmeroma velika** - leta 2024 podpisan dogovor o spoštovanju in spodbujanju socialnega dialoga.

Za **poglobitev inovacijskega sodelovanja in še močnejšo inovacijsko povezanost** med deležniki je pomembno vrhunsko podporno okolje.

Inov. sod. po velikosti podj. 2020-2022

Inovacijsko sodelovanje je, zlasti na področju raziskav in razvoja, je **ena glavnih primerjalnih prednosti** Slovenije, ...

... medtem ko je **(strateško) sodelovanje** med podjetniškim sektorjem in državo **še (pre)slabo razvito**.

PRODUKTIVNOST:

trg, investicije, inovacije

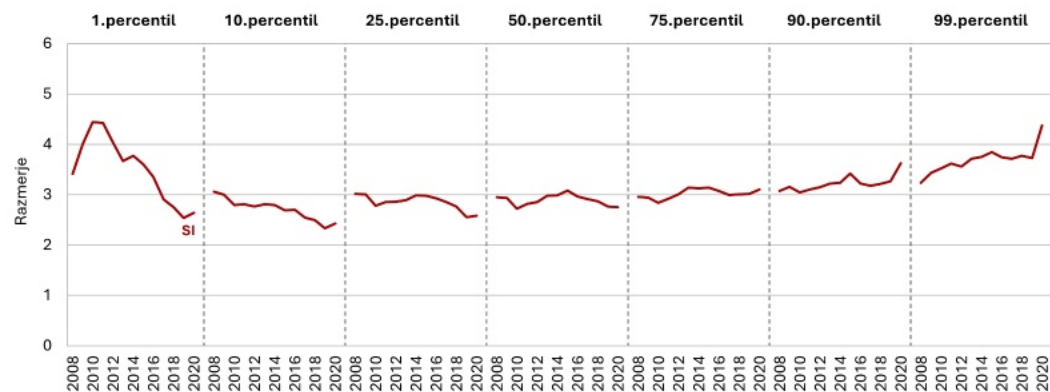
Produktivnost

Izvozna podjetja, visokotehnološke dejavnosti ... zgolj "v povprečju".
Glavna razlika: dobra vs. slaba podjetja!

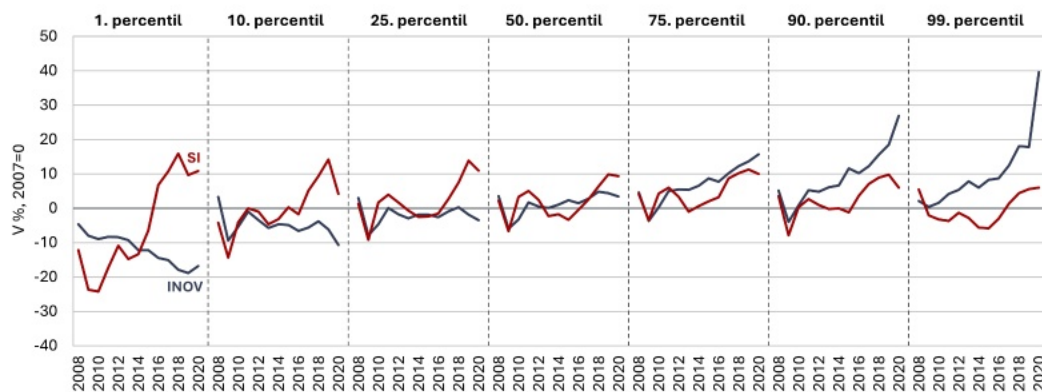
Raven

Glede na vodilne inovatorke + BE (INOV):

- Manj produktivna podjetja zaostanek uspešno zmanjšujejo, **bolj produktivna vse bolj zaostajajo.**

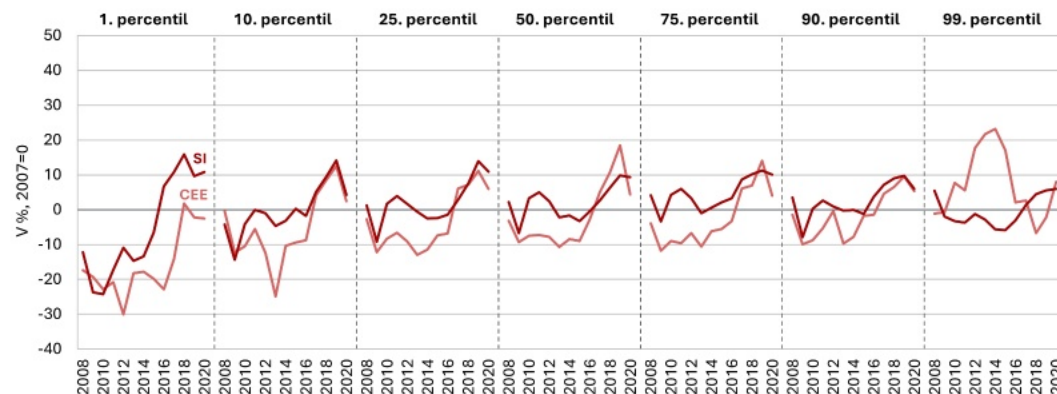
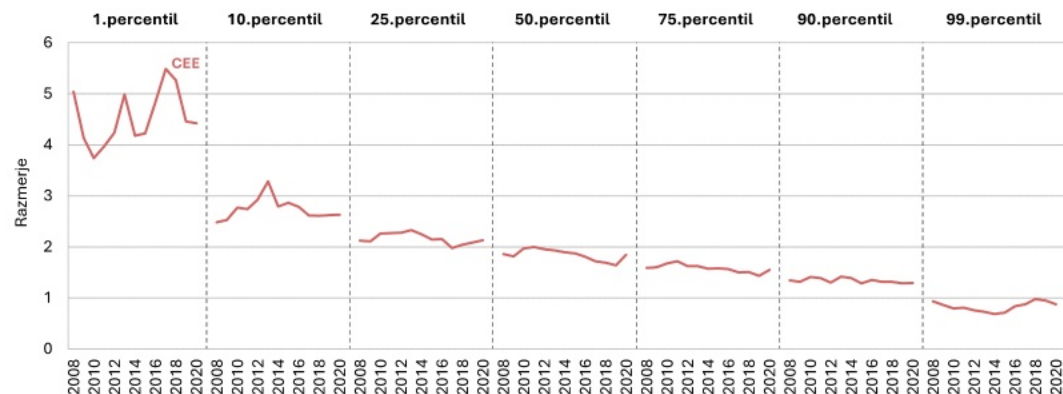

Rast

Glede na tri države Srednje in Vzhodne Evrope (CEE):

- Najmanj produktivna SI podjetja naskok povečujejo, **visoko produktivna celo zaostajajo.**

Slovenija potrebuje več visoko produktivnih podjetij!

Med visoko produktivnimi podjetji najbolj zaostajajo majhna podjetja.

Delovanje trga

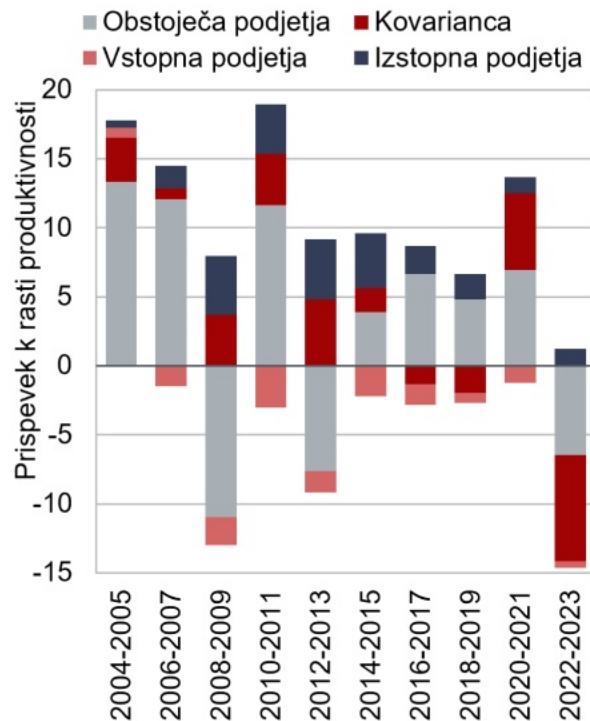
Večina rasti produktivnosti izhaja iz **rasti na ravni sektorjev oz. na ravni podjetij**.

Hkrati je za rast produktivnosti pomemben **učinek prehajanja zaposlenih med in še posebej znotraj sektorjev**,

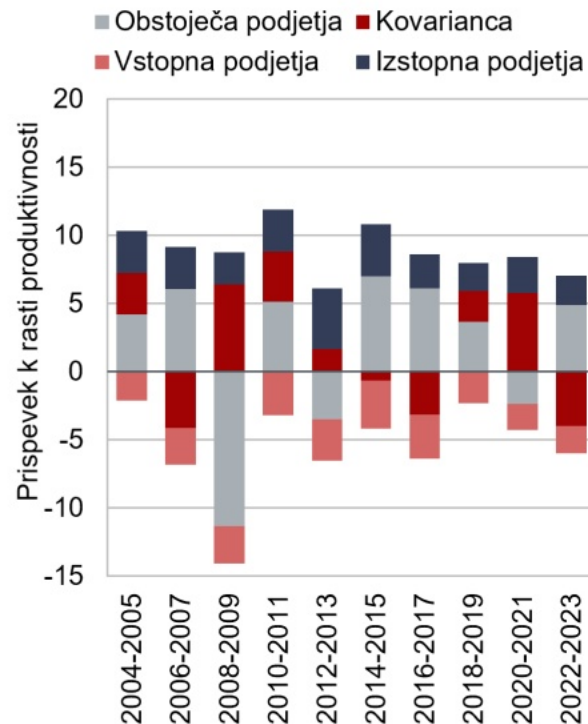
vključno z **izstopanjem neučinkovitih podjetij** (še posebej ob praktično polni zaposlenosti).

Predelovalne dejavnosti

Nefinančne tržne storitve

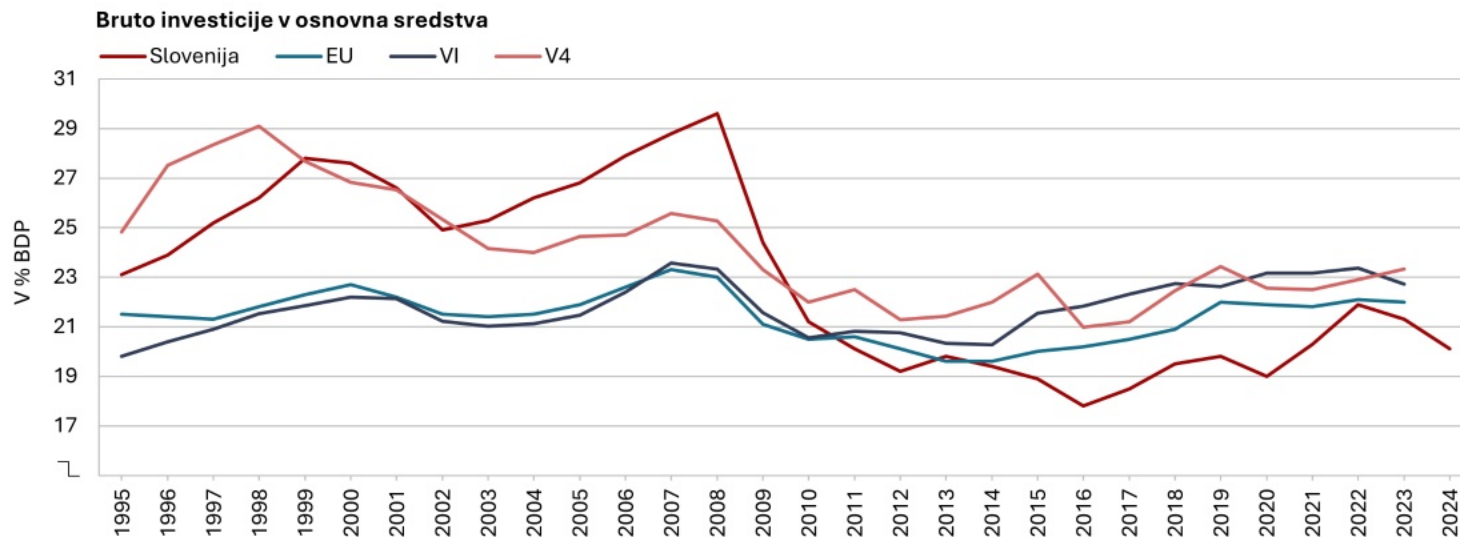

Investicije

(v neoprijemljivi kapital)

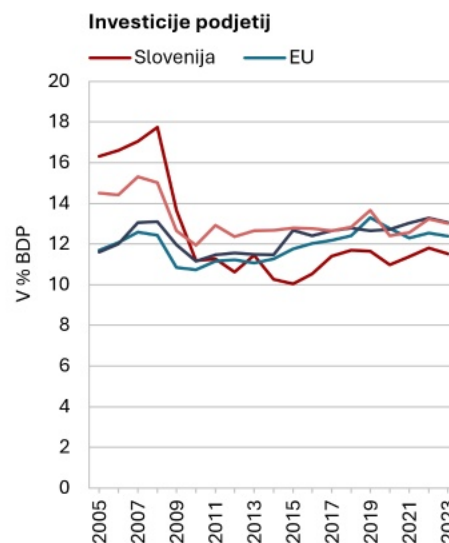

Investicije še vedno zaostajajo za primerljivimi državami

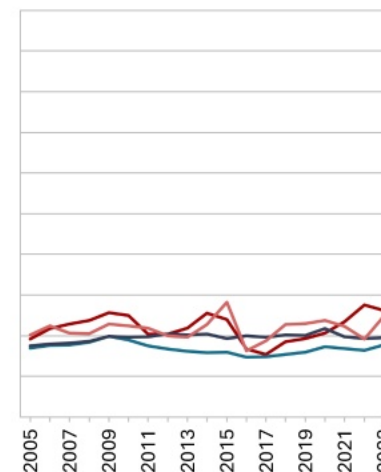

=> podjetja
(ob ugodni donosnosti in zadolženosti ter rekordni likvidnosti - 2024)

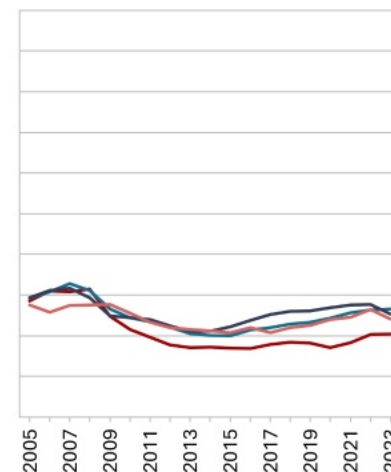
=> prebivalstvo

Investicije države

Investicije prebivalstva

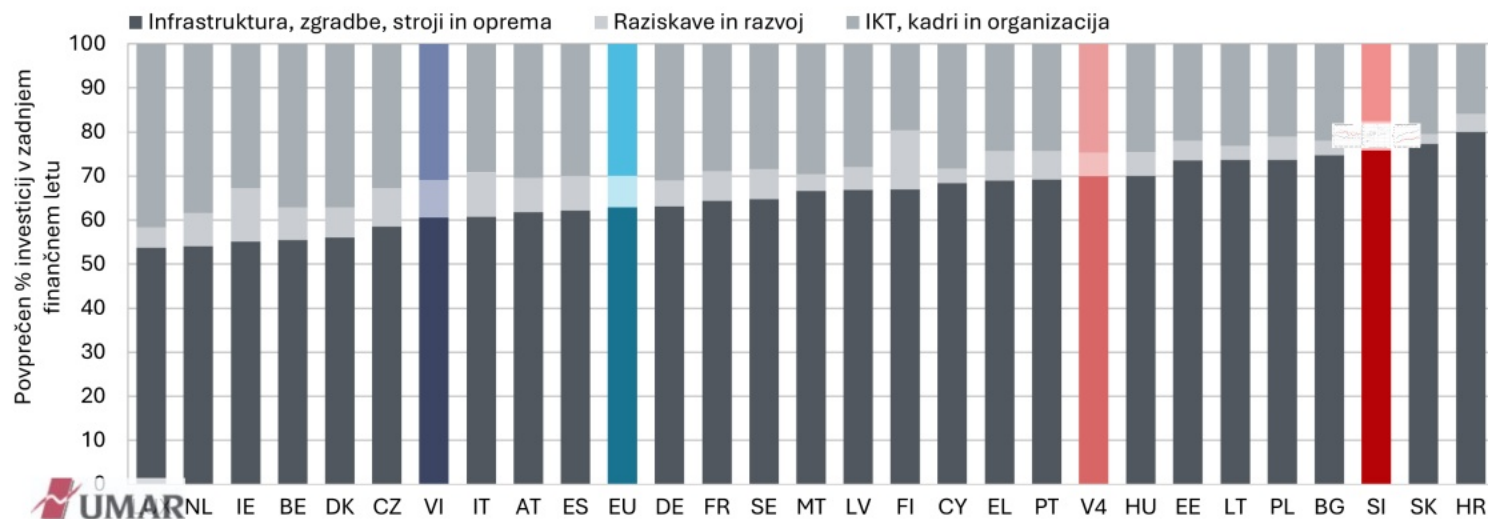
Investicije v inovacijsko podprto rast

Bruto investicije v druge stroje, opremo, raziskave in razvoj ter IKT

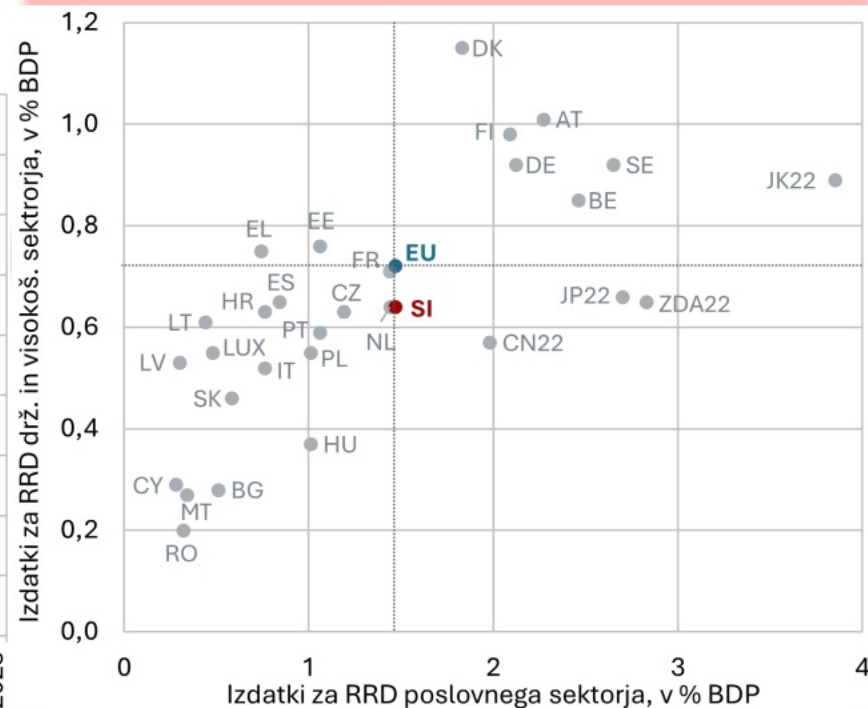
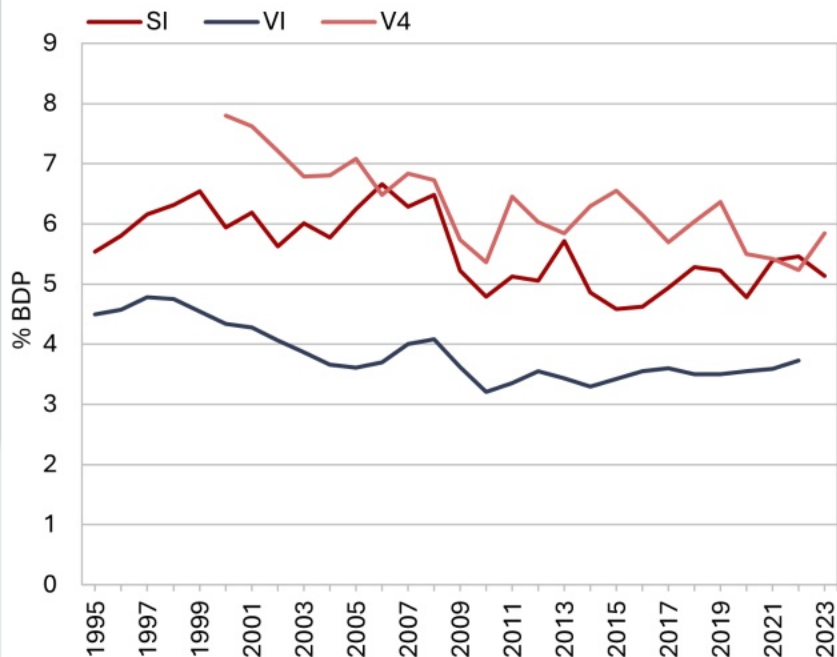
- Po teh vlaganjih Slovenija ostaja na ravni V4,
- vodilne inovatorke pa se pospešeno oddaljujejo.

Struktura podjetniških investicij po namenih

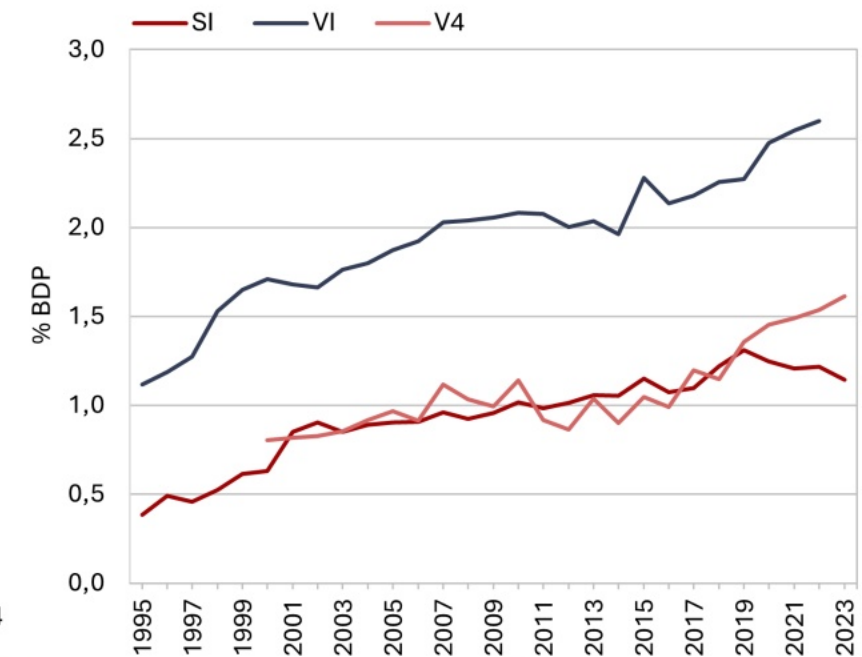

- Problem niso vlaganja v oprijemljiv, ampak v neoprijemljiv kapital, še posebej IKT, kadre in organizacijski kapital, pa tudi raziskave in razvoj.

Bruto investicije v druge stroje in opremo

Bruto investicije v progr. opremo in podatk. baze

Inovacije s poslovno preobrazbo

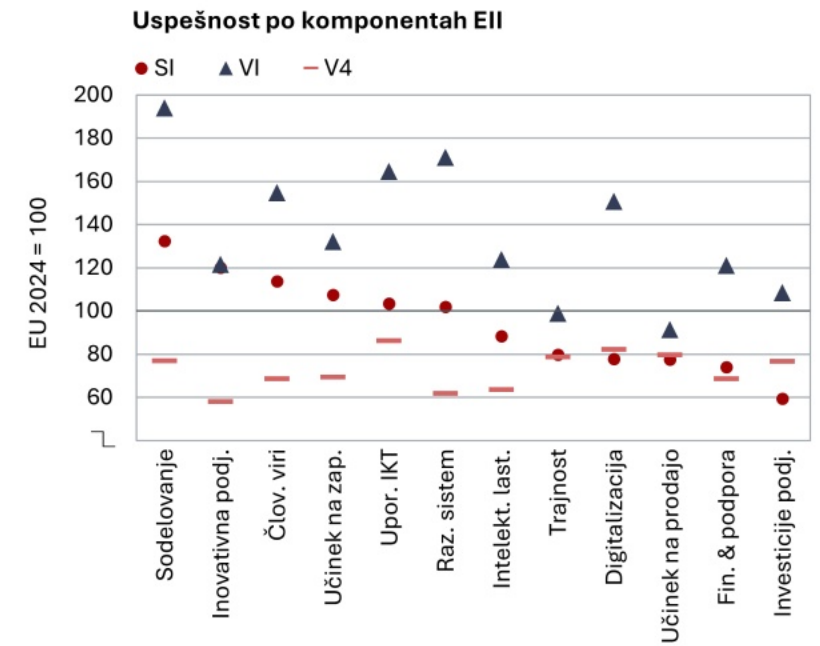
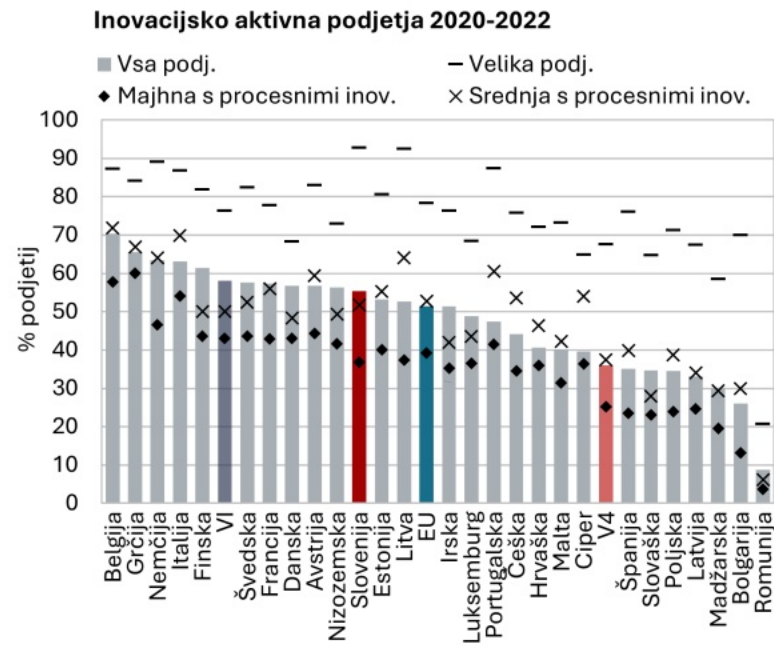
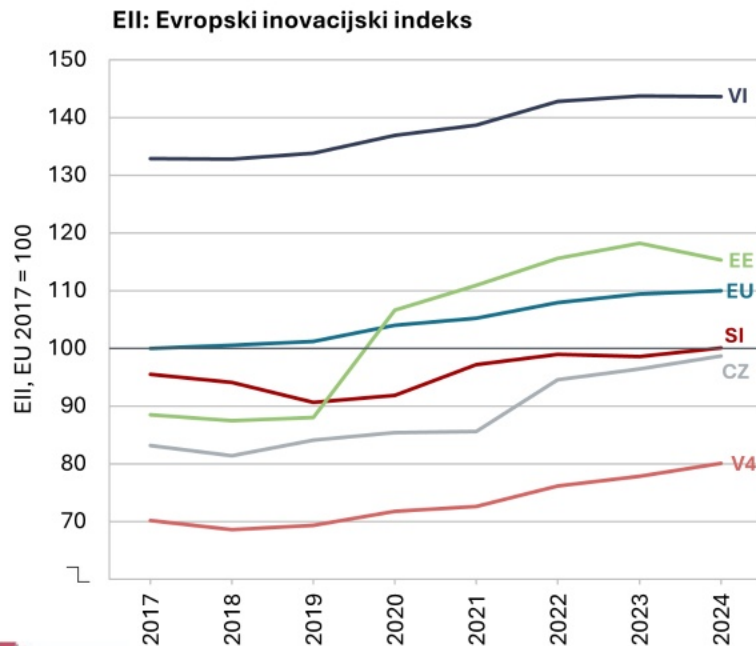

Slovenija, ob visoki inovacijski aktivnosti, ostaja v skupini zmernih inovatorov

Najvišji delež inovacijsko aktivnih **velikih podjetij**.

Drugi najvišji delež srednje velikih podjetij z **inovacijami proizvodov**, predvsem majhna in srednje velika podjetja pa zaostajajo pri uvajanju inovacij **poslovnih procesov**.

Znatna vrzel do vodilnih inovatorov pri večini kazalnikov ==> potrebna podrobnejša analiza.

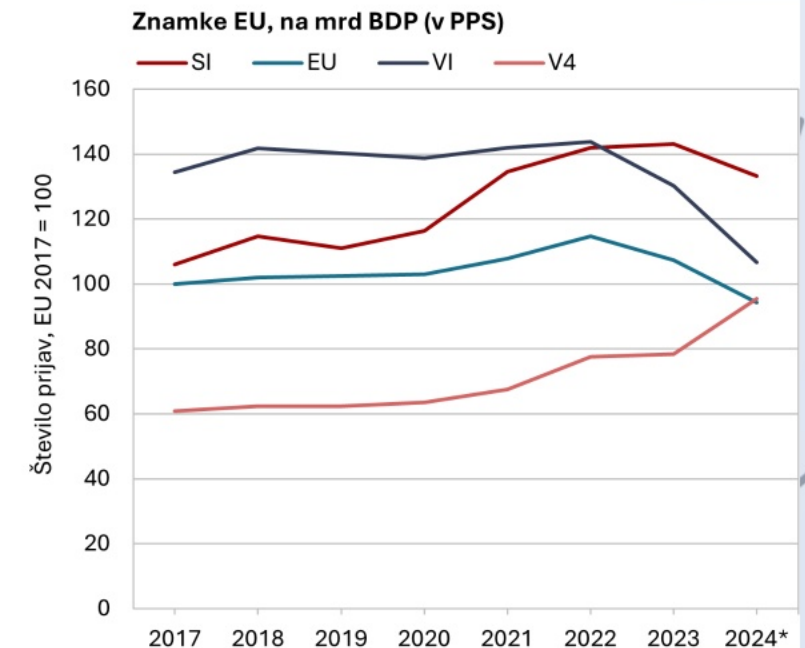
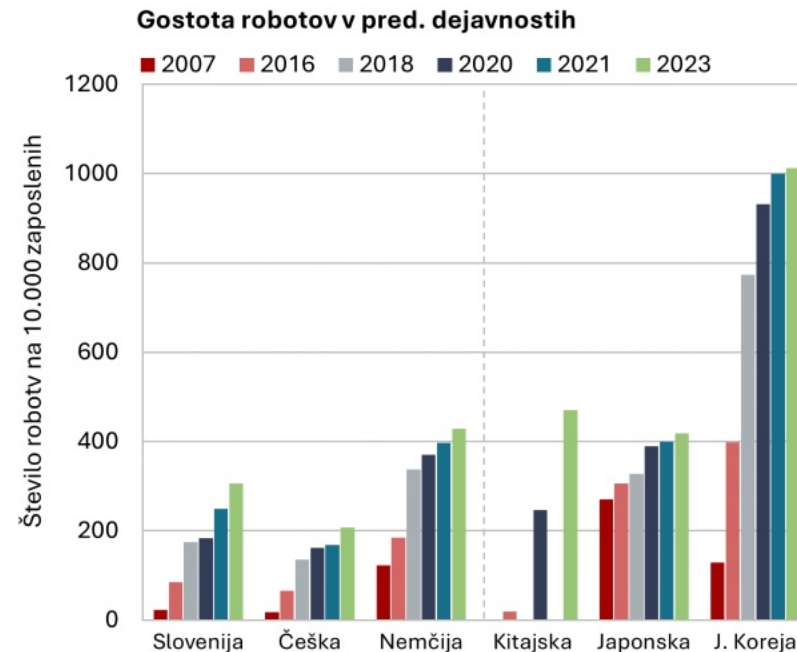
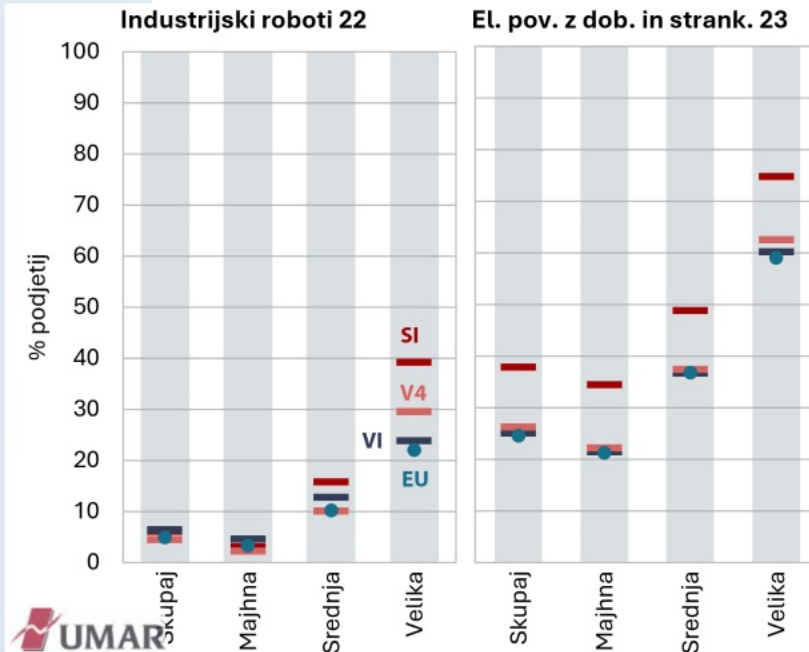
1. Modernizacija proizvodnje in poslovanja

Slovenija obvladuje "industrijo 3.0" ...

Velika in srednje velika podjetja vodilna po uporabi industrijskih robotov v EU.
Slovenska podjetja tudi medsebojno najbolj povezana v EU.

Smo tretji po gostoti robotov v EU, sedmi na svetu.

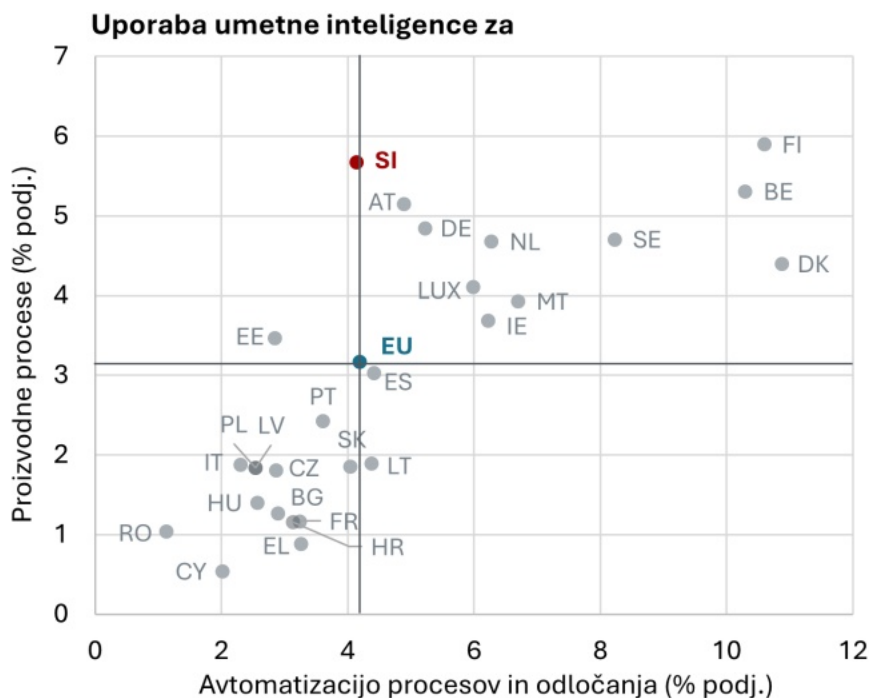
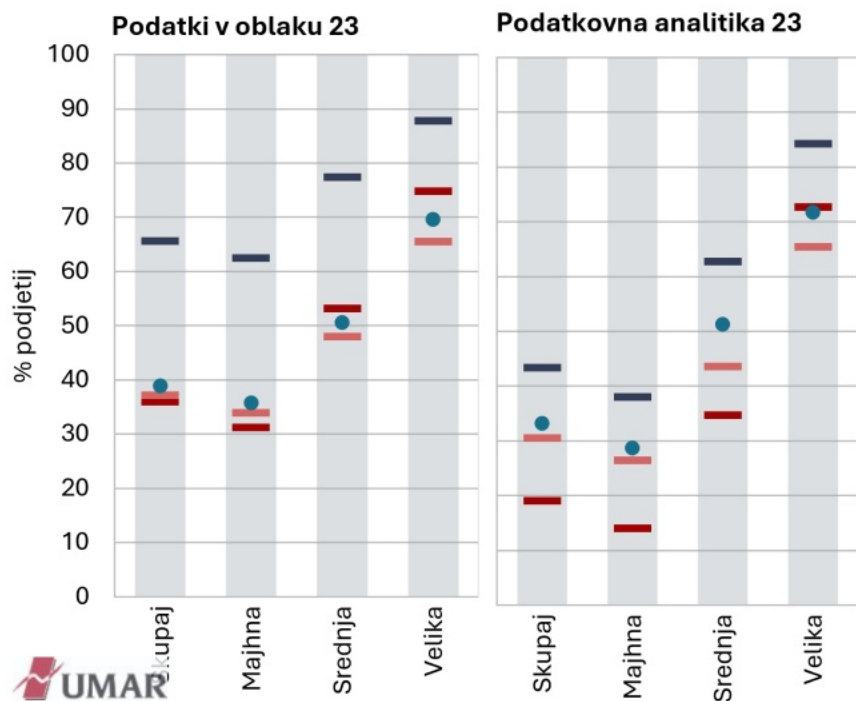
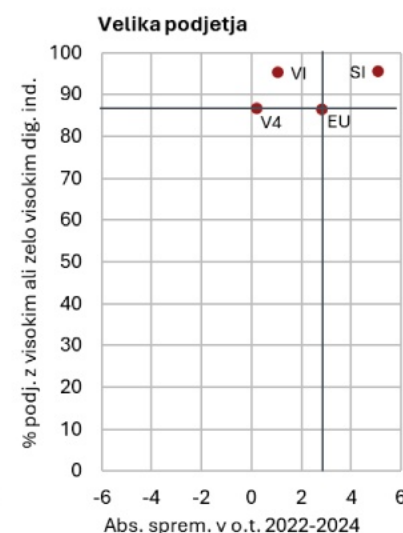
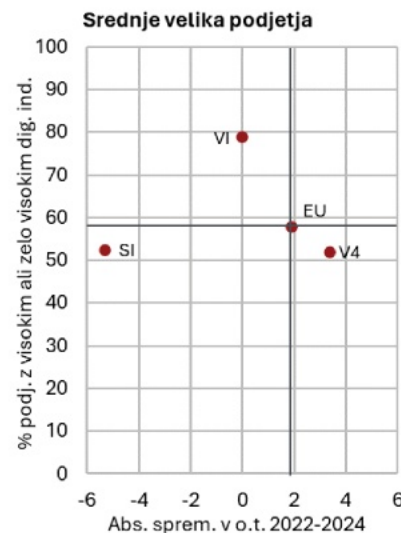
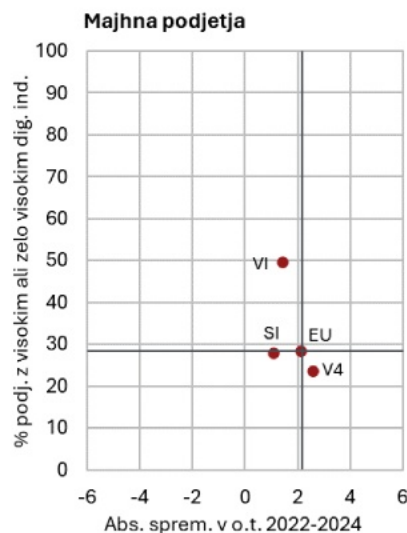
Produkti tudi vse pogostejše podprti z lastnimi blagovnimi znamkami ==> **znamčenje!**

... a zaostaja v uvajanju industrije 4.0

Podatkovno podprto poslovanje podjetij, na osnovi integracije najzahtevnejših (digitalnih) tehnologij.

==> Integracija je ključna za rast produktivnosti (Calvino in Fontanelli, 2023).

Digitalizacija MSP-jev je resen izziv: delež podjetij, ki meni, da digitalna preobrazba za njih ni bistvena oz. relevantna za uspešno poslovanje, se povečuje:

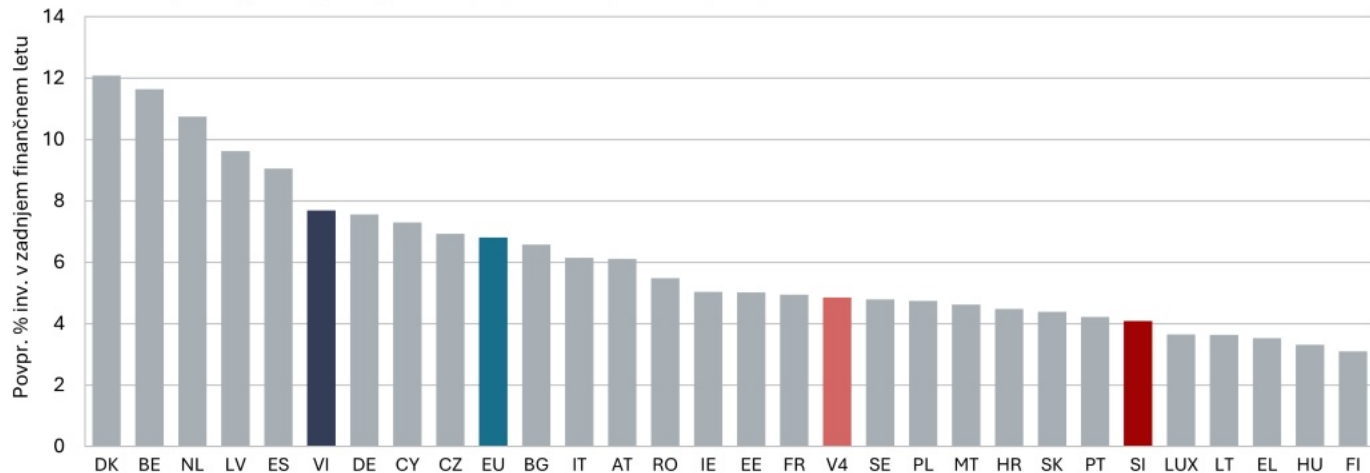
- med majhnimi podjetji je bilo leta 2024 takšnih 53 % (oz. 4 o. t. več kot leta 2021),
- med srednje velikimi 51 % in kar 18 o. t. več kot leta 2021,
- med velikimi pa četrtna (oz. 6 o. t. več kot 2021).

... kar je povezano (tudi) z organizacijo in kadri

Prehod v inovacijsko podprto rast in tudi digitalna preobrazba podjetij zahtevata **prilagojene, inovacijam prijazne procese, organizacijo in kulturo**, čemur podjetja ne posvečajo dovolj pozornosti.

Kar ni dobro ne za podjetja, ne za zaposlene.

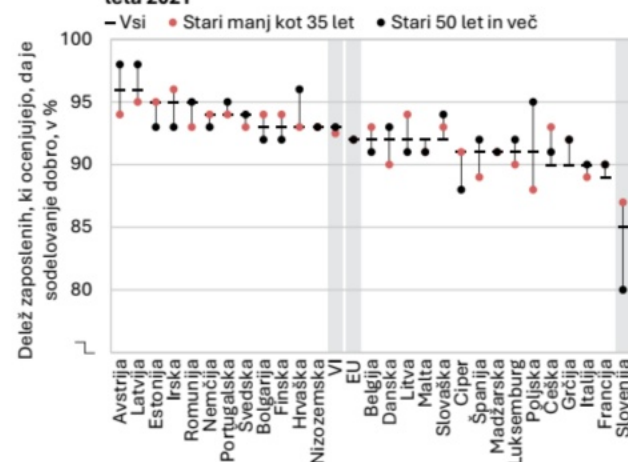
Investicije v organizacijo in optimizacijo poslovnih procesov (2024)

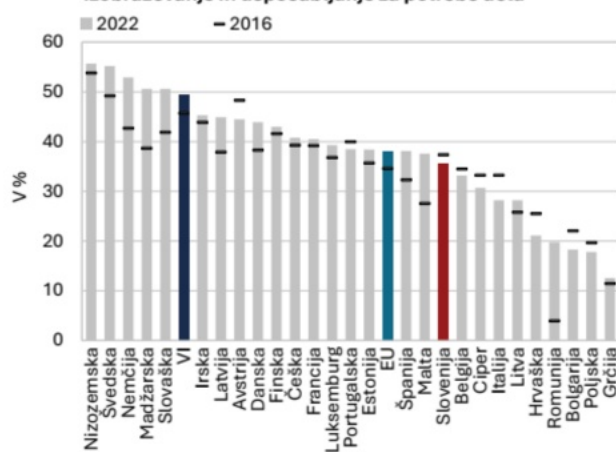
Uspešnost zaposlenih, 2022-2024

Sodelovanje med sodelavci na delovnem mestu, leta 2021

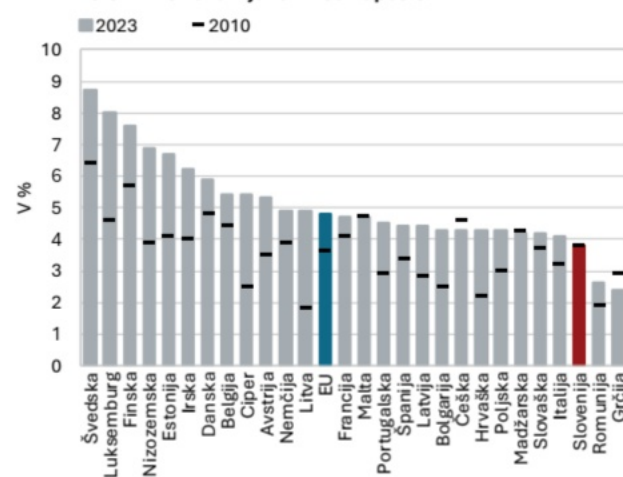
Vključenost delovno aktivnih v neformalno izobraževanje in usposabljanje za potrebe dela

Delež zaposlenih z osnovnimi ali zelo dobrimi digitalnimi spretnostmi

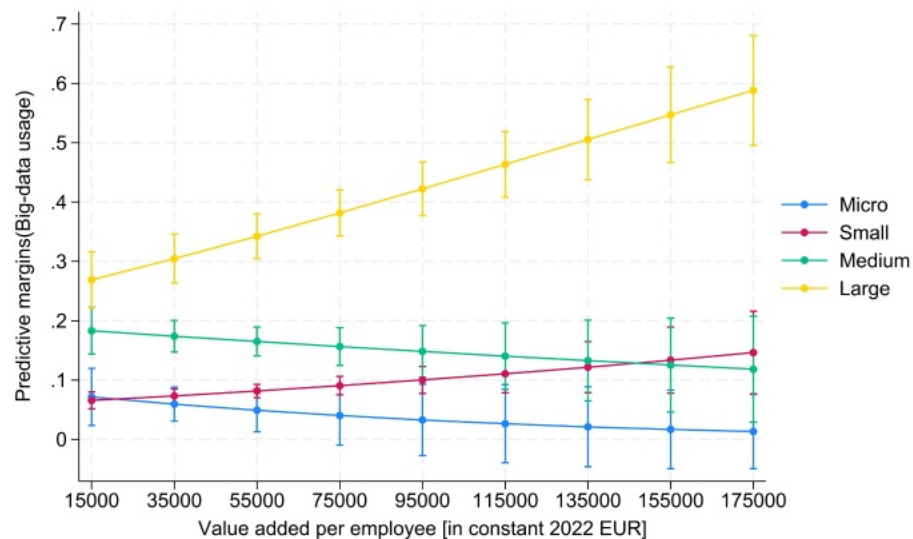
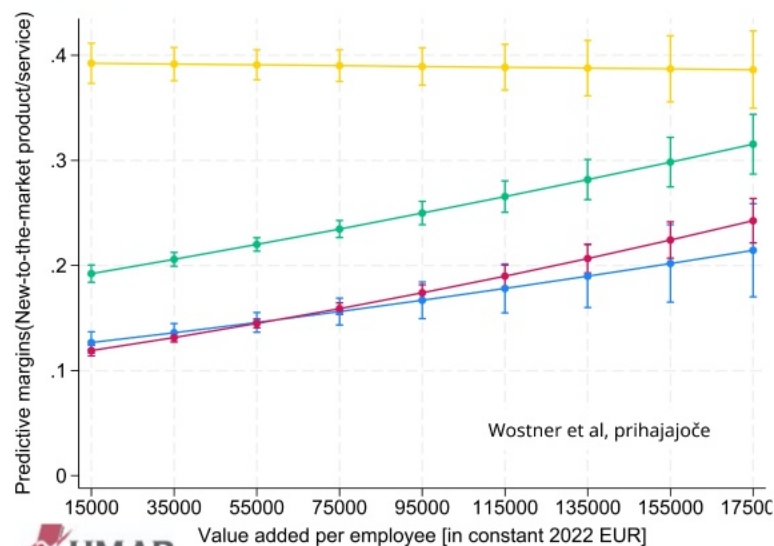
Delež IKT strokovnjakov med zaposlenimi

2. Bolj drzne inovacije

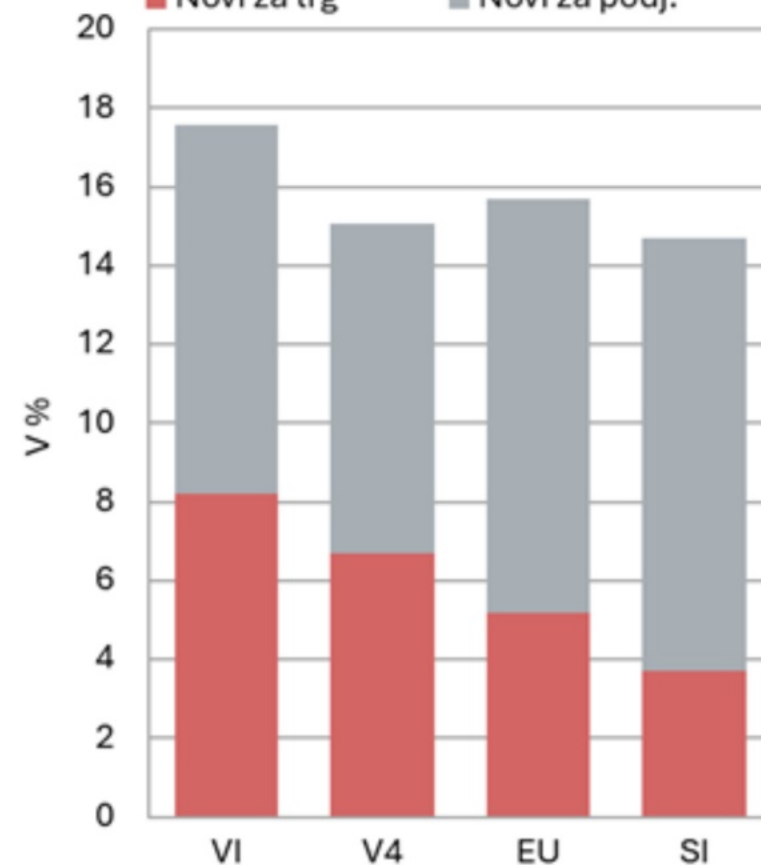
Od postopnih k (bolj radikalnim in drznim) inovacijam, ki so nove za trg

Radikalne inovacije so motor rasti, saj imajo postopne inovacije padajoče donose, medtem ko radikalne ustvarjajo nove tehnološke grozde in omogočajo novo serijo postopnih inovacij (Acemoglu idr., 2022).

Delež prometa podjetij iz naslova produktov, ki so ...

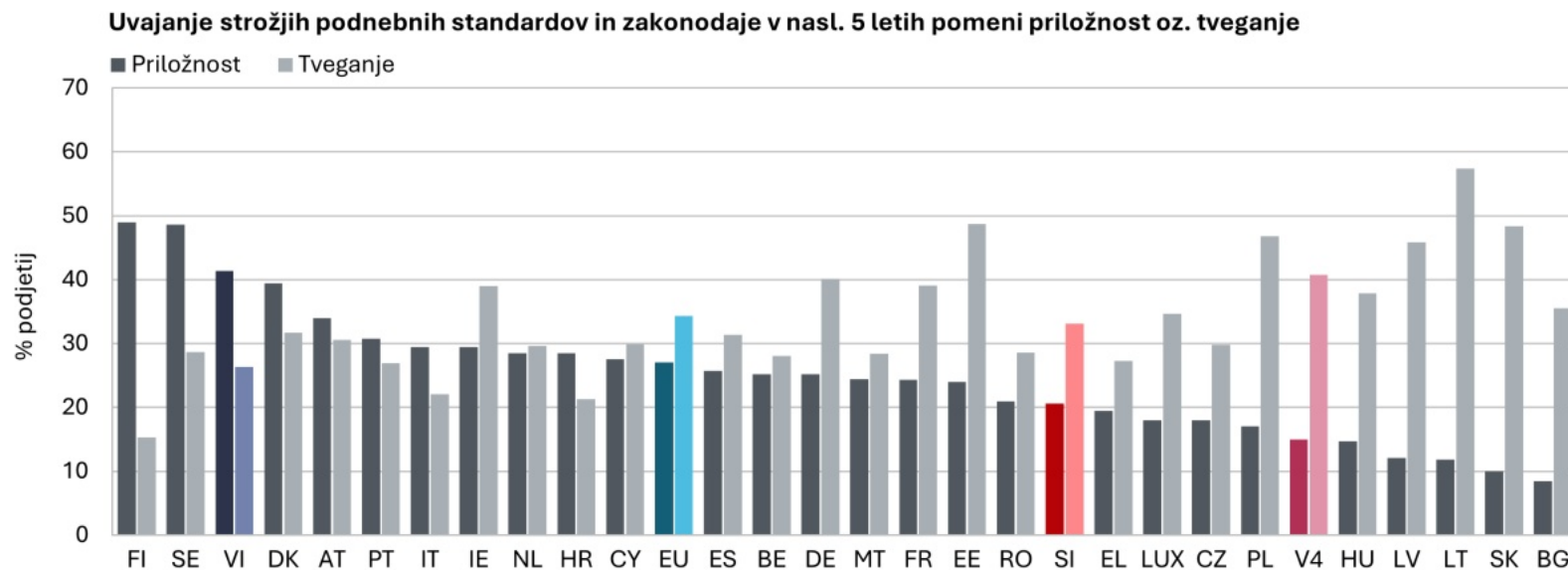
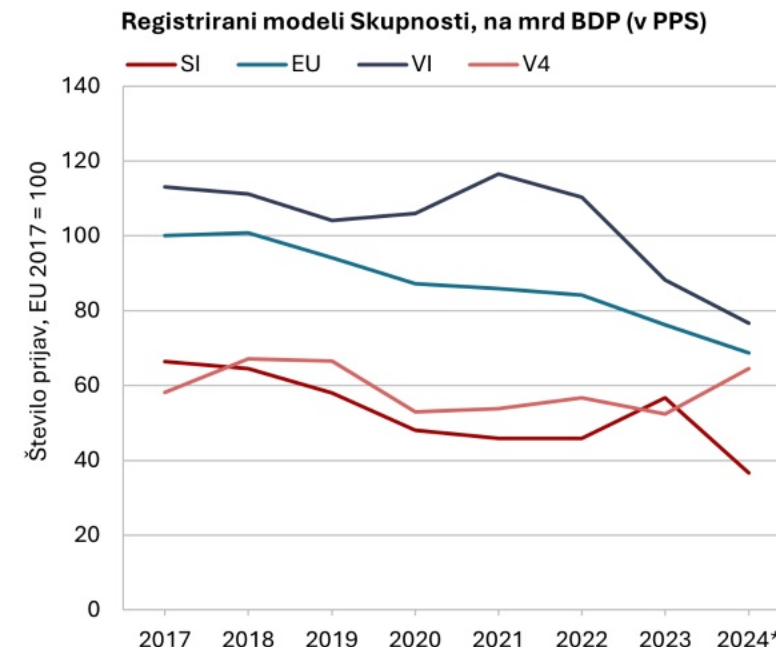
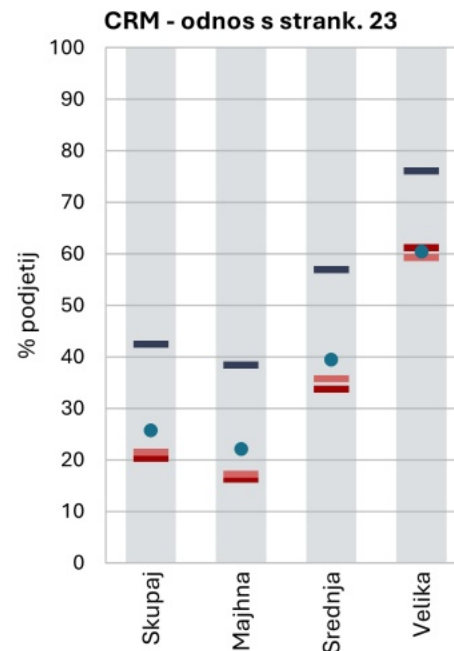
■ Novi za trg ■ Novi za podj.

Visoko dodano vrednost dosegajo diferencirani produkti, ki ustvarjajo vrednost za kupca

Po uporabi sistemov za upravljanje odnosov s strankami je Slovenija na 18. mestu v EU.

Pri **razločevanju produktov** na osnovi **dizajna** Slovenija močno zaostaja (21. mesto).

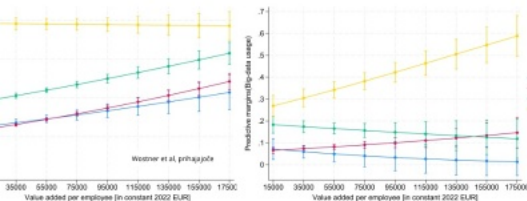

Podjetja **prilagajanje**
podnebnim standardom
vidijo predvsem **kot tveganje**,
ne pa kot **priložnost**.

2. Bolj drzne inovacije

Od postopnih k (bolj radikalnim in drznim) inovacijam, ki so nove za trg

Radikalne inovacije so motor rasti, saj imajo postopne inovacije padajoče donose, medtem ko radikalne ustvarjajo nove tehnološke grozde in omogočajo novo serijo postopnih inovacij (Acemoglu idr., 2022).

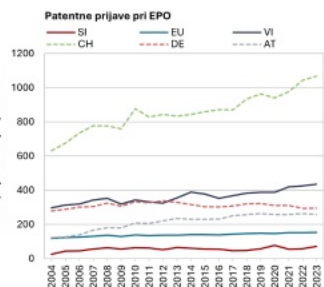
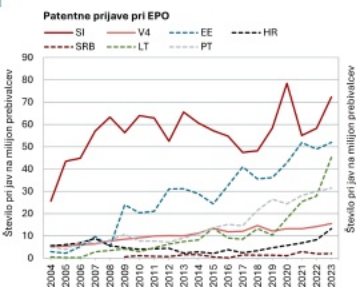

Na potrebo po večji ambicioznosti kažejo tudi patenti

SI sicer ohranja prednost pred V4, prav tako pa naskok pred državami Zahodnega Balkana še naprej lepo demonstrira prednost v raziskovalni intenzivnosti...

... a hkrati Estonija, Litva in Portugalska kažejo znatno močnejšo dinamiko.

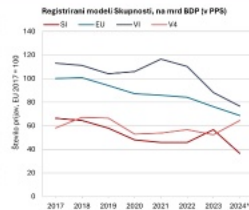
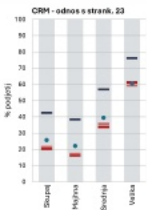
Na premajhno ambicioznost pa kaže predvsem ohranjanje vrzeli do povprečja EU in predvsem njeno povečevanje do inovacijskih voditeljic.

Visoko dodano vrednost dosegajo diferencirani produkti, ki ustvarjajo vrednost za kupca

Po uporabi sistemov za upravljanje odnosov s strankami je Slovenija na 18. mestu v EU.

Pri razločevanju produktov na osnovi dizajna Slovenija močno zaostaja (21. mesto).

Podjetja prilagajanje podnebnim standardom vidijo predvsem kot tveganje, ne pa kot priložnost.

Dve skupini podjetij

Hrbtenična

Visoko inovativne skupine podjetij, po velikosti praviloma med majhnimi in velikimi multinacionalkami, ki zasledujejo visoko specializirane korporativne strategije.

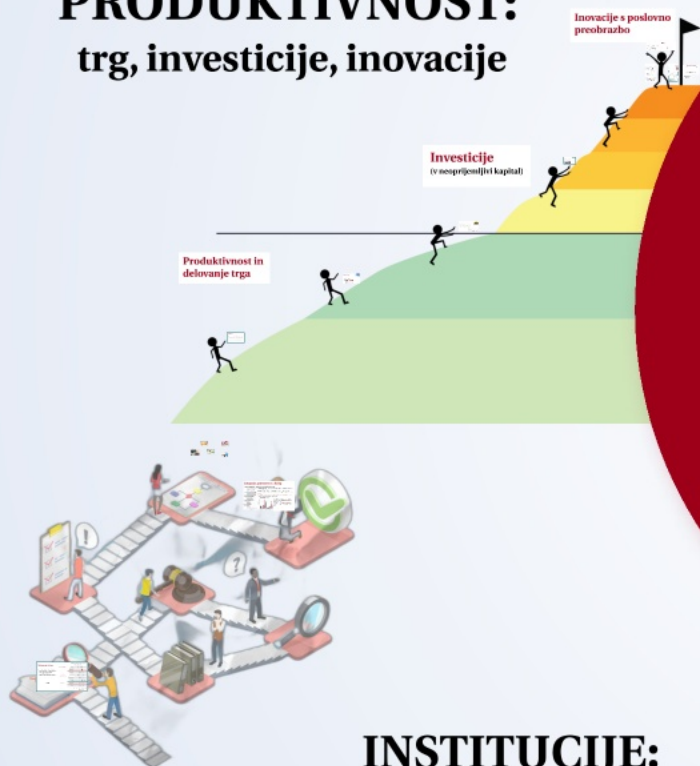
Zagonska

Zagonska in scale-up, nišna ter visokotehnološka podjetja z globalnim potencialom rasti.

Oboji potrebujejo
posebne, CILJANE (≠ generične) ukrepe
in PODPORNO OKOLJE

Dodatno zahtevajo
osredotočenje na
PREDNOSTNA PODROČJA
==> IZBIRA

PRODUKTIVNOST:
trg, investicije, inovacije

INSTITUCIJE:
agilno, kakovostno, povezano

*Inovacijsko
podprta rast*

Potrebne SPREMEMBE

Priporočila

Priporočila

IV.

Obnoviti zaupanje z vključujočim ter **strateškim razvojem politik**, tudi na regijski ravni,

krepitevijo medinstitucionalnega sodelovanja in **izboljšanjem sodelovanja ključnih deležnikov** (še posebej podjetniškega sektorja) ter

nadaljnjim ukrepanjem za **povečanje integritete**, odkrivanje, pregon in pravnomočne obsodbe korupcijskih dejanj.

V.

Okrepiti investicije, še posebej podjetniškega sektorja, **v neoprijemljivi kapital**,

za kar je treba, VI., **izboljšati poslovno okolje** z

- (i) bolj premišljeno uporabo tradicionalnih intervencij države in preusmeritvijo k **sistematični ter ciljani podpori** za prehod v inovacijsko podprto rast,
- (ii) predvidljivim davčnim sistemom ter
- (iii) zmanjšanjem pretirane državne regulacije (izdaja dovoljenj).

Priporočila

VII. **Podpreti zagonska in scale-up**, nišna ter visokotehnološka podjetja z globalnim potencialom rasti, s

- (i) pospešitvijo postopkov pri **zaposlovanju** iz tujine,
- (ii) prilagoditvijo **pravnih oblik** (vitka d. d., opcije),
- (iii) izboljšanjem dostopa do **tveganega kapitala**,
- (iv) podporo pri **prodoru na globalne trge** ter
- (v) omogočanjem razvoja novih rešitev in **prvih postavitev** na osnovi inovativnih javnih naročil.

VIII. Prehod v **inovacijsko podprto rast hrbteničnih podjetij** opredeliti kot prednostno nalogo in jo podpreti z bolj ciljanimi in osredotočenimi ukrepi:

- (i) s podporo za **zahtevnejše in bolj tvegane RRI projekte**,
- (ii) dostopom do specializirane **raziskovalne infrastrukture**,
- (iii) podporo pri integraciji najzahtevnejših tehnologij skladno s konceptom **industrije 4.0** ter optimizacijo upravljanja in organizacije družb,
- (iv) podporo razvoju novih **trajnostnih poslovnih modelov na osnovi razločevanja proizvodov (dizajn, znamčenje)** ter
- (v) **podpornim okoljem** za pospeševanje inovacij in medsebojnega povezovanja (SRIPi, Demo centri).

INOVATIVNOST

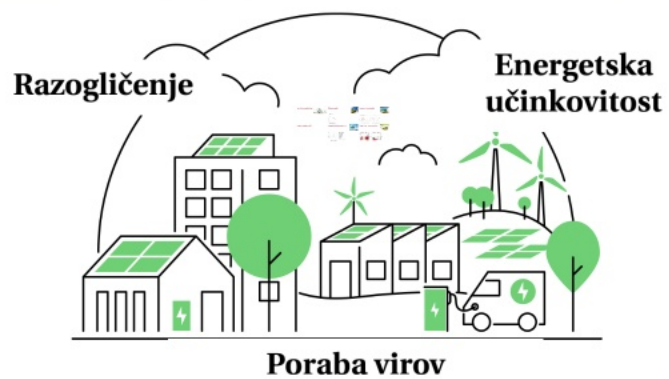
DRUŽBA

**Kakovost
življenja**

TRAJNOST

Nizkoogljično krožno gospodarstvo

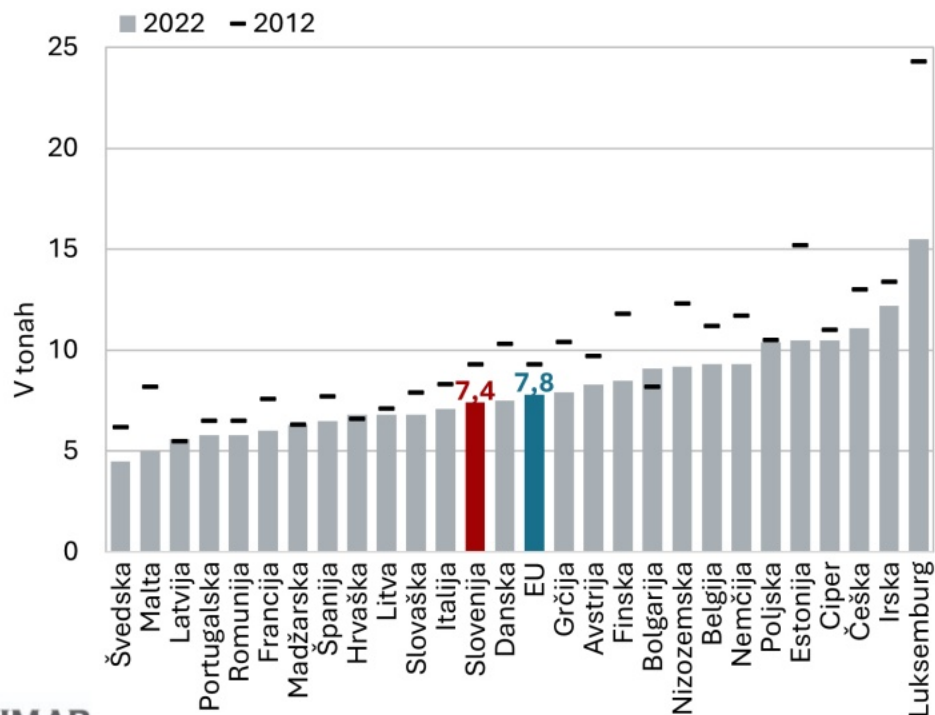
Izpusti toplogrednih plinov

Izpusti TGP na najnižji ravni v zadnjih dveh desetletjih
(-4,8 % v letu 2023).

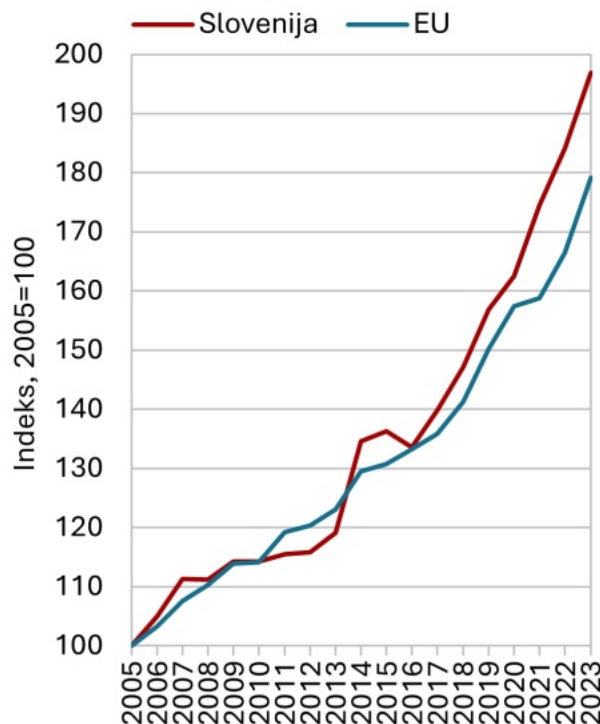
Emisijska produktivnost: zaostanek za EU še 5,9 % ==>
najnižji doslej.

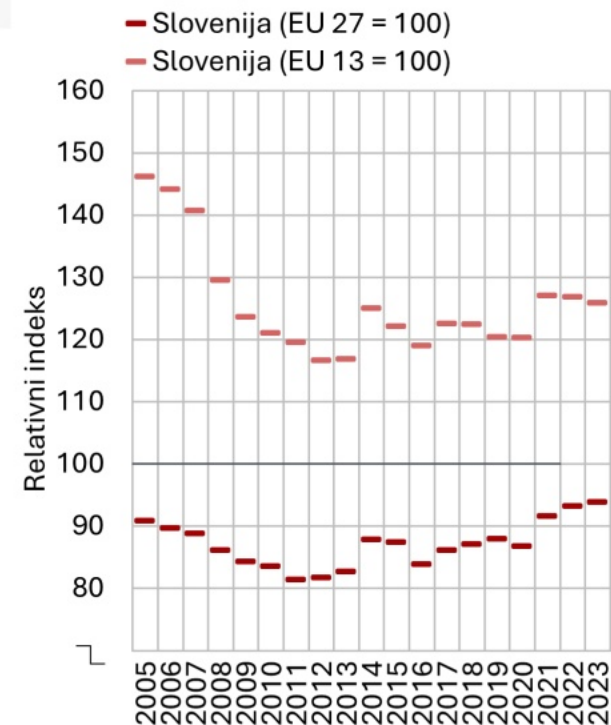
Izpusti TGP na prebivalca

Emisijska produktivnost

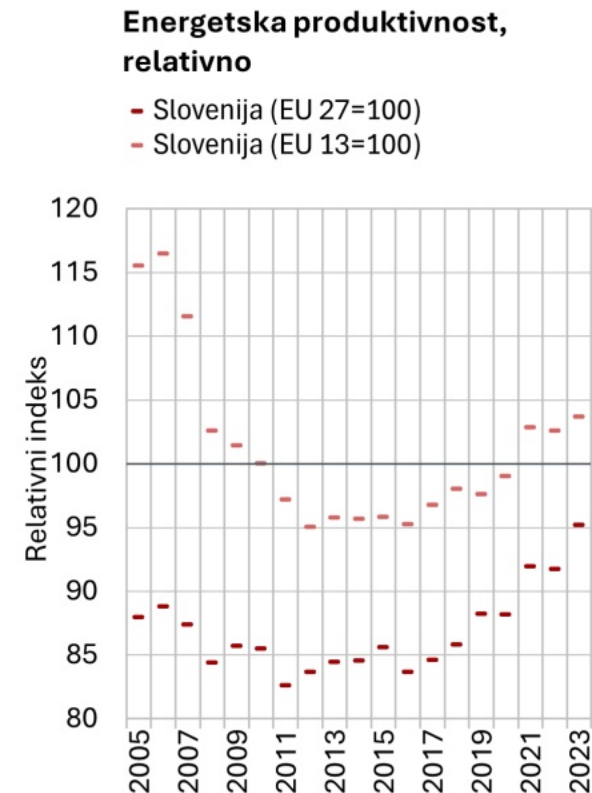
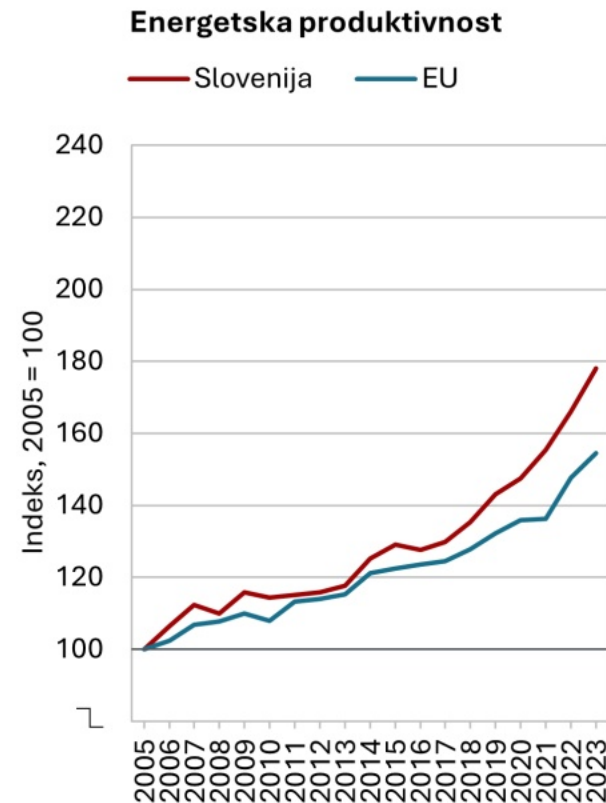
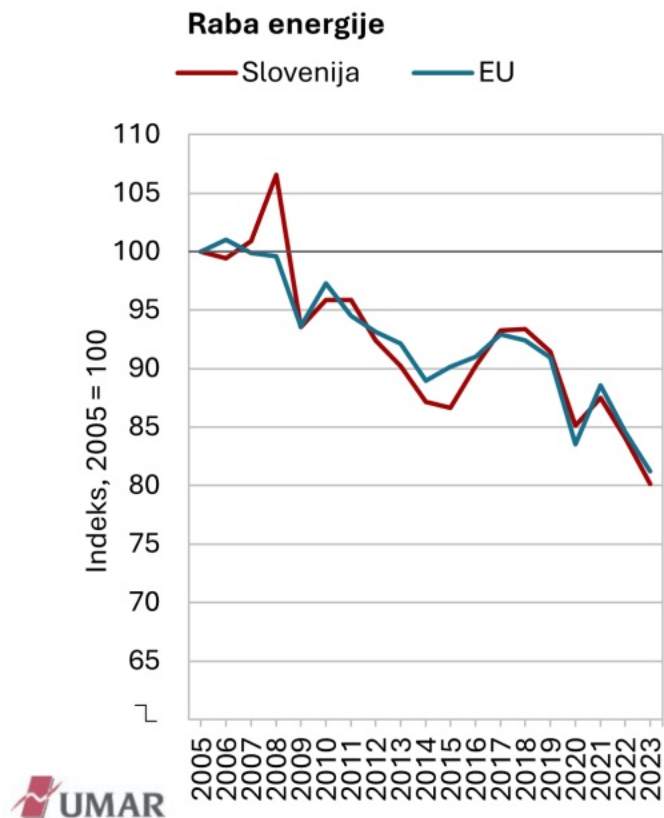
Emisijska produktivnost, relativno

Raba energije

Raba energije se uspešno zmanjšuje, podobno kot v EU (-5 % v 2023).

Energetska produktivnost raste hitreje od EU, vrzel še 5 %, kar je najmanj doslej.

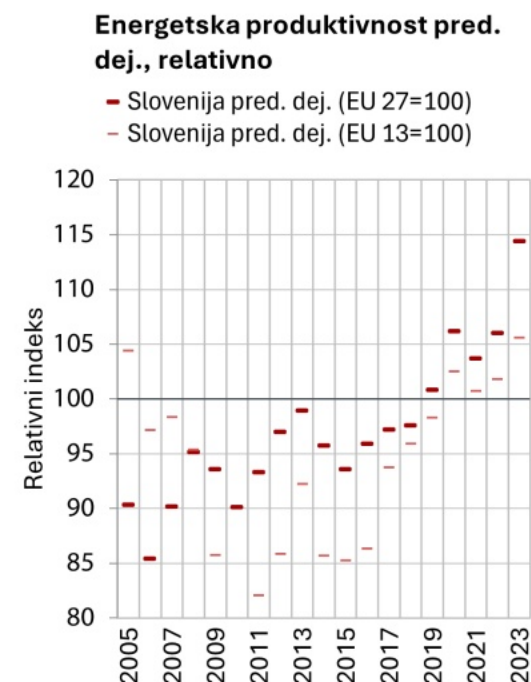
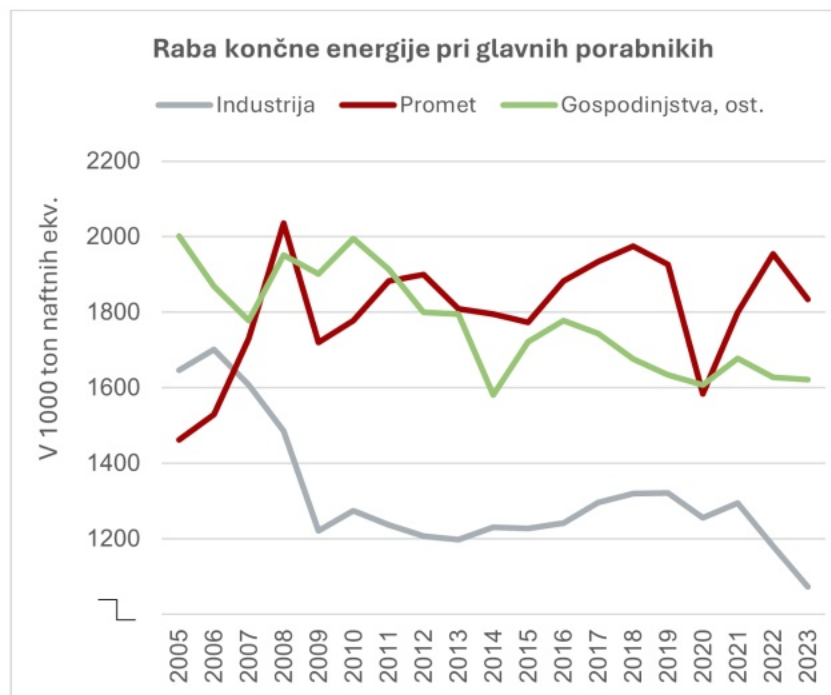
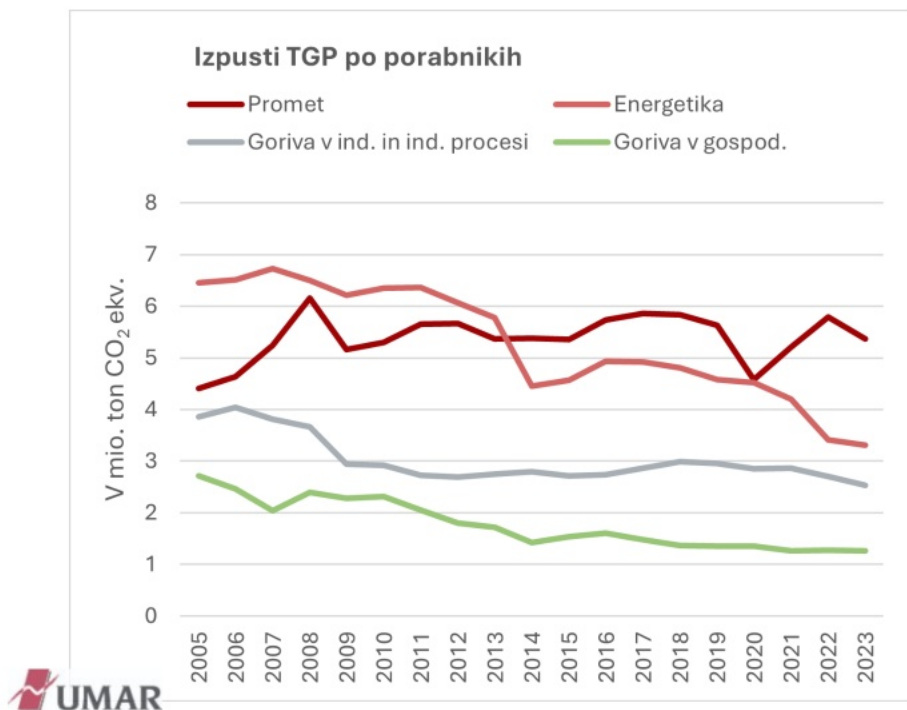

Uspešnost po porabnikih

Pozitivni trendi pri vseh vrstah onesnaževalcev in porabnikov.

Promet prvič po krizi zaradi covida-19 zmanjšal emisije in porabo energije, a v strukturi ostaja najpomembnejši onesnaževalec (dolgoročno zmanjševanje izpustov preprečuje povečana motorna aktivnost domačih vozil) in porabnik.

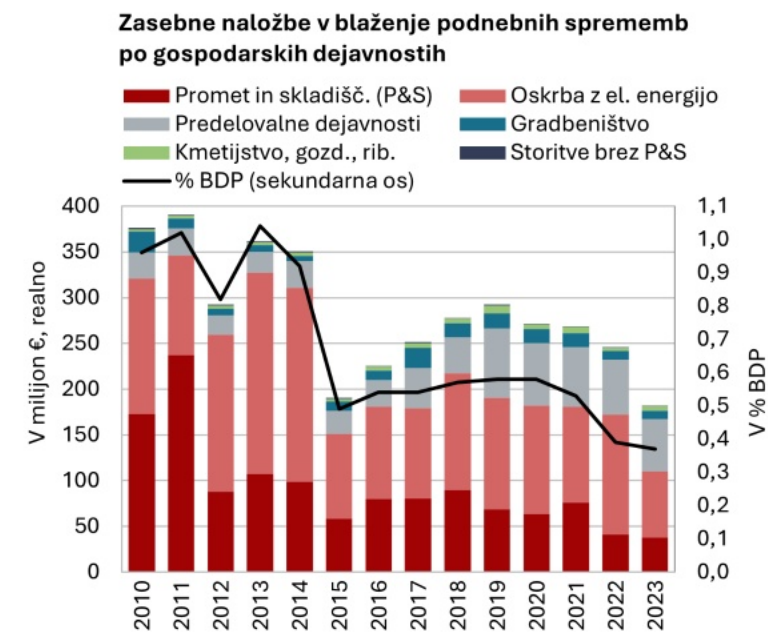
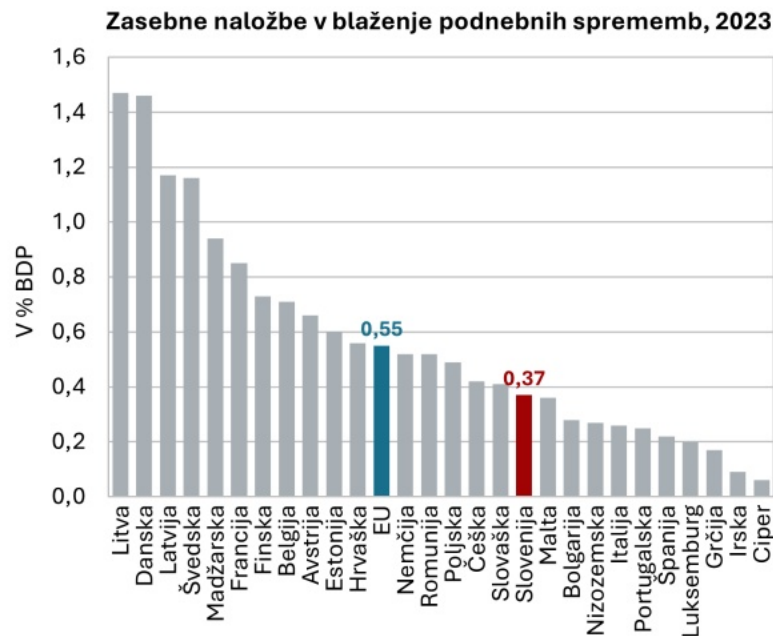
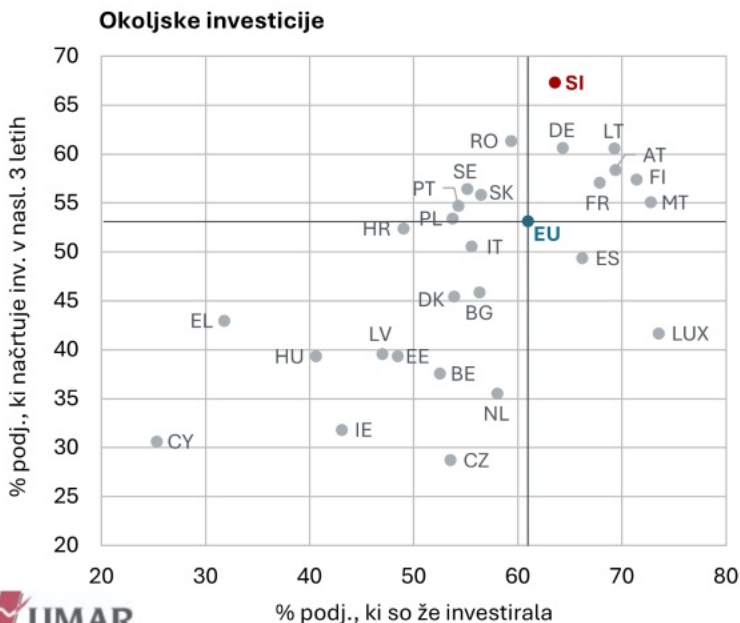
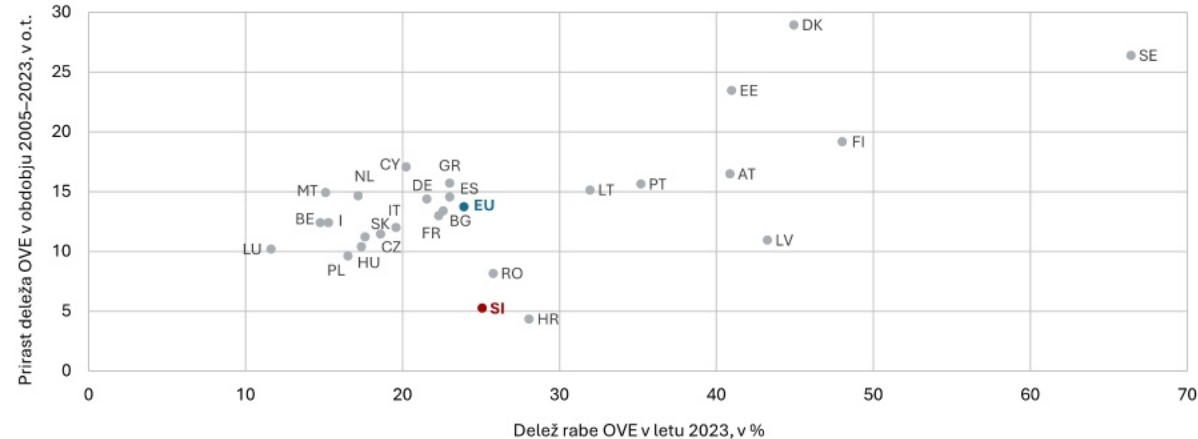
Gospodinjstva in **industrija** nadaljujeta z močnim pozitivnim trendom.

A izzivi ostajajo veliki

Industrijo, še posebej energetske-intenzivno, čaka še obsežna in zahtevna **modernizacija proizvodnih procesov**, kjer nizkoogljive alternative težje nadomeščajo obstoječe tehnologije.

Poseben izziv predstavljajo administrativni postopki, še posebej povezani z **umeščanjem v prostor**, prirast deleža obnovljivih virov energije med najmanjšimi v EU.

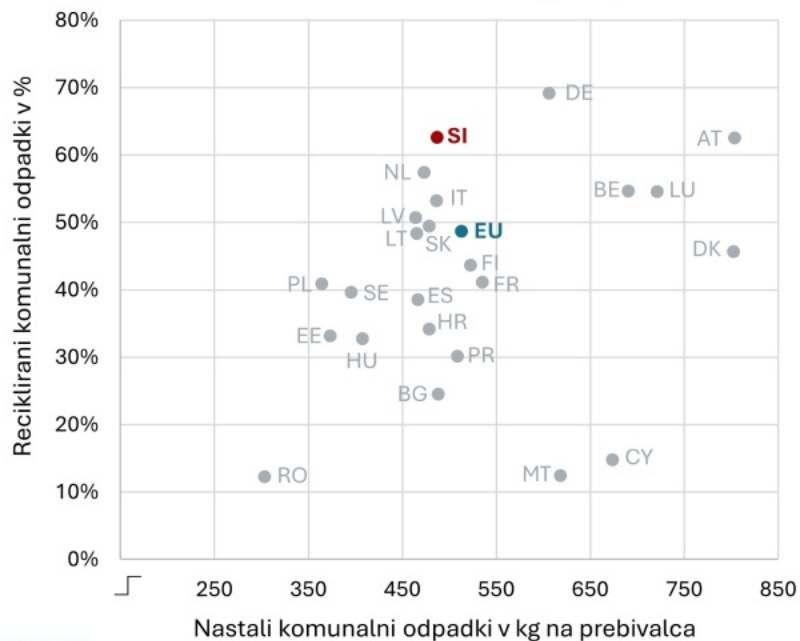
Poraba in učinkovitost rabe virov

Potreba po bolj agresivnem uvajanju **trajnostnih / krožnih praks in poslovnih modelov ...**

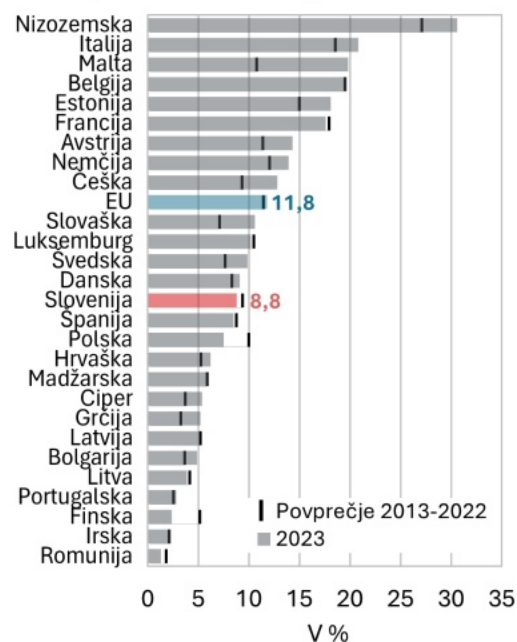
... in **večjim poudarkom na izkoriščanju priložnosti**, tudi v smislu razlikovanja produktov z visoko dodano vrednostjo, na vseh ravneh – državni, regionalni in lokalni.

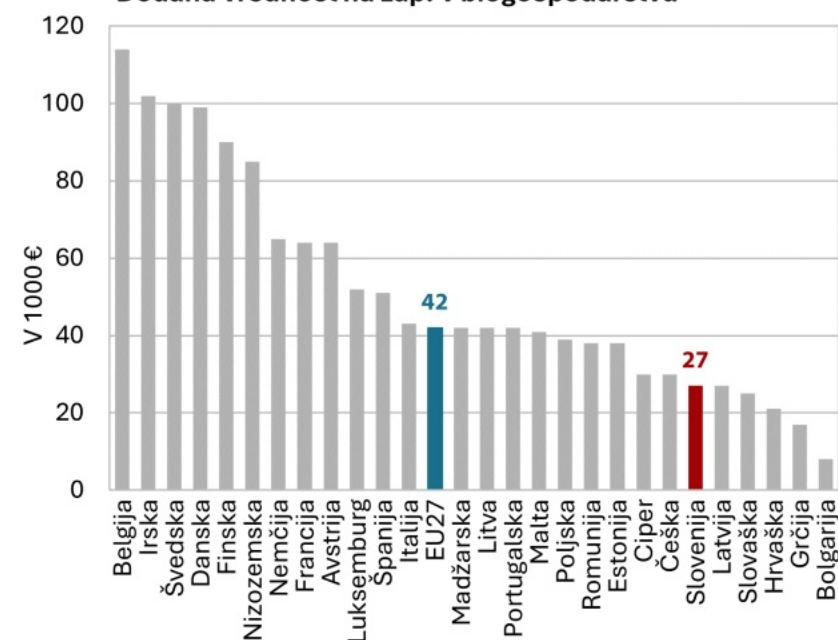
Nastali in reciklirani komunalni odpadki, 2022

Delež predelane snovi v porabi snovi

Dodana vrednost na zap. v biogospodarstvu

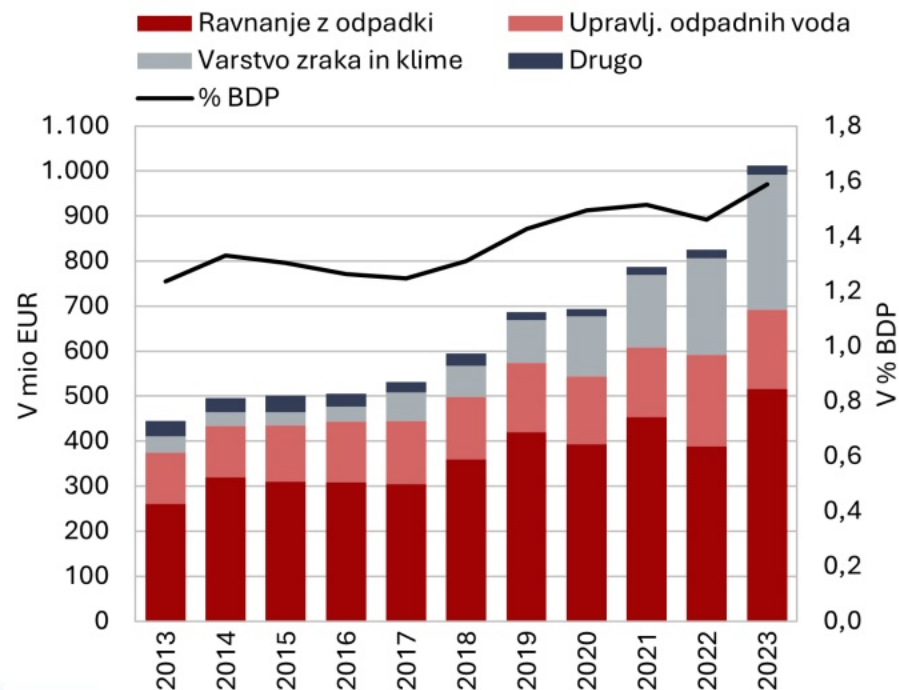
Financiranje zelenega prehoda

Rastejo tako tekoči kot investicijski izdatki za varstvo okolja ...

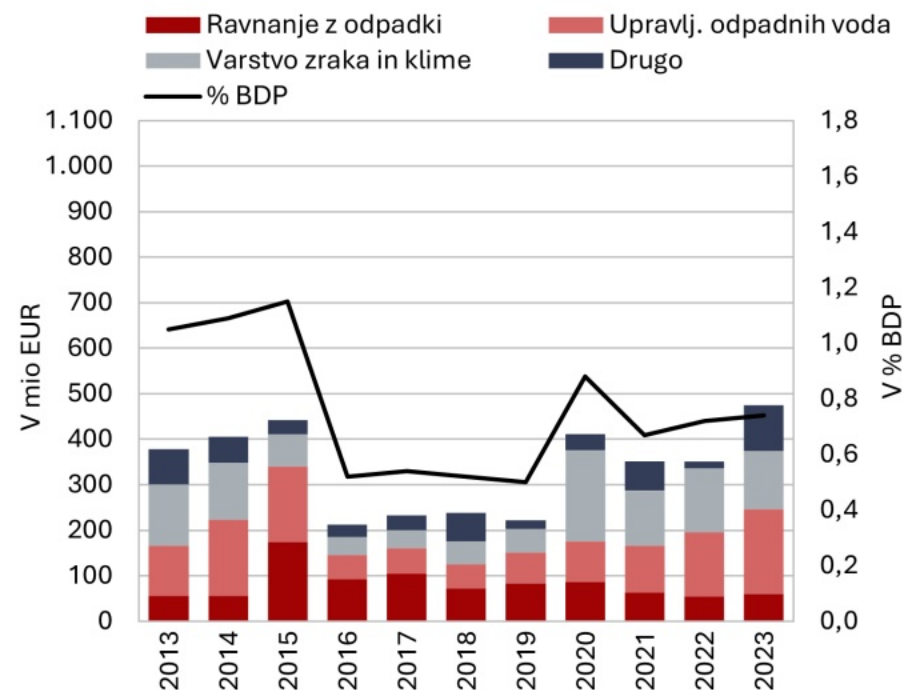
... **nova ocena energetske-podnebnega dela investicij v NEPN** pa se je povečala za dodatnih 7 na **22 mrd. evrov**, za kar bo **ključna vključitev zasebnih finančnih sredstev**.

Tekoči izdatki za varstvo okolja

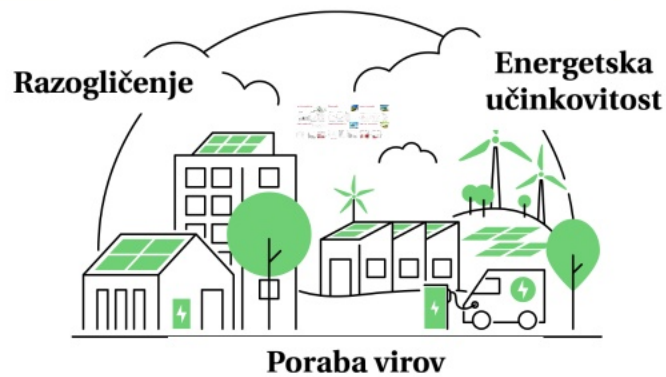
Investicije v varstvo okolja

Potrebne SPREMEMBE

Nizkoogljično krožno gospodarstvo

Priporočila

IX. S prepoznavanjem priložnosti in razvojem inovacij uvajati nove čiste tehnologije, izboljšati energetska učinkovitost ter pospešeno uvajati obnovljive vire energije.

Zmanjšati cestni promet na fosilna goriva in ga nadomestiti s **trajnejšimi oblikami mobilnosti**.

X. Razvijati nove poslovne in potrošniške modele z manjšo porabo virov ter povečati učinkovitost njihove rabe.

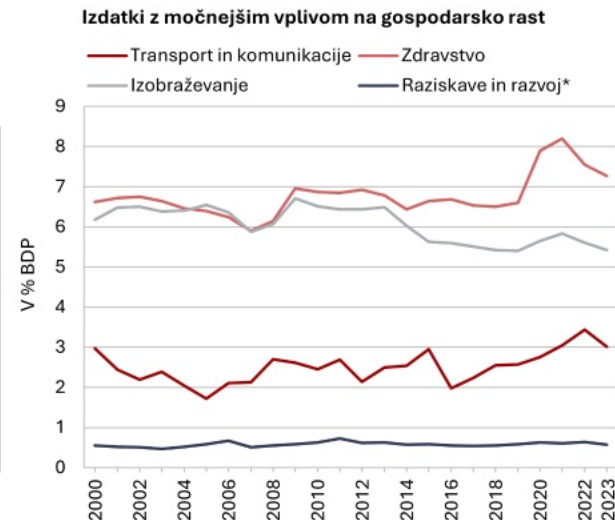
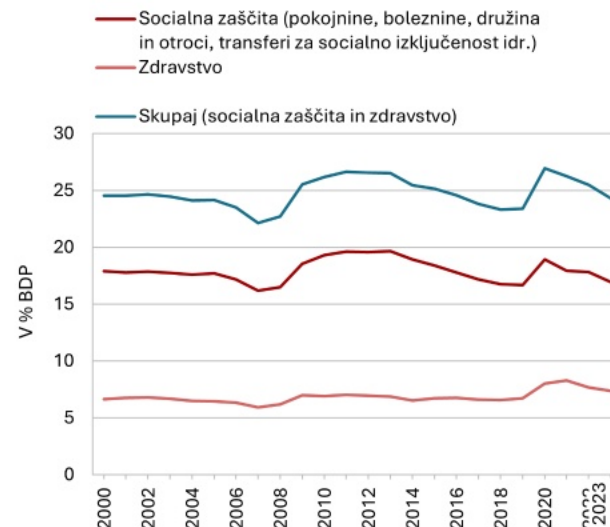
Krepiti **trajnostne krožne prakse in poslovne modele**, prednostno z dodajanjem vrednosti lokalnim virom, kakovostno predelavo in uporabo reciklabilnih surovin.

XI. Spodbujati trajnostne naložbe in zagotoviti učinkovito ter ciljno usmerjeno porabo sredstev. Pri tem si prizadevati za večjo vključenost zasebnega kapitala: prek različnih finančnih mehanizmov zmanjšati finančna tveganja in stroške kapitala ter krepiti sodelovanje in zaupanje vlagateljev v zelene investicijske priložnosti.

Javne finance

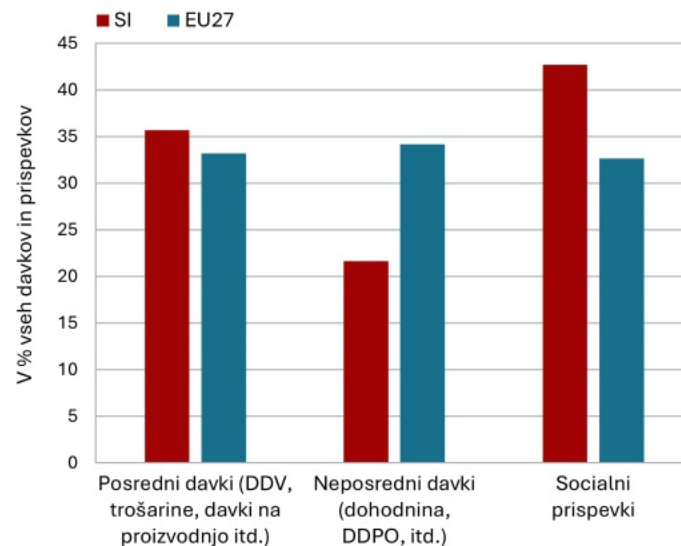
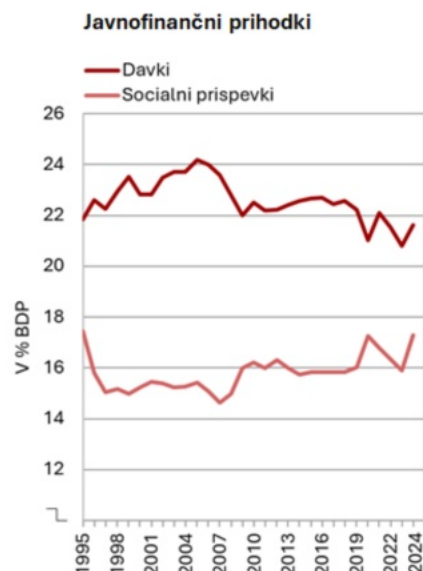
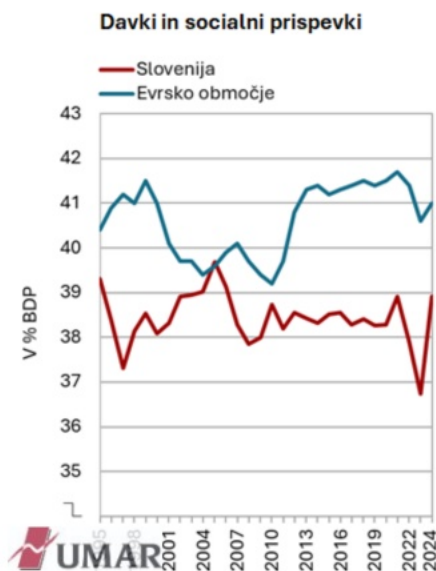
- 1.) Razpetost pri **obsegu**: Sever ali Vzhod?
- 2.) Ravnovesje med bolj ali manj progresivnimi **prihodki**?
- 3.) Ravnovesje med kratkoročnimi in dolgoročnimi **izdatki**?

	VISOKI	NIZKI
DAVKI		
JAVNE STORITVE		

Zakaj je fokus na hitrejšo rast produktivnosti (tudi) ključen?

Največji vpliv staranja na sisteme socialne zaščite se pričakuje okoli leta 2045, ko bi mejnik 65 let začele dosegati zadnje večje generacije, rojene v 80. letih prejšnjega stoletja.

Priporočila

XII. V okviru javnofinančnih omejitev **prednostno krepiti izdatke, ki jih povezujemo s pozitivnimi vplivi na produktivnost,**

in postopno **oblikovati strukturo javnofinančnih virov, ki so fiskalno vzdržnejši ter krepijo gospodarski potencial** (npr. davki na potrošnjo in davek na nepremičnine).

Za povečanje spodbud za delo (oz. zmanjšanje pasti neaktivnosti in pasti nizkih plač) je treba upoštevati skupni vpliv davkov na delo in socialnih transferjev na dohodke gospodinjstev ==> **naj se delo izplača!**

INOVATIVNOST

DRUŽBA

**Kakovost
življenja**

TRAJNOST

Od besed k dejanjem

Kakovostna, dobro plačana delovna mesta

Učinkovite javne storitve, varnostne mreže in infrastruktura

Razvojni model, na katerem temelji Slovenija, je soočen z vse močnejšo konkurenco.

Predpogoj za nadaljnji dvig življenjskega standarda, ohranitev visoke družbene blaginje in čistega okolja so **pospešena vlaganja v prihodnost:**

1. Preskok v 21. stoletje: od sledenja in prilagajanja k **inoviranju** in **ustvarjanju, agilno**.
2. Demografija: delovnih mest > ljudi.
Mobilni ni samo kapital, ampak tudi ljudje.
==> 3-krat A: **Aktivacija, Atraktivnost, Avtomatizacija**.
3. Z manj bomo morali ustvariti več, **dvigniti produktivnost** ==> razviti oz. okrepiti strateške skupine hrbteničnih podjetij z inovativnimi produkti in omogočiti rast zagonskih podjetij (družbeni dogovor o skupnih strateških prioritetah):
==> Investicije v kadre prihodnosti, modernizacijo in inovacije, podprte z inovacijskim in podjetniškim ekosistemom (po celotni Sloveniji).
==> Delovanje trga z odzivno in vitko državo, ki deluje v strateškem partnerstvu s ključnimi deležniki ter s prestrukturiranim davčnim sistemom.

